

ประสิทธิผลของการประเมินตามสภาพจริงในกระบวนการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุรินดา บรรจงรักษา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา

ตุลาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

125049

ประสิทธิผลของการประเมินตามสภาพจริงในกระบวนการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทคัดย่อ
ของ
สุรินดา บรรจงรักษา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา

ตุลาคม 2549

สุรินดา บรรจงรักษา. (2549). *ประสิทธิผลของการประเมินตามสภาพจริงในกระบวนการเรียนรู้
วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. ปริญญาโท กศ.ม.

(การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิคม ตั้งคะพิภพ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.องอาจ นัยพัฒน์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความเข้าใจในการอ่านจาก
การประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับ
การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง 2) เพื่อศึกษาความสามารถใน
การเขียนจากการประเมินตามสภาพจริงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษา
แบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง 3) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการเรียน
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการ
ประเมินตามสภาพจริง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน โดยกำหนด
ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) แผนการจัดการ
เรียนรู้ จำนวน 20 แผน 2) เครื่องมือประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย 2.1) แบบประเมินทักษะการ
ฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน 2.2) แบบสังเกตการทำงานกลุ่ม 2.3) แบบประเมินแฟ้มสะสมงาน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน 2) แบบวัด
ความสามารถในการเขียนภาษาไทย 3) แบบวัดความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ค่าสถิติพื้นฐาน และ ค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาไทยโดยวิธีธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตาม
สภาพจริงมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาไทยโดยวิธีธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตาม
สภาพจริงมีความสามารถในการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาไทยแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตาม
สภาพจริงมีความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยอยู่ในระดับมาก

THE EFFECTIVENESS OF APPLYING AUTHENTIC ASSESSMENT IN THE FIFTH
GRADE STUDENTS' THAI LANGUAGE LEARNING PROCESS

AN ABSTRACT

BY

SURINDA BUNCHONGRAKSA

Present in partial fulfillment of the requirements

For the Master of Education degree in Education Measurement

At Srinakharinwirot University

October 2006

Surinda Bunchongraksa. (2006). *The Effectiveness of Applying Authentic Assessment In The Fifth Grade Students' Thai Language Learning Process*. Master thesis, M.Ed (Educational Measurement) Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof Dr.Nikom Tangkapipop. Prof.Dr.Ong-Art Naiyapatana.

The purpose of the research were to study the ability of the fifth grade students in Reading Comprehension and Thai Writing Ability by using the authentic assessment Thai Learning Process and the satisfaction of the students in Thai Learning Process.

The sample consisted of 45 Prathom 5 students from Josephupatham School

The instruments used for the research were distributed for experiment in the following manner : 1) The twenty lessons plan 2) The Authentic Assessment 2.1) The Evaluation of language skill : listening, speaking, reading and writing 2.2) The observation of grouping cooperation 2.3) Portfolio

The instrument used to collect the data were

- 1) Thai Reading Comprehension Test
- 2) The Thai Writing Ability Tasks
- 3) The Satisfaction in Thai Learning Process

The t-test dependent samples were statistically analyzed the data

The Results of the study indicated that :

1) The Post-test of Thai Reading Comprehension was supported the hypothesis significantly at .01 level

2) The Post-test of Thai Writing Ability was supported the hypothesis significantly at .01 level

3) The satisfaction in Thai Learning Process of the students was in high level

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ประสิทธิผลของการประเมินตามสภาพจริงในกระบวนการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

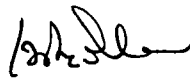
ของ

สุรินดา บรรจงรักษา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา

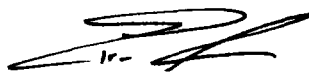
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ ...13... เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2549

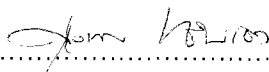
..... ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม ตั้งคะพิภพ)

..... กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.สุพร เข้มเฮง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.เสกสรร ทองคำบรรจง)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิคม ตั้งคะพิภพ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อองอาจ นัยพัฒน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาและเอาใจใส่อย่างยิ่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับ ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ซึ่งทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากท่านอาจารย์ ดร. สุวพร เข้มเฮง และท่านอาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง ซึ่งเป็นคณะกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณบาทหลวงศักดิ์ชัย ทรัพย์อัประไมยที่ได้สนับสนุนทั้งด้านทุนและโอกาส ให้ผู้วิจัยได้ลาศึกษาต่อและยังคงเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยได้มีความพากเพียรจนสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณสำหรับความกรุณาจากท่านรองศาสตราจารย์ไพศาล หวังพานิช อาจารย์ทิพวรรณ วังเย็น อาจารย์ราตรี รุ่งทวีชัย อาจารย์วริยา อินพาเพียร และอาจารย์สุชสราญ บัวทอง ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเครื่องมือให้มีความเที่ยงตรงในการวิจัยมากยิ่งขึ้น

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์และช่วยเหลืออย่างยิ่งจากเพื่อน นักวิจัย และเพื่อนชาววัดผลร่วมรุ่นหลาย ๆ ท่าน และขอบคุณผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ที่ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างดี

ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจจากอีกหลาย ๆ ท่าน ที่มีส่วนช่วยให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วง ขอขอบคุณคุณอรนุช สุวรรณหงส์ คุณสันติ ปฐมเมตตา คุณขวัญยืน มูลศรี ตลอดจนเพื่อน ๆ น้อง ๆ ชาววัดผล ที่คอยเป็นกำลังใจและให้คำแนะนำ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ มารดา น้อง ๆ สามีและลูก ตลอดจนญาติทุกคน ที่ให้กำลังใจ ตลอดจนความช่วยเหลือและสนับสนุนในทุก ๆ ด้านด้วยดีเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จ ในการศึกษาครั้งนี้

คุณความดีและประโยชน์อันเกิดจากปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอมอบแด่ บิดาผู้ล่วงลับและ มารดา ตลอดจนผู้มีพระคุณและครูอาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ได้อบรมสั่งสอนและ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

สุรินดา บรรจงรักษา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดประสงค์การวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	7
สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการชั่งกับการอ่าน.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียน.....	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน.....	31
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	35
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริง.....	53
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	78
การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	78
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	78
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	98
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	99
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	101

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	113
สรุปผลการวิจัย.....	114
อภิปรายผล.....	115
ข้อเสนอแนะ.....	117
บรรณานุกรม.....	119
ภาคผนวก.....	126
ภาคผนวก ก.....	127
ภาคผนวก ข.....	136
ภาคผนวก ค.....	191
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	193

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบประเมินและเกณฑ์การประเมินการฟัง.....	83
2 รูปแบบการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม.....	86
3 เกณฑ์การประเมินการทำงานกลุ่ม.....	91
4 เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพเพิ่มสะสมงาน.....	92
5 เกณฑ์ให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน.....	97
6 การเก็บรวบรวมข้อมูลตามวงจรการปฏิบัติการ.....	100
7 คะแนนจากการประเมินตามสภาพจริงในวงจรที่ 1.....	106
8 คะแนนจากการประเมินตามสภาพจริงในวงจรที่ 2.....	107
9 คะแนนจากการประเมินตามสภาพจริงในวงจรที่ 3.....	108
10 สรุปผลการศึกษาการวัดและประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตั้งแต่วงจรที่ 1 – 3.....	109
11 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ก่อน และหลังการทดลอง.....	110
12 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ก่อนและหลังการทดลอง.....	111
13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียน ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	112
14 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	129
15 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	130
16 ค่าความเชื่อมั่นรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในการ เรียนภาษาไทย.....	132
17 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินตามสภาพจริงในวงจรที่ 1.....	133
18 คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถความเข้าใจในการอ่านก่อนและหลังเรียน.....	135
19 คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนก่อนและหลังเรียน.....	136

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิกระบวนการโดยทั่วไปของทักษะการเขียนและทักษะการอ่าน.....	32
2 ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการเขียนและการอ่าน.....	33
3 เครือข่ายของการประเมินตามสภาพจริง.....	58
4 ความพึงพอใจนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ.....	67
5 ลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน.....	90
6 ลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความพึงพอใจในการเรียน.....	94
7 ขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง.....	99
8 กราฟแสดงพัฒนาการด้านทักษะทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	109

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่มีความเป็นเอกลักษณ์และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ช่วยสร้างความเป็นเอกภาพในชาติ คนไทยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างคนไทยทั้งชาติทำให้เกิดความสะดวกรวม มีความเข้าใจตรงกัน การที่เราใช้ภาษาใช้ร่วมกันในคนหมู่มากทำให้เกิดพลังและมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ภาษาไทยจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอันทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่อคนไทยทุกคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมไทย

การพัฒนาประเทศนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) มุ่งเน้นพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ต่อมาในแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) ได้เน้นความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นพิเศษ โดยกำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม และการจะพัฒนาทรัพยากรบุคคลนั้น การศึกษาจัดว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดซึ่งจะต้องเป็นระบบที่มีคุณภาพและเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของคน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสารที่ไร้พรมแดน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545)

ปัจจุบันภาษาไทยมีบทบาทในกระบวนการด้านการศึกษามากขึ้น การเรียนรู้ภาษาไทยมิใช่เพียงแต่ให้อ่านออก ท่องจำได้ หรือเขียนได้ตามคำบอกของครูแต่ทว่าผู้เรียนจะต้องสามารถคิดและสื่อสารความคิด ความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจได้ กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ จำเป็นต้องมีการฝึกฝน หรือเรียกว่าการฝึกทักษะ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ คือจะต้องฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟังการพูด การอ่านและการเขียนให้เกิดความชำนาญจนสามารถใช้สื่อสารให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ในด้านการเรียน การค้นคว้าหาความรู้ทั้งในวิชาภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ ภาษาไทยจัดเป็นวิชาพื้นฐานของการเรียนวิชาต่าง ๆ ผู้ใดสามารถเรียนรู้ เข้าใจและใช้ภาษาสื่อสารได้ดีย่อมสามารถได้เปรียบผู้อื่นและสามารถเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ได้ดีอีกด้วย ภาษาไทยจึงเป็นหัวใจหลักของทุก ๆ วิชา (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2545)

จากหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนเกี่ยวกับทักษะทางการใช้ภาษา ฟัง พูด ดู อ่านและเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยการกำหนดให้ใช้ทักษะทางการอ่านนำไปสร้างความรู้ ความคิด ไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา

สร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและสร้างนิสัยรักการอ่าน ทักษะทางการเขียนเพื่อการสื่อสาร การค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถใช้ทักษะทาง การฟัง การพูด การดู เลือกฟังและดูอย่าง มีวิจารณญาณตลอดจนพูดแสดงความรู้ความคิดได้อย่างสร้างสรรค์นอกจากนั้นยังมีการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนให้เหมาะสมแก่โอกาสและสถานการณ์อีกด้วย

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการสอนภาษาไทยเป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะเป็นพื้นฐาน ในการแสวงหาความรู้และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ด้วย เหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นถึงความสำคัญของวิชาภาษาไทย จึงกำหนดแนวทางการปฏิรูป การศึกษา พ.ศ. 2539 – 2550 เรื่องหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นเป็นพิเศษใน ด้านพื้นฐานทางภาษาไทย เพื่อรองรับการพัฒนาความรู้และทักษะในระดับที่สูงขึ้น (การปฏิรูป การศึกษา. 2539 : 24) การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรนั้น ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งการอ่านเป็นทักษะที่ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนเป็นอันดับ แรกดังที่ โคบายาชิ (Kobayashi. 1975 : 188) สรุปว่าการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือ พื้นฐานในการศึกษา

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ สร้างภูมิปัญญาในการพัฒนาชีวิต ให้เกิดความรู้เพื่อสร้างสรรค์และความบันเทิงใจ ทำให้เป็นคนทันโลกทันเหตุการณ์ ศิริพร ลิ้มตระกูล (2537 : 46) สรุปว่าการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านได้รับรู้ข่าวสารและเหตุการณ์ ของโลกปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้การอ่านหนังสือจึงทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการหาความรู้ด้วยวิธี อื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นการแสดงความคิด ได้ด้วยตนเอง สามารถวินิจฉัยเนื้อหาสาระ แล้วนำไปปฏิบัติให้ เกิดผลดีแก่ตนเองและสังคมได้

การเขียนเป็นอีกทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญและต้องใช้เวลาฝึกฝนมากกว่าทักษะอื่นการ เขียนเป็นทักษะที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิด ตลอดจนข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้ผู้อื่น รับทราบโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ตัวอักษร เป็นการบันทึกถ้อยคำและความคิดมิให้สูญหายโดยเฉพาะ การถ่ายทอดวิชาการต่าง ๆ มนุษย์ใช้การเขียนเพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวันหลายอย่าง การเขียนให้ มีประสิทธิภาพนั้น ผู้เขียนจะต้องมีความสามารถในการฟัง พูด และอ่านด้วย ประพรี อุ่นจิตติ (2531 : 2) อธิบายว่า การเขียนมีความสำคัญต่อการเรียนเกือบทุกชนิด เพราะต้องอาศัยการจดบันทึก เพื่อ รวบรวมข้อมูลจากคำของครู เพื่อเขียนรายงาน เพื่อย่อบทที่ได้อ่าน เพื่อเขียนตอบปัญหาต่าง ๆ ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของวิดโดสัน (Widdorson. 1978 : 9) ที่ว่า การเขียนเป็นการเรียบเรียงความคิด อย่างมีจุดมุ่งหมายผู้เขียนจะต้องรู้จักเรียบเรียงประโยคให้ได้ข้อ ความที่สามารถสื่อสารได้ ทำให้ผู้อ่าน เข้าใจแนวคิดของข้อความนั้น ๆ ดังนั้น การเขียนจึงเป็นการสื่อสารที่ถาวร ชัดเจน คงทน สามารถ

ตรวจสอบและใช้เป็นหลักฐานได้ ดังนั้นการจะพัฒนาทักษะการอ่านให้ได้ผล จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กัน เนื่องจากทักษะทั้งสองส่งเสริมซึ่งกันและกันดังที่เฮย์ (Hey. 1962 : 320 - 322) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน พบว่า หากผู้เรียนมีประสบการณ์ในการอ่านมากจะส่งผลให้มีความสามารถในการเขียนมากขึ้นด้วยทั้งนี้เพราะทักษะทั้งสองส่งเสริมซึ่งกันและกันอีกทั้งมีความสัมพันธ์กันสูง ฮัลเลทท์ (Hulett. 1986 : 847 - A) ศึกษาทักษะการอ่านและการเขียนพบว่าผู้เรียนที่มีทักษะในการอ่านจะมีทักษะในการเขียนดีด้วย จอห์นสัน (Johnson. 1986 : 1 - 13) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านและการเขียนพบว่า ความสามารถในการเขียนจะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านและถ้าฝึกอ่านเพื่อทำความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมการเขียนประกอบจะทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านครั้งต่อไปดีขึ้น การสอนโดยสัมพันธ์ทักษะการอ่านและการเขียนจะทำให้ผู้เรียนชอบการเรียนรู้ภาษาแล้วยังทำให้เกิดความสนใจต่อทักษะการเขียนด้วยดังที่ เพจ (Page.1974:175-176) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทั้งสองว่ากระบวนการต่าง ๆ ของทักษะทั้งสองอย่างเป็นกระบวนการเดียว กันแต่ต่างกันที่จุดประสงค์ ดังนั้นผู้สอนควรฝึกฝนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทั้งสองอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันและแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่จากสภาพการสอนอ่านและเขียนในระดับประถมในปัจจุบันยังประสบปัญหาอยู่โดยเฉพาะความเข้าใจในการอ่าน นับว่าเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการอ่านทุกชนิด เพราะถ้ามีความเข้าใจในการอ่านก็จะสามารถรวบรวมความคิดจากสิ่งที่อ่านได้ สาเหตุส่วนใหญ่จะมาจากการที่ผู้เรียนไม่ได้อ่านหนังสือตามที่ตนเองสนใจ ผู้สอนมุ่งเน้นความรู้ความจำเพียงอย่างเดียว (กาญจนา วิชญาปกรณ์. 2533 : 5) สาเหตุปัญหาของการสอนเขียน พบว่า ผู้สอนไม่ฝึกทักษะการเขียนให้กับผู้เรียนเท่าที่ควร ประกอบกับผู้สอนส่วนใหญ่นิยมใช้ข้อสอบแบบปรนัยผู้เรียนขาดโอกาสเขียนแสดงความคิดหรือเรียบเรียงข้อความต่างๆ ผู้สอนส่วนใหญ่ยังสอนแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง สอนโดยวิธี บรรยาย อธิบาย วิพากษ์วิจารณ์ ขาดความเข้าใจ ความชำนาญ ความถนัด และประสบการณ์สอนไม่เน้นทักษะทางภาษา ไม่ฝึกผู้เรียนให้แสดงความคิด ขาดเทคนิคและกลวิธีในการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียนวิชาภาษาไทยหันไปสนใจวิชาอื่นโดยคิดว่าภาษาไทยไม่สำคัญไม่ต้องเรียนก็พูดได้ (สอวศ์ ดำเนินสวัสดิ์. 2536 : 16)

จากการศึกษาค้นคว้าการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันพบว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาแนวธรรมชาติ (Whole Language Approach) น่าจะช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้ดี เพราะผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกสื่อหรือเนื้อความตามความสนใจของตนเอง ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข เกิดความมั่นใจในตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคล การสอนภาษาแนวธรรมชาติเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาให้เกิดความเข้าใจตามธรรมชาติการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญใช้หลักการและทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบ ทฤษฎีว่า

ด้วยธรรมชาติของภาษาเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายจากบริบทภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างบูรณาการ เมื่อพิจารณาจากหลักการของการสอนภาษาแนวธรรมชาติ จะเห็นว่า ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม มีโอกาสฝึกทักษะการอ่านส่งผลให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้เร็วขึ้น และมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น ทำให้การเขียนพัฒนาตามไปด้วย

ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนได้ดำเนินตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการโดยเน้นพฤติกรรมการปฏิบัติเป็นสำคัญ เพราะในการปฏิบัติของนักเรียนจำเป็น ต้องใช้ความรู้และทักษะที่มีอยู่เดิมมาแก้ปัญหาตัวใหม่ ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตในสังคมโดยเฉพาะสังคมปัจจุบัน บุคคลต้องมีความ สามารถในการ คิดและแก้ปัญหา เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพทางสังคมในยุคข้อมูลข่าวสารที่มีการเปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539) แต่สภาพการวัดและ ประเมินผลในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมายกล่าวคือ

1. ครูมักแยกการเรียนการสอนและการประเมินผลออกจากกัน ซึ่งแท้จริงแล้วการเรียน การสอนและการประเมินผลจะต้องดำเนินไปด้วยกันอย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและ เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน

2. ครูใช้แบบทดสอบในการวัดและประเมินผลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแบบทดสอบมีข้อจำกัดอยู่ หลายประการ เนื่องจากแบบทดสอบที่ครูสร้างมักจะเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย วัดได้เพียงความรู้ ความจำซึ่งไม่ครอบคลุมพฤติกรรมครบทุกด้าน

มีนักการศึกษาหลายท่าน เช่น ฮิลล์ (ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. 2540; อ้างอิงจาก Hill. 1991) กล่าวว่า การวัดผลการเรียนการสอนโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) ในปัจจุบันยังมี ข้อบกพร่องอยู่หลายประการ เช่นการแปลผลการสอบผิดพลาด ครูมักขาดการฝึกหัดการวัดผลในชั้น เรียนอย่างหลากหลาย

วิกินส์ (จรัญ คำยัง. ม.ป.ป. ; อ้างอิงจาก Wiggins.1992) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า การใช้แบบทดสอบเพื่อวัดผลการเรียนไม่ได้วัดว่าผู้เรียนคิดอย่างไร ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาเป็น อย่างไร มีวิชาอะไรบ้างที่เขาทำได้บ้าง และผู้เรียนมีวิธีการแสดงออกอย่างไร ว่าเขาไม่รู้อะไร ไม่เข้าใจ ในวิชาที่กำลังเรียนอยู่ นั่นคือจากผลการสอบของนักเรียน ครูไม่อาจทราบว่ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียนเป็นอย่างไร ส่วน เจอร์ราด (Gerard. 1993) ได้กล่าวถึงวิธีการ ทดสอบโดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย พบว่า ข้อบกพร่องประการหนึ่งของการวัดวิธีนี้คือ มีความ เที่ยงตรงน้อยมากเมื่อนำไปใช้กับเด็กที่ด้อยโอกาส เช่น เด็กที่มีความสามารถในการเรียนรู้ช้ากว่าปกติ

เด็กที่มีความบกพร่องในการอ่านและนอกจากนั้นแบบทดสอบยังใช้วัดกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ของผู้เรียนได้ค่อนข้างน้อย

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอน และกระบวนการวัดและประเมินผล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียนเกิดความสามารถดังกล่าวในชั้นเรียนทุกระดับ โดยให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย การปฏิบัติจริง การร่วมมือกันในการทำงาน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา รวมทั้งทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน ดังนั้นเพื่อให้การวัดผลสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และมีความใฝ่รู้ จึงจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปการวัดผลให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เน้นพฤติกรรม การแสดงออกจริงของผู้เรียนและใช้ผลการประเมินในการพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้กล่าวได้อย่างเต็มທີ່ถึงผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างมีความหมายและตรงกับสภาพที่แท้จริงของนักเรียนซึ่งเรียกการประเมินผลแบบนี้ว่า การประเมินตามสภาพที่แท้จริง (Authentic Assessment) การประเมินตามสภาพที่แท้จริงเป็นการประเมินที่ไม่เน้นทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะ การคิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ความพยายามในการร่วมมือ (Cooperative Effort) ซึ่งคล้ายกับโลกของงานจริง (World of Work) และยังเป็นการสนับสนุนผล สัมฤทธิ์ที่มีความหมาย (Meaningful) ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน และสิ่งที่นักเรียนได้ ปฏิบัติจริง ซึ่งสามารถกระทำได้ตลอดเวลาทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน และชุมชน (Jasmine. 1992) ดังนั้นการวัดและประเมินผลเป็นเรื่องที่จะต้องทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนสามารถก้าวทันโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สามารถดำรงชีวิตในโลก แห่งความเป็นจริงได้อย่างมีความสุข (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2540)

การวัดและการประเมินผลเป็นเครื่องมือที่ทำหน้าที่เสมือนกระจกสะท้อนภาพความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การเรียนของนักเรียน การบริหารหลักสูตรของผู้ บริหาร ดังนั้นการวัดและประเมินผล จึงต้องบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องเลือกใช้ วิธีการวัดให้เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัดทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดและพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

จากความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาไทยและการวัดและประเมินผลดังกล่าว

ข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้ นักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงมีความสนใจและตั้งใจในอันที่จะจัดการเรียนการสอน ภาษาไทยโดยแนวการสอนแบบธรรมชาติบูรณาการกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อให้ ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดและมีทักษะในการสื่อสาร พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จุดประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจในการอ่านจากการประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนจากการประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับผู้วิจัย ครูผู้สอนภาษาไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยในอันที่จะปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการสอนอ่านและเขียนที่เหมาะสม อีกทั้งเป็นแนวทางในการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริงเพื่อนำไปใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย อันจะมีส่วนช่วยให้การวัดและประเมินผลของครูและนักเรียนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ตลอดจนทราบถึงปัญหาในกระบวนการวัดและประเมินตามสภาพจริง ทั้งในด้านตัวครู นักเรียน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหา เพื่อให้ได้แนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย (Target population) ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน

เนื้อหาในการทดลอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องปลาหมอตายเพราะปาก

ระยะเวลาในการทดลอง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โดยกำหนดระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 คาบ คาบละ 50 นาที

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรจัดกระทำ (Treatment Variable) ได้แก่

3.1.1 วิธีการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง

3.2 ตัวแปรตาม ประสิทธิภาพทางการเรียนภาษาไทย จำแนกเป็น 3 ตัว คือ

3.2.1 ความเข้าใจในการอ่าน

3.2.2 ความสามารถในการเขียน

3.2.3 ความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริงมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริงมีความสามารถในการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริงมีความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยในระดับมาก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **กระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง** หมายถึงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการผสมผสานทักษะทางการเรียนรู้ภาษาไทยเข้าด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างอิสระตามธรรมชาติ มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รู้จักช่วยเหลือกัน รับผิดชอบและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีโอกาสได้แสดงศักยภาพของตนเองออกมาอย่างเป็นธรรมชาติ และสามารถที่จะสะท้อนผลงานของตนเองและเพื่อน ๆ ด้วยกระบวนการประเมินตามสภาพจริงที่กระทำควบคู่ไปกับการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเพื่อนำไปสู่การ

พัฒนาตนเองให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรโดยมีการวัดและประเมินเป็นระยะ ๆ โดยพิจารณาใช้ให้เหมาะสมในแต่ละกิจกรรม ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริงออกเป็นดังนี้

1.1 แบบประเมินทักษะทางภาษาซึ่งประกอบด้วย แบบประเมินการฟัง แบบประเมินการพูด แบบประเมินการอ่าน และแบบประเมินการเขียน ซึ่งเป็นแบบประเมินในการวัดสมรรถภาพในการใช้ภาษาโดยผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือเหล่านี้วัดและประเมินผู้เรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือหลังการจัดกิจกรรมเรียนรู้ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แผนที่กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งในที่นี้เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชี้แนวคิดในการจัดกิจกรรมโดยเน้นการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติและมีการบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง

1.3 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มหมายถึง เครื่องมือสำหรับสังเกต ตรวจสอบ และตัดสินพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคลในการทำงานตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การปรับปรุงแก้ไขงานและการประเมินผลงาน เมื่อทำงานร่วมกัน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมุ่งเน้นที่จะก่อให้เกิดให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะพึงประสงค์ในการทำงานร่วมกัน และเสริมสร้างผู้เรียนให้มีทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคม

1.4 แบบสังเกต หมายถึงเครื่องมือที่ครูสร้างขึ้นเพื่อสังเกตและตรวจสอบพฤติกรรมในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยกำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขในการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) ของแบบสังเกตเป็นแนวทางในการตัดสินหรือให้คะแนน

1.5 เกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) หมายถึงเกณฑ์ที่ใช้ให้คะแนนในแบบประเมินทักษะทางภาษา แบบประเมินการทำงานกลุ่ม แบบประเมินแฟ้มสะสมงานหรือหลักฐานที่บรรจุในแฟ้มสะสมงานของนักเรียนซึ่งเป็นผลงานหรือชิ้นงานที่ดีที่สุดของแต่ละทักษะเพื่อนำมาเป็นคะแนนเก็บระหว่างเรียนของนักเรียนโดยครูผู้สอนและนักเรียนได้รับทราบร่วมกันซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การให้คะแนนแบบแยกส่วน (Analytic Score)

1.6 แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) หมายถึง แฟ้มที่เก็บรวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีจุดมุ่งหมาย โดยผลงานและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ จะแสดงถึงความสามารถ ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผลงานหรือชิ้นงาน เกณฑ์การประเมิน และมีหลักฐานที่แสดงถึงการสะท้อนตนเองของนักเรียนที่มีต่อผลงานนั้น รวมทั้งครู เพื่อนนักเรียนและผู้ปกครองร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง สามารถคิดหาแนวทางที่จะพัฒนาและปรับปรุงตนเองและนำตนเองได้

2. ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนและความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนโดยมีนิยามศัพท์ในแต่ละด้านดังนี้

2.1 ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนสามารถแสดงออกได้หลังจากศึกษาบทเรียนแล้ว พฤติกรรมที่บ่งถึงความเข้าใจมีดังนี้

2.1.1 การแปลความ หมายถึง ความสามารถแปลความหมายของสิ่งต่าง ๆ โดยแปลตามลักษณะและนัยของเรื่อง เป็นเนื้อความที่ถูกต้องและใช้ได้ดีกับเรื่องราวนั้น ๆ โดยเฉพาะ

2.1.2 การตีความ หมายถึง ความสามารถในการบอกได้ว่าข้อความที่อ่านนั้นมีความหมายที่แท้จริงอย่างไร พยายามหาความหมายที่แท้จริงที่แฝงอยู่ให้ได้ โดยสังเกตบริบท น้ำเสียง เจตนา อารมณ์

2.1.3 การขยายความ หมายถึง ความสามารถในการขยายเรื่องหรือเหตุการณ์ตามนัยของเรื่อง

2.1.4 การจับใจความ หมายถึง การทำความเข้าใจกับเนื้อหาในส่วนรวมของงานเขียน ผู้อ่านต้องตอบได้ว่างานเขียนนั้นเป็นเรื่องของใคร เกี่ยวกับอะไร เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร อย่างไร

2.1.5 การสรุปความ หมายถึง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของข้อความ โดยพิจารณาจากความหมายที่ซ่อนอยู่ในข้อความ ซึ่งจะเป็นส่วนที่ช่วยให้สามารถสรุปความได้อย่างถูกต้อง

2.2 ความสามารถในการเขียนภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาสำหรับการเขียนเรียงความภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว โดยให้ผู้เรียนเขียนเรียงความแสดงความคิดจากเรื่องที่กำหนดให้ ความยาวประมาณ 8 – 10 บรรทัด ใช้หลักเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยพิจารณาการเสนอเรื่อง การใช้ภาษาสื่อความหมาย การขยายความ การลำดับความเพื่อสื่อสารความคิดให้ชัดเจนตามจุดประสงค์

3. ความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย หมายถึง ความรู้สึกที่ดีในการเรียน มีความพอใจในการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริงซึ่งแสดงออกโดยให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ได้ดีและบรรลุผลตามความมุ่งหมาย ซึ่งวัดได้จากคะแนนการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และได้ทดสอบหาคุณภาพแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน การเขียน การสอน ภาษาแนวธรรมชาติ การประเมินตามสภาพจริง และความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยโดยแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 1.1 ความหมายของการอ่าน
 - 1.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
2. ความเข้าใจในการอ่าน
 - 2.1 องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน
 - 2.2 ระดับความเข้าใจในการอ่าน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแนวธรรมชาติ
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสภาพจริง
7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

1.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เพราะการอ่านจะทำให้ได้รับความรู้ เฉลียวฉลาด มีสติปัญญา สามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเอง สังคม และประกอบการงานได้ดี รู้จักสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น ช่วยให้สามารถติดต่อกับผู้อื่นได้อย่างสะดวก ทั้งในการพูด สนทนา การฟังตลอดจนการเขียน ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์เนื่องจากมีความแตกฉานทางภาษา (กัลยา ยวนมาลัย. 2539 : 1) นอกจากนั้นการอ่านยังมีบทบาทสูงสุดในการศึกษาเล่าเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถของการอ่านทั้งสิ้น แต่การอ่านเป็นทักษะที่ค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน ต้องอาศัยการทำงานของสมองชั้นสูงสุด คือ ต้องอาศัยการนึกย้อนกลับ การหาเหตุผล การใช้จินตนาการ การเรียบเรียงเป็นหมวดหมู่ การนำไปใช้

การแก้ปัญหา ด้วยเหตุนี้ นักจิตวิทยา นักจิตวิทยา-ภาษาศาสตร์และนักภาษาศาสตร์ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ต่าง ๆ ดังนี้

วิลเลียมส์ (Williams. 1986: 2-3) กล่าวถึง การอ่านว่าเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านมองและทำความเข้าใจสิ่งที่อ่าน ไม่ใช่เพียงการอ่านออกเสียงได้หรือการเข้าใจความหมายของทุก ๆ คำ การอ่านที่มีประสิทธิภาพ คือ การอ่านเป็นกลุ่มคำ และเลือกที่จะทำความเข้าใจกับส่วนหนึ่งของเนื้อความ ไม่ใช่เนื้อความทั้งหมด การอ่านคือ การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ในการถอดความหมาย การวิเคราะห์คำ ความหมายของคำ ความเข้าใจเนื้อเรื่อง การตีความและข้อคิดเห็น (Lado. 1964: 14)

คูเปอร์ และคนอื่น ๆ (Cooper and others. 1988: 13) กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับเนื้อหาเพื่อจัดรูปแบบของความหมาย โดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เป็นกระบวนการสร้างความหมายจากเนื้อหานั้น การอ่าน คือ กระบวนการของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารซึ่งผู้อ่านรับรู้ในรูปลักษณะรหัสพิเศษที่ผู้เขียนได้ส่งสารในรูปของรหัสและผู้อ่านเป็นผู้แปลรหัสนั้น ตามความรู้และประสบการณ์เดิมของตน อันจะก่อให้เกิดการนำไปสู่เป้าหมายหลักของการอ่านที่ว่าผู้อ่านต้องคิดเป็นและเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน (Morris. 1984:5 -11)

กู๊ดแมน (Goodman. 1988: 12) กล่าวว่า การอ่าน เป็นการอภิปรายร่วมกันโดยตลอดตั้งแต่ต้นจนจบระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน โดยการใช้ปฏิสัมพันธ์ในสาระสำคัญระหว่างภาษาและความคิดในการอ่านคือ ผู้เขียนถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษา และผู้อ่านแปลออกมาเป็นความคิด

ก๊อ สวัสดิ์พานิชย์ (2514: 3) กล่าวว่า การอ่านเป็นแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายแทนคำพูดและคำพูดก็เป็นเสียงที่ใช้แทนของจริงอีกทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ

รัญจวน อินทรกำแหง และคนอื่น ๆ (2517: 17) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่าเป็นการสื่อความหมายจากตัวหนังสือหรือภาพ ให้เป็นเรื่องราวที่เป็นแนวคิด โดยให้มีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน

มานิต บุญประเสริฐ (2526 : 9) กล่าวว่า การอ่านคือการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยมีข้อเขียนเป็นสื่อกลาง หน้าที่ของผู้อ่านคือการค้นคว้าหาความหมายจากข้อเขียนนั้น ๆ ซึ่งผู้อ่านจะเข้าใจข้อความที่อ่านมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ลักษณะของเรื่องที่อ่าน ประสบการณ์ร่วมระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน และความสามารถในด้านภาษาของผู้อ่านและผู้เขียน

ประเทิน มหาจันทร์ (2530: 13) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นกระบวนการในการแปลความของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ การอ่านที่แท้จริงผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานด้วย

บันลือ พุทธะวัน (2532: 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นการแปรสัญลักษณ์ โดยเข้าใจความหมายและเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน

สมพร มั่นตะสูตร (2534 : 8) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านหมายถึง การรับรู้ความหมายจากถ้อยคำที่ตีพิมพ์อยู่ในสิ่งพิมพ์ หรือหนังสือ โดยผู้อ่านรับรู้ว่าคุณเขียนได้สื่อสารอะไรมายังผู้อ่านทั้งในด้านความคิด ความรู้ ความหมาย ความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นว่าคุณเขียนตั้งใจจะแสดงความคิดอย่างไร มีความหมายว่าอย่างไร เกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (กัลยา ยวนมาลัย. 2539: 7; อ้างอิงจาก ประสิทธิ์ กาพย์กลอน 2523: 18) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านหมายถึงกระบวนการค้นหาความหมายของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นสัญลักษณ์ของตัวอักษรเท่านั้น แต่อาจเป็นสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายใด ๆ ที่สามารถตีความได้ เช่น เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ หรือวัตถุที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นตามลักษณะของวัฒนธรรม

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่าการอ่าน หมายถึงการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านโดยการตีความจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ผ่านกระบวนการทางความคิดทางสมอง เป็นการบูรณาการทักษะหลาย ๆ อย่างเพื่อวิเคราะห์คำ ทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์เนื้อเรื่องโดยอาศัยพื้นฐานและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เพื่อนำความคิดที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อมนุษย์มากเพราะการอ่านได้อ่านเป็นจะทำให้บุคคลมีประสบการณ์ทางความคิดที่กว้างขวางเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นตลอดจนเข้าใจสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประเทินมหาพันธ์.2520:1) ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมีประสบการณ์เท่าทันโลก การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันดังที่ สนิท สัตโยภาส (2542 : 93-94) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ได้รับความรู้ เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก เมื่อเข้าวงสนทนากับใครก็จะร่วมสนทนาได้อย่างเข้าใจและเข้าสังคมได้อย่างไม่ขัดเขิน
2. ช่วยพัฒนาความคิดและยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น ก่อให้เกิดสติปัญญาฉลาดปราดเปรื่อง
3. เป็นเครื่องมือสำคัญของการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

4. ช่วยให้มีเมตตาในใจในการประกอบอาชีพ เพราะบุคคลใดที่พยายามแสวงหาความรู้ความสามารถใส่ตนให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์และสอดคล้องกับวิชาการใหม่ ๆ อยู่เสมอย่อมมีความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพมากกว่าผู้ที่ไม่พัฒนาตนเอง

5. ช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพให้ดีได้ เพราะการอ่านจะมีเนื้อหาที่เสนอแนะเกี่ยวกับการวางแผน การพูดจา การเข้าสังคม การแต่งกาย ตลอดจนคำแนะนำในการปฏิบัติตนในทางที่เหมาะสมและทันสมัย

6. การอ่านช่วยแก้ปัญหาชีวิตได้ เพราะปัญหาที่เราประสบในชีวิตประจำวันอาจมีวิธีแก้ไขในหนังสือที่อ่านซึ่งเราสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตของเราได้ เช่น ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการเลี้ยงดูลูก ปัญหากฎหมาย หรือปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เป็นต้น

7. ทำให้เกิดการจรรโลงใจและความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ช่วยให้จิตใจได้พักผ่อนจากความเครียด

8. ช่วยให้เราได้ใช้เวลาอย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์ สุदारตน์ เกยุราพันธ์ (2537:45) กล่าวว่าสิ่งหนึ่งที่เธอเชื่ออย่างยิ่งยวด คือ การอ่านของเยาวชนนั้นส่งผลถึงพัฒนาการของสังคมแน่นอน เพราะการอ่านจะทำให้เด็กได้เรียนรู้เอง ได้คิดเอง ไม่เหมือนการฟังที่จะมีเผอเธอไปบ้าง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องหนังสือมาตลอดในฐานะที่เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ ดังพระราชดำรัส (2525:1) ที่ว่าหนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราวความรู้ ความคิดวิทยาการทุกด้านทุกอย่างซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดอ่านได้พากเพียรพยายามบันทึก รักษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปถึงที่ใด ความรู้ ความคิดก็แพร่ไปถึงที่นั่น หนังสือเป็นสิ่งที่มีความ มีประโยชน์ประมาณค่ามิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดความรู้ของมนุษย์

ดังนั้น ด้วยความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านดังที่กล่าวข้างต้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่เราจะได้ฝึกฝนให้มีทักษะในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน ชอบใฝ่หาความรู้และหมั่นติดตามความเคลื่อนไหว ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ด้วยการอ่านอยู่เสมอเพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาพัฒนาชีวิตและสังคมส่วนรวมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

1.3 จุดมุ่งหมายในการอ่าน

การอ่านแต่ละครั้งจะมีจุดมุ่งหมายในการอ่านแตกต่างกันออกไปถ้าผู้อ่านตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้งไว้ จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพสูง และได้ทิศทางในการอ่านอย่างชัดเจน

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2526: 25) ได้ให้จุดมุ่งหมายในการอ่านว่า

1. การพัฒนาทักษะการอ่าน เริ่มฝึกฝนทักษะการอ่านตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาให้สามารถอ่านได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว และรวดเร็ว อ่านแล้วรู้เรื่อง จับใจความได้ สามารถตอบคำถามและเล่าเรื่องได้ มีทักษะทั้งการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ

2. การอ่านเพื่อความรู้ เป็นการอ่านเพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น อ่านฉลากยา อ่านประกาศ อ่านแจ้งความ อ่านข่าว อ่านบันทึกการประชุมหรืออ่านตำราต่างๆ ช่วยทำให้เกิดความรู้ความคิด และเจตคติที่ดี นับเป็นการอ่านที่สำคัญมาก ผู้อ่านจะต้องเก็บใจความสำคัญได้ วิเคราะห์วิจารณ์ได้

3. อ่านเพื่อหาความบันเทิง เป็นการอ่านที่ทำให้เกิดความคิดเห็น จินตนาการ และเร้าอารมณ์ผู้อ่าน ให้เกิดความสนุกสนาน ทำให้ผู้อ่านได้รู้จักคนประเภทต่างๆ รู้จักชีวิตที่ขึ้นจากเรื่องที่อ่าน

4. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

สมพร มั่นตะสูตร (2534 : 9) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านว่าโดยทั่วไปการอ่านนั้นมีความมุ่งหมาย 3 ประการคือ

1. อ่านเพื่อความรู้
2. อ่านเพื่อความบันเทิง
3. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ

วรรณิ์ โสมประยูร (2537: 127-128) ได้สรุปจากประสบการณ์ที่ได้ทดลองปฏิบัติและทดลองสอนมาแล้ว ซึ่งจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้มีดังนี้

1. อ่านเพื่อค้นหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา อ่านบทความ อ่านสารคดี
2. อ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย อ่านการ์ตูน อ่านวรรณคดี
3. อ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือประเภทขบขันหัวต่างๆ
4. อ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านสารคดี อ่านประวัติศาสตร์
5. อ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์จากข้อมูลที่ได้ เช่น การอ่านข่าว
6. อ่านเพื่อหาประเด็นว่า ส่วนใดเป็นข้อเท็จส่วนใดเป็นข้อจริง เช่น การอ่านคำโฆษณา

ต่างๆ

7. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น อ่านบทความในวารสาร
8. อ่านเพื่อปฏิบัติตาม เช่น อ่านคำสั่ง อ่านคำแนะนำ คู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้า
9. อ่านเพื่อออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน มีน้ำเสียงเหมาะสมกับเรื่อง และเหมือนกับพูด เช่น อ่านบทละครต่างๆ

สนิท สัตโยภาส (2542 : 24) กล่าวว่า การอ่านทุกครั้งผู้อ่านควรจะต้องจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ในใจก่อนเสมอหรือกำหนดจุดมุ่งหมายการอ่านก่อน โดยทั่วไปการอ่านมีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ คือ

1. เพื่อให้ได้ความรู้ ความรู้ที่ได้จากการอ่านแบ่งเป็นหลายลักษณะ เหมาะสำหรับผู้ที่มีความก้าวหน้าเป็นการส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความรู้ในเรื่องที่ตนสนใจอ่านเพื่อให้ได้คำตอบในเรื่องที่ต้องการ เพื่อรับรู้ข้อเท็จจริง ทันโลก ทันเหตุการณ์ หรือการค้นคว้าข้อมูลเพื่อการทำรายงาน

2. เพื่อให้เกิดความคิด ความคิดของคนจะเจริญงอกงามได้ต้องอาศัยการกระตุ้นเตือนใจให้ฝึกคิด มีทรรศนะที่กว้างไกล ช่วยให้การแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจเกิดความบกพร่องน้อย การได้อ่านช่วยสร้างแนวความคิดเราให้กว้างขวางและถูกต้อง การอ่านเพื่อเข้าใจแนวคิด เป็นการจัดลำดับชั้นแนวความคิด พร้อมทั้งพิจารณาหาเหตุผล และขณะเดียวกันก็เป็นชนวนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ด้วย

3. การอ่านเพื่อความบันเทิง เป็นการอ่านเพื่อพักผ่อน คลายความเคร่งเครียด เช่นการอ่าน นิทาน นิยาย ขำขัน

4. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ เนื่องจากการอ่านเป็นการพัฒนาความรู้ สติปัญญา ความคิด และทัศนคติได้ดี ผู้ที่รักการอ่านจะเป็นคนทันสมัย มีความรู้กว้างขวาง นำคบหาสมาคมสามารถเข้าร่วมวงสนทนาได้ทุกชั้นทุกคน เพราะมีความรู้ข่าวสารแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน การอ่านมาก รู้มากย่อมเป็นที่ยอมรับของสังคม

จากจุดมุ่งหมายของการอ่านที่กล่าวมาทั้งหมด พอจะสรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านได้ว่า อ่านเพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเพลิดเพลินและเป็นการปรับปรุงบุคลิกภาพของผู้อ่านด้วยซึ่งการอ่านจะเกิดผลได้ตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวต้องอาศัยความเข้าใจในการอ่าน

2. ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญในการอ่าน เพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่อ่าน ไม่สามารถจับใจความของสิ่งที่อ่านแล้ว ก็จะไม่สามารถนำความรู้ ความคิดจากสิ่งที่ตนอ่านไปใช้ประโยชน์ได้

คาร์ และคนอื่นๆ (Carr and others, 1983: 1-2) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ การตีความหมายจากเรื่องที่อ่านและปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมของผู้อ่านซึ่งผู้อ่านจะใช้ความรู้เดิมในการตีความ (Interpretation) และตัดสินใจความนั้นอย่างมีเหตุผลและผู้อ่านใช้ความรู้เดิมในการตัดสินใจเลือกสิ่งที่ผู้อ่านคิดว่าจำเป็นจะต้องเข้าใจและเลือกความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกัน

ฟลัด (Flood. 1986: 735) กล่าวว่า การอ่านจะเกิดความเข้าใจได้เมื่อผู้อ่านนำประสบการณ์เดิมที่มีอยู่แล้วมาสัมพันธ์กับข้อเขียนที่อ่านและได้นั้นอีกว่าความเข้าใจในการอ่านเนื้อหา (Text) นั้น จำเป็นที่ผู้สอนจะต้องเตรียมโครงสร้างข้อเขียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วย

โลโน (Lono.1987: 67) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการอ่าน ความเข้าใจในการอ่านจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้อ่านมีความสามารถในการรับรู้ข้อเท็จจริง รู้ใจความสำคัญของเรื่อง สามารถตีความหรือประเมินความคิดจากเรื่องที่อ่านได้

แฮริส (Harris. 1960: 59) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านไว้ว่า ความสามารถในการอ่านจะต้องประกอบด้วยความสามารถในด้านต่อไปนี้

1. ความสามารถด้านภาษาและตัวหนังสือ ได้แก่ ความสามารถในการที่จะเข้าใจความหมายของคำใหม่ ๆ จากบริบทความสามารถที่จะเข้าใจโครงสร้างของประโยคและความสามารถที่จะเข้าใจเครื่องหมายวรรคตอนและตัวพิมพ์ เป็นต้น

2. ความสามารถด้านความคิด ได้แก่ ความสามารถที่จะระบุจุดประสงค์ของผู้แต่ง ความสามารถที่จะเข้าใจความคิดสำคัญและความคิดย่อยที่สนับสนุนความคิดสำคัญและความสามารถที่จะสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

3. ความสามารถในการตีความหมายจากน้ำเสียงที่ผู้เขียนแสดงออกและสามารถที่จะระบุท่วงทำนองของผู้เขียน

เกรย์ (Gray. 1984 : 35-36) กล่าวว่า ความสามารถทางการอ่านนั้นขึ้นอยู่กับทักษะดังต่อไปนี้

1. รู้จักคำ (Perception of the Word Used) ผู้อ่านจะอ่านหนังสือได้เข้าใจก็ต่อเมื่อมีความสามารถในการอ่านตัวอักษรและเข้าใจความหมายตรงกับผู้เขียน เกรย์ กล่าวว่า การเข้าใจความหมายของคำเป็นทักษะเบื้องต้นของการอ่านทุกประเภท

2. การเข้าใจความคิดของผู้เขียน (Comprehension of the Idea Expressed)

3. การมีปฏิกิริยาโต้ตอบความคิดของผู้เขียน (Reaction of the Ideas) เป็นการประเมินความคิดของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งผลของการประเมินจะเป็นการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

4. ทักษะการผสมผสานความคิดใหม่กับความคิดเก่า จากเรื่องที่อ่าน (Integration of Ideas) ซึ่งหมายถึง การรวบรวมความคิดที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านกับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน ความเข้าใจในการอ่านจัดเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของการอ่าน การอ่านสิ่งใดก็ตามถ้าอ่านแล้วไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ก็ถือว่าการอ่านที่ไม่สมบูรณ์

ชวาล แพรัตกุล (2520 : 134) กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่า เป็นความสามารถในการผสมผสานแล้วขยายความรู้ความจำให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผลซึ่งจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. รู้ความหมายและรายละเอียดย่อย ๆ ของเรื่องนั้นมาก่อนแล้ว
2. รู้ความสัมพันธ์ระหว่างข้อความรู้ย่อย ๆ เหล่านั้น
3. สามารถอธิบายสิ่งเหล่านั้นด้วยภาษาของตนเอง
4. เมื่อพบสิ่งอื่นใดที่มีสภาพทำนองเดียวกันกับที่เคยเรียนรู้มาแล้ว สามารถตอบและอธิบายได้

นอกจากนั้น สมุทร เชนเชาวนิช (2530 : 92) กล่าวว่า ความเข้าใจ คือ ความสามารถในการรู้ความหมายอันพึงประสงค์จากสิ่งที่ได้อ่านมาแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความเข้าใจนี้เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการศึกษาและประสบการณ์ต่าง ๆ หลาย ๆ ด้าน ของแต่ละคน และถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการอ่าน ถ้าอ่านแล้วไม่เกิดความเข้าใจใด ๆ เลย ก็อาจกล่าวได้ว่า การอ่านที่แท้จริงยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์แล้วยังไม่ได้อะไรจากการอ่านด้วย

สมบุรณ์ ชิตพงษ์ (2527 : 27) ได้กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่าความเข้าใจในการอ่านเป็นความสามารถทางสมองในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในด้านการแปลความ การตีความ และการขยายความในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต

ดังนั้นความเข้าใจในการอ่านนั้นประกอบด้วยความสามารถในการเข้าใจความที่อ่านได้ด้วยการแปลความ ตีความ ขยายความผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจคำศัพท์และความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำ บริบท และประโยคต่าง ๆ สามารถเรียงลำดับความและจับความคิดสำคัญจากสิ่งที่อ่านได้ซึ่งผู้อ่านแต่ละคนย่อมมีระดับความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกัน

2.1 องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน

องค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านนั้น สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2528:26) กล่าวว่าความเข้าใจในการอ่านของเด็กจะอยู่ในระดับสูงหรือต่ำนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เด็กแต่ละคนจะจับใจความแตกต่างกันตามประสบการณ์เดิมและวัตถุประสงค์ในขณะนั้นว่า ต้องการอ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญ หารายละเอียดที่สำคัญ ศึกษาคำแนะนำต่าง ๆ คาดการณ์เรื่องที่อ่าน หาคุณค่าของสิ่งที่อ่าน สรุปเรื่องหรือเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น และอ่านเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาสำหรับนำไปใช้

2. พิสัยของความเข้าใจในการอ่าน เด็กจะอ่านได้ดีขึ้นและถูกต้องเพียงใดขึ้นอยู่กับพิสัยของหมู่คำ ที่เด็กแต่ละคนจะสามารถอ่านเข้าใจได้ สถิติปัญญา ประสพการณ์เดิมและความยากง่ายของข้อความ

3. ความถูกต้องของความเข้าใจในการอ่าน ย่อมแตกต่างกันตามวัย ประสพการณ์และความยากง่ายของข้อความที่อ่าน

4. ระดับความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เป็นต้นว่า สถิติปัญญา ความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ วิธีการอ่านและประสพการณ์เดิมของผู้อ่าน

5. ความเร็วของความเข้าใจในการอ่าน ต้องมีความเข้าใจศัพท์ ความสามารถในการนึก เห็นภาพสิ่งที่อ่าน ความยากง่ายของข้อความ ชนิดของข้อความและสิ่งอื่น ๆ อีกที่ครูอาจพบเห็น

บอนด์และทิงเกอร์ (Bond and Tinker. 1975 : 19) กล่าวว่า การจะเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านได้ ต้องอาศัยความรู้พื้นฐานต่อไปนี้

1. เข้าใจความหมายของคำ (word meaning) การเข้าใจความหมายของคำเป็นทักษะขั้นพื้นฐานของการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน เพราะถ้านักเรียนมีความรู้ด้านความหมายของคำไม่เพียงพอแล้ว นักเรียนจะไม่สามารถเข้าใจประโยค (Sentences) เข้าใจอนุเฉท (paragraph) และไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้

2. การเข้าใจความหมายของกลุ่มคำ (thought units) การอ่านเป็นกลุ่มคำจะช่วยให้เข้าใจความหมายของคำได้ การอ่านทีละคำจะทำให้ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน

3. การเข้าใจประโยค (Sentences Comprehension) การเข้าใจความหมายของคำและกลุ่มคำ จะทำให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำและกลุ่มคำในประโยคซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านในระดับสูง

4. การเข้าใจอนุเฉท (Paragraph Comprehension) นักเรียนจะเข้าใจอนุเฉทได้ก็ต่อเมื่อสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคในอนุเฉท และทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของประโยคเหล่านั้น

5. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอนุเฉท (Comprehension of Units) นักเรียนจะเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดได้เมื่อนักเรียนสามารถจัดลำดับความคิดของเรื่องที่อ่านและมองเห็นความสัมพันธ์ของอนุเฉทแต่ละอนุเฉทด้วย

สรุปได้ว่า ความเข้าใจในการอ่านที่กล่าวมาข้างต้นจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. อ่านหนังสือออก เข้าใจความหมาย เข้าใจเครื่องหมายวรรคตอน ส่วนต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง

2. มีความพร้อมทางด้านร่างกาย มีสมาธิในการอ่าน

3. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการอ่าน
4. ต้องเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านมีเจตคติที่ดีต่อเรื่องที่อ่าน
5. รู้จักความสำคัญของเรื่อง
6. รู้จักแยกประเภทเนื้อหาที่อ่าน สรุปความ และคาดการณ์เป็น
7. ตีความใจความสำคัญและสรุปแนวคิดในเรื่องได้เหมาะสม
8. สามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมได้อย่างเหมาะสม
9. สติปัญญาของผู้อ่าน

ดังนั้น ในการสอนอ่านผู้สอนควรคำนึงถึงความสำคัญขององค์ประกอบเหล่านี้ด้วย

2.2 ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ระดับความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ควรคำนึงถึงในการอ่านเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านให้ดีขึ้น

แฮริสและซิเพย์ (Harris and Sipay. 1979 : 317) กล่าวว่า ระดับความเข้าใจในการอ่านมี 4 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Comprehension) เป็นความเข้าใจระดับต้นที่ผู้อ่านเข้าใจตามตัวอักษรว่าผู้เขียนเขียนอย่างไร เป็นเรื่องของการระลึกถึงรายละเอียด (Details) ใจความสำคัญ (Main Ideas) ลำดับเรื่อง (Sequences) การเปรียบเทียบ (Comparison) เหตุและผล (Cause-Effect) และเข้าใจคุณลักษณะของตัวละครหรือของเรื่อง (Character Traits)

2. ระดับความเข้าใจขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง (Transference) สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์นั้นเข้ากับเหตุการณ์อื่น ๆ ได้

3. ระดับความเข้าใจที่ประเมินผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (Evaluation) เข้าใจเนื้อเรื่องแล้วประเมินผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ว่าผู้เขียนมีเป้าหมายอย่างไร อารมณ์ของเรื่องเป็นอย่างไร เจตคติของผู้เขียนเป็นอย่างไร เป็นต้น

4. ระดับความเข้าใจที่จะทำให้เกิดเจตคติ เกิดความซาบซึ้ง เปลี่ยนแปลงความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดได้

เล็พและฟลัด (Lapp and Flood. 1968 : 136) แบ่งความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับตรงตัวอักษร (Literal Comprehension) เป็นการอ่านที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านอย่างตรงไปตรงมา

2. ระดับตีความและอ้างสรุป (Inferential Comprehension) เป็นการอ่านที่ผู้อ่าน

เข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านและสามารถใช้ข้อมูลต่าง ๆ จากการอ่านมาช่วยพิจารณาตัดสินข้อความที่แสดงโดยนัย (Implicit Information)

3. ระดับวิจารณ์ (Critical Comprehension) เป็นการอ่านที่ผู้อ่านใช้ความคิด ประสพการณ์ของตนเอง รวมทั้งความเข้าใจในระดับที่ 1 และระดับที่ 2 มาช่วยในการตัดสินและประเมินค่าข้อความที่อ่าน

เบอร์มิสเตอร์ (Bermister. 1974 : 147-148) ได้แบ่งระดับความเข้าใจโดยอาศัยพื้นฐานจาก แซนด์ส (Sandas) ซึ่งดัดแปลงมาจาก Bloom's Taxonomy ออกเป็น 7 ระดับ

1. ระดับความจำ (Memory) เป็นระดับของการจำในสิ่งที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ ได้แก่ การจำหรือการเข้าใจข้อเท็จจริง
2. ระดับการแปลความ (Translation) เป็นการนำข้อความหรือสิ่งที่เข้าใจไปแปลงเป็นรูปอื่น เช่น การแปลภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง เป็นต้น
3. ระดับการตีความ ((Interpretation) คือการเข้าใจและมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้บอกไว้
4. ระดับการประยุกต์ใช้ (Application) เป็นการเข้าใจหรือมองเห็นหลักการ แล้วนำหลักการไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จ
5. ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) คือความเข้าใจ และรู้ในแง่ของการตรวจสอบส่วนย่อยที่ประกอบเข้าเป็นส่วนเต็ม
6. ระดับการสังเคราะห์ (Synthetic) เป็นการนำความคิดเห็นที่ได้จากการอ่านมา ผสมผสานกันและจัดเรียบเรียงใหม่
7. ระดับการประเมิน (Evaluation) เป็นการวางเกณฑ์ แล้วตัดสินสิ่งที่อ่านโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นบรรทัดฐาน

บันลือ พุกขวัน (2532 : 3-4) กล่าวถึงระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ ดังนี้

1. ความเข้าใจในข้อเท็จจริงจากเรื่องราวที่อ่านเป็นความเข้าใจในท้องเรื่อง (Factual Level) โดยให้เด็กผู้อ่านสามารถตอบคำถามใคร หรือกับใคร ทำอะไรกับใครที่ไหน เมื่อไร ผู้อ่านก็ตรวจสอบข้อความ ถ้อยคำจากประโยคนั้นโดยตรง (Reading the Lines) เพราะในเรื่องจะกล่าวถึงและสามารถตรวจสอบคำตอบด้วยการอ่านออกเสียงได้โดยตรงถือว่าเป็นความเข้าใจระดับต่ำสุด การตรวจสอบคำตอบโดยวิธีการอ่านออกเสียง ย่อมช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงวิธีการที่จะพบแหล่งการหาคำตอบได้เอง และเป็นอย่างดี

2. ความเข้าใจในเหตุผลของเรื่องที่อ่าน (Interpretive or Inference Level) โดยผู้อ่าน

จะต้องใช้การตีความ แปลความจากเหตุผลของท้องเรื่อง เช่น แม่พาลูก ๆ ไปนั่งเรือไปหายายที่บ้าน ยายมีต้นไม้หลายชนิด จะต้องเข้าใจได้ว่า บ้านของยายต้องอยู่ใกล้แม่น้ำ หรือลำคลอง บ้านยาย จะต้องเป็นบ้านสวน ยายคงเป็นชาวสวน เป็นต้น การสอนอ่านลักษณะนี้เราอาจเรียกอีกอย่างหนึ่ง ว่า Reading Between the Lines ที่ไม่สามารถจะหาคำตอบที่มีเหตุผลเป็นเครื่องบ่งชี้และถือว่าเป็น ความเข้าใจในการอ่านที่สูงขึ้น

3. ความเข้าใจที่จะคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินเรื่องราวที่อ่าน (Critical of Evaluation Level) โดยผู้อ่านจะต้องใช้ความเป็นพหุสูตในการตรวจ ประเมิน เช่น ต้นไม้ของยาย (ตามข้อ 2) มีลำต้นสูง มีกิ่งกาฝากเกาะ มีกิ่งแห้ง....ย่อมประเมินได้ว่าเป็นต้นไม้ที่ปลูกมานานแล้ว ได้รับการเอาใจใส่ดูแลน้อย ย่อมส่งผลผลิตได้น้อย ซึ่งอาจเกี่ยวกับเหตุที่ยายสูงอายุอยู่ด้วยส่วนหนึ่ง การสอนอ่านในลักษณะนี้อาจเรียกว่า Reading Beyond the Lines

จะเห็นได้ว่าความเข้าใจในการอ่านมีองค์ประกอบหลายประการที่จะต้องฝึกฝนจนเกิด ทักษะจึงจะสามารถอ่านแล้วจับใจความสำคัญได้ สรุปความ ตีความ หรือเข้าใจในสิ่งที่อ่านอย่าง ถ่องแท้ และความเข้าใจในการอ่านในแต่ละทักษะล้วนมีความสัมพันธ์กัน เช่นผู้อ่านต้อง อาศัยความเข้าใจระดับตรงตามตัวอักษร เพื่อเป็นพื้นฐานความเข้าใจระดับอื่น ๆ เมื่อเกิดความเข้าใจ แล้ว ผู้อ่านจะต้องรู้จักการอ่านขั้นตีความ จับใจความ เรียงลำดับเหตุการณ์ รู้จักเหตุ และสรุป ความ เป็นต้น

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียน

ความสามารถในการเขียนเป็นความสามารถในการเรียงข้อความได้อย่างเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ การใช้ภาษาเพื่อสื่อความเข้าใจระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนได้ตามจุดมุ่งหมาย ดังที่ นักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 108) กล่าวถึงความสามารถในการเขียนว่าเป็น กระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความคิด เพราะผู้เขียนจะต้องคิดว่าจะเขียนอะไร เพื่อใคร และมีจุดมุ่งหมายอะไร แล้วรวบรวมข้อมูล เลือกสรรและจัดลำดับความคิด เพื่อเรียบเรียงออกมาเป็น ตัวอักษร โดยใช้ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาด้านการเขียน เช่น การสะกดคำ เครื่องหมายวรรคตอน กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ตลอดจนวางกายสัมพันธ์ให้ได้ว่าซึ่งงานเขียนที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร ทางความคิดกับผู้อ่าน

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ (2544 : 151) ได้ให้ความหมายของการเขียนว่า คือการ แสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และความต้องการของผู้ส่งสารออกมาเป็นลายลักษณ์ อักษร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านเข้าใจตรงตามที่ต้องการได้

อวยพร พานิช และคณะ (2537 : 95) กล่าวว่า การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารที่ผู้สื่อสารเรียบเรียงความคิด ผ่านรหัสรูปตัวอักษร เสนอเป็นเรื่องราว ให้ผู้รับสารคือผู้อ่านได้ใช้ทักษะการอ่าน ตีความ และทำความเข้าใจเนื้อหานั้น การฝึกความสามารถในการเขียนเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ก่อนการปฏิบัติงานเขียน เริ่มตั้งแต่การเรียนรู้ และคล่องแคล่วในเรื่องหลักภาษา การใช้คำ สำนวน วลี ประโยค ในภาษาไทย ภาพพจน์ (Figure of Speech) ลีลาเหล่านี้ได้มาจากการอ่าน ดู สังเกต สะสมมาเป็นระยะพอสมควรและที่สำคัญ ต้องได้ฝึกฝนการเขียนบ่อยครั้ง

กิงดาว พุทธพันธ์ (2534 : 2) กล่าวว่า การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นถ้อยคำให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ และการเขียนเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ นอกจากนั้นการเขียนยังเป็นการสังเคราะห์สิ่งที่เรารู้มา และเป็นทักษะที่ผู้เรียนต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนโดยใช้ความสามารถในการใช้ภาษาแสดงออกเป็นตัวหนังสือเพื่อสื่อสารความคิดของตนกับผู้อ่าน (กัลยา ไตรตรีศิลป์. 2542 : 28 ;อ้างอิงจากศีรวรรณ ช้อยหิรัญ. 2526)

ฮีตัน (Heaton. 1979 : 53-54) อธิบายถึงความสามารถในการเขียนว่าเป็นความสามารถในการเลือกใช้ประโยคและสำนวนภาษา เครื่องหมายวรรคตอนและตัวเชื่อมได้ถูกต้องเหมาะสม และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาเป็นภาษาเขียนได้อย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล

ไรนส์ (Raines. 1990 : 229) อธิบายถึงความสามารถในการเขียนว่าเป็นกระบวนการทางความคิดโดยผู้เขียนจะต้องมีจุดมุ่งหมายแน่นอนว่ามีจุดประสงค์การเขียนอย่างไร ผู้อ่านเป็นใครเพื่อจะรวบรวมข้อมูลความรู้ในเรื่องที่จะเขียน และนำมาถ่ายทอดเป็นสัญลักษณ์ทางภาษา โดยจัดลำดับและเรียบเรียงจนเป็นงานเขียนที่เหมาะสม ดังที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการสื่อความหมายไว้โดยผ่านกระบวนการเขียน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความสามารถในการเขียน เป็นการนำความรู้ทางด้านภาษาที่มีอยู่ รวมทั้งการนำประสบการณ์และความคิดของผู้เขียนรวมกัน เพื่อนำเสนอเป็นงานเขียนที่สามารถสื่อสารกับผู้อ่านได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน หรือการสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้

3.1 องค์ประกอบของความสามารถในการเขียน

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ย่างยากซับซ้อนที่สุดในบรรดาทักษะทางภาษา การที่จะเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจสารตรงตามที่ต้องการได้นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เพื่อให้ความสามารถในการเขียนของผู้เขียนมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักการศึกษาได้แสดงทรรศนะไว้ดังนี้

พอลสตัน และบรูเดอร์ (Paulston and Bruder. 1976 : 205) ได้เสนอความเห็น ว่าความสามารถในการเขียนควรมีองค์ประกอบ 3 ประการดังนี้

1. รูปแบบภาษาที่ถูกต้อง ผู้เขียนควรมีความสามารถเขียนงานด้วยรูปแบบภาษาที่เหมาะสมถูกต้อง
2. กลไกการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ผู้เขียนควรมีความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอนในการเขียนอย่างถนัดการเรียบเรียงเนื้อหา ผู้เขียนสามารถเรียบเรียงเนื้อหาในงานเขียนให้เป็นไปตาม

ลำดับความคิดที่ต้องการจะนำเสนออย่างชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ ไม่สับสนหรือวุ่น

ฮีตัน (Heaton. 1979 : 138) สรุปถึงองค์ประกอบที่จำเป็นและสำคัญต่อความสามารถในการเขียนไว้ดังนี้

1. ทักษะทางภาษา หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง
2. ทักษะลีลาในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้ประโยคและภาษาได้อย่างเหมาะสม

3. ทักษะกลไกในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเขียนตัวอักษรและสะกดคำได้ถูกต้อง

4. ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความสามารถที่จะเขียนได้ตามความคิด และลำดับความคิดนั้นอย่างสมเหตุสมผล มีลีลาการเขียนที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องนั้น

ไวท์ (White. 1980 : 6) ได้ให้ความคิดว่า ความสามารถในการเขียนจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่

1. ความถูกต้องของภาษา หมายถึง ผู้เขียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการต่าง ๆ ของภาษา
2. ความเหมาะสมของลีลาภาษา หมายถึง ผู้เขียนสามารถเขียนงานนั้นด้วยลีลาที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่เขียน มีการใช้คำและภาษาที่สละสลวย
3. เอกภาพของแก่นของเรื่องและประโยคใจความสำคัญ หมายถึง ผู้เขียนจะต้องนำเสนอความคิดและเรียบเรียงข้อความได้สัมพันธ์กัน และมีความเป็นเอกภาพในเรื่องที่เขียนนั้นโดยนำความรู้ของผู้เขียนมาถ่ายทอดให้เหมาะสมกับหัวเรื่องโดยคำนึงถึงผู้อ่านด้วย

ไรน์ (Raines. 1990 : 5 -11) ได้กล่าวไว้ว่า ในการที่จะเขียนได้ชัดเจน คล่องแคล่ว และสื่อความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจได้นั้น ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบเหล่านี้ คือ

1. เนื้อหา ในการเสนอเนื้อหาของงานเขียน ผู้เขียนควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ของถ้อยคำ ความชัดเจน การมีความคิดริเริ่ม และความมีเหตุผล

2. กระบวนการของผู้เขียน ผู้เขียนควรมีกระบวนการเขียนที่ครบวงจร ได้แก่ การได้มาซึ่งความคิด การเริ่มลงมือเขียน การเขียนร่าง และการทบทวนแก้ไข

3. ผู้อ่าน ผู้เขียนจะต้องพิจารณาก่อนลงมือเขียนว่า ผู้อ่านเป็นใคร เพื่อสามารถผลิตงานเขียนนั้นให้เหมาะสมกับผู้อ่าน

4. จุดประสงค์ ผู้เขียนจะต้องมีเหตุผลในการเขียนงานแต่ละชิ้น

5. การเลือกใช้คำ ผู้เขียนจะต้องรู้จักเลือกใช้คำศัพท์ สำนวน และคำที่แสดงความรู้สึกได้เหมาะสม

6. การเรียบเรียงข้อความ ผู้เขียนควรคำนึงถึงการเรียบเรียงถ้อยคำเป็นบริบท ประโยค ใจความสำคัญและประโยคสนับสนุน การใช้เครื่องหมายสัมพันธ์ความและความเป็นเอกภาพ

7. กลไกในการเขียน ผู้เขียนควรคำนึงถึงลายมือ การสะกดคำ และเครื่องหมายวรรคตอน

8. การใช้ภาษา ผู้เขียนควรคำนึงกฎเกณฑ์ การใช้คำกริยา ความสอดคล้องระหว่างประธานและกริยา คำนำหน้านาม และคำสรรพนาม

9. ความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำในประโยค ผู้เขียนควรคำนึงถึงโครงสร้างประโยค ขอบข่ายของประโยค และการเลือกใช้ลีลาของประโยค

บรูคส์ และกรุนดี (Brooks and Grundi, 1990 : 14 -26) ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบของความสามารถในการเขียนที่ผู้สอนภาษาควรสอนให้แก่ผู้เรียน ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายในการเขียน เป็นสิ่งที่จำเป็นมากในการเขียนแต่ละครั้ง ผู้เขียนจะต้องมีจุดมุ่งหมายในการเขียนเสียก่อนจึงจะสามารถเริ่มลงมือเขียนได้

2. ภาษาพูดและภาษาเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความเข้าใจการใช้ภาษาในการเขียน งานเขียนแต่ละชิ้น ส่วนใหญ่แล้วมักจะใช้ภาษาเขียน ในการเขียนงานเขียน นอกจากเป็นการเขียนงานที่มีบทพูดอาจมีการใช้ภาษาพูดเข้ามาร่วมด้วย รวมทั้งการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ในบริบทของสังคมตลอดจนการใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ ด้วย

3. ความเป็นนักอ่าน ผู้เขียนจะต้องเป็นผู้ที่อ่านมาก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เขียนไม่เพียงแต่ด้านความรู้ที่จะนำมาใช้ในการเขียนเท่านั้น แต่จะช่วยให้ผู้เขียนได้เห็นรูปแบบการเขียนที่แตกต่างกันไปในงานเขียนแต่ละชิ้น ซึ่งจะเป็ประโยชน์มากต่อการเขียนของผู้เขียนเอง

4. กระบวนการและผลผลิตของงานเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ในกระบวนการเขียนว่า ในการเขียนแต่ละครั้งนั้นจะต้องมีลำดับขั้นตอนไม่ใช่เขียนเพียงครั้งเดียวเป็นงานเขียนทันที แต่จะต้องมีการศึกษาหาข้อมูล มีการวางแผน เพื่อเขียนฉบับร่างก่อน แล้วจึงทบทวนแก้ไข เพื่อให้ได้งานเขียนที่มีคุณภาพ

5. การวิเคราะห์รูปแบบของภาษาเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบของงานเขียนแต่ละประเภทว่างานเขียนควรใช้รูปแบบการเขียนแบบใด เพื่อเลือกใช้รูปแบบนั้นให้เหมาะสมกับงานเขียนที่ผู้เขียนต้องการจะเขียน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของงานเขียนนั้นประกอบด้วย ความรู้ในสิ่งที่จะเขียน ความสามารถในการใช้ภาษาเขียน และความสามารถในการเชื่อมโยงความคิด ประสบการณ์ หรือสิ่งที่ต้องการสื่อสารออกมาเป็นงานเขียนที่มีวัตถุประสงค์

3.2 หลักในการเขียน

การจะเขียนเรื่องให้ได้ดีนั้นต้องมีหลักและขั้นตอน ดังนี้ (อัจริยา เกิดผล 2535 : 78-82)

1. การเลือกเรื่องที่จะเขียน ผู้เขียนควรเลือกเรื่องที่ตนมีความรู้ ความคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างดีที่สุด ซึ่งอาจหาได้จากประสบการณ์ของตนเอง หรือจากประสบการณ์ของผู้คนที่ทราบจากการอ่าน การฟัง การสอบถามหรือการสนทนา

2. การตั้งจุดประสงค์ในการเขียน ผู้เขียนจะต้องตั้งจุดประสงค์ให้แน่ชัดว่า เขียนเพื่ออะไร ซึ่งจะช่วยให้การเขียนอยู่ในแนวทางหรือขอบเขตที่แน่นอน และเขียนได้ง่ายขึ้น จุดประสงค์ของการเขียน เช่น เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เพื่อชักจูง เพื่อสร้างจินตนาการหรือเพื่อความบันเทิง เป็นต้น

3. ความรู้เรื่องรูปแบบการเขียน ซึ่งแต่ละงานเขียนจะมีลักษณะแตกต่างกันไป ผู้เขียนต้องรู้รูปแบบการเขียนที่ตนจะเขียน เพื่อวางแผนในการสื่อความรู้ ความคิด ความรู้สึกของตนให้ผู้อ่านได้เข้าใจง่ายขึ้น

4. การรวบรวมความคิดโดยการวางโครงเรื่อง การวางแผนเขียนและการสร้างจินตนาการในการเขียนนวนิยายหรือเรื่องสั้น วิธีการเสนอเรื่องให้น่าอ่านจะกำหนดเป็นโครงเรื่องโดยมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่องและสรุป

5. การใช้ความสามารถในการถ่ายทอดหรือการเขียน เช่น มีความสามารถในการวางโครงเรื่อง ผู้เขียนให้เข้าใจผู้อ่าน มีความสามารถในการใช้ถ้อยคำ โวหารหรือภาพพจน์ให้เหมาะสมกับเรื่องที่ตนเขียน สามารถวางคำและวางประโยคใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า และรู้จักกลวิธีเขียนการให้ย่อหน้าต่าง ๆ ช่วยลำดับความคิดให้มีระเบียบยิ่งขึ้น สามารถวางประโยคที่เป็นส่วนขยายใจความสำคัญได้อย่างเหมาะสม รู้จักเสนอตัวอย่างต่าง ๆ ข้ออ้างอิงมาช่วยขยายความคิดได้ดี สามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็นหลาย ๆ ย่อหน้า ได้โดยให้เนื้อหา มีเอกภาพ สัมพันธภาพและสารัตถภาพ สอดคล้องกลมกลืนกันเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า หลักการเขียนที่ดีนั้นควรจะเริ่มจากการเลือกเรื่อง การตั้งจุดประสงค์ในการเขียน การวางแผนในการสื่อความรู้ ความคิด การวางโครงเรื่องและการใช้ความสามารถในการถ่ายทอดหรือการเขียน

3.3 ลักษณะงานเขียนที่ดี

งานเขียนแต่ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกันตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ที่ต้องการสื่อความงานเขียนทุกประเภทต้องมีคุณภาพในตัวเอง เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อ่านจำแนกได้ว่ากำลังอ่านงานเขียนประเภทใด ดังที่ สมพร มั่นตะสูตร (2534 : 149) อธิบายถึงลักษณะของงานเขียนที่ดีไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. มีเอกภาพ หมายถึง ความเป็นหนึ่งเดียวกันของเนื้อความ กล่าวคือ การเขียนเรื่องใดก็ตามจะต้องมีใจความสำคัญหรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้ หากมีการอธิบายความใดก็เป็นไปเพื่อขยายใจความสำคัญนั้นให้กระจ่างขึ้น
2. มีสัมพันธภาพ หมายถึง ข้อความมีความเกี่ยวเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันในทุก ๆ อนุเขต แต่ละอนุเขตจะต้องมีความเชื่อมโยง สงทอถึงกัน สอดคล้องกันไปเหมือนลูกโซ่ตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ขาดตอน
3. มีสารัตถภาพ หมายถึง เน้นใจความสำคัญ ความใดที่สนับสนุนเนื้อเรื่องให้เด่นชัด จะต้องมียุทธวิธีมาก ส่วนที่เป็นพลความต้องกล่าวแต่น้อย เพื่อไม่ให้แย่งเนื้อที่ข้อความสำคัญ ถ้าพูดพลความมาก แต่ใจความสำคัญพูดน้อยเรียกว่า ขาดสารัตถภาพ
4. มีความกระชับแจ่ม หมายถึง งานเขียนนั้นไม่คลุมเครือที่จะก่อให้เกิดความสงสัยแก่ผู้อ่าน ถ้าข้อความใดทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสัยจะต้องอธิบายขยายความให้ชัดเจน หรือให้คำจำกัดความที่มีความกระชับรัดกุมที่สุด
5. มีแง่มุมคงที่ หมายถึง ไม่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่ายในการอ่าน มีกลวิธีกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจตั้งแต่ต้นหรือแม้อ่านจบแล้วก็ตามยังชวนให้คิดถึง บางครั้งก็มีการวิพากษ์วิจารณ์ติดตามมา หรือเมื่ออ่านจบแล้วจะเกิดความคิดเหมือนถูกทำทนายให้ติดตามเรื่องนั้นต่อไปอีก

3.4 การสอนทักษะการเขียน

ทักษะการเขียน เป็นทักษะที่ต้องการเวลาและความสม่ำเสมอในการเขียน ผู้สอนจะต้องพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีลักษณะแตกต่างกันออกไป เพื่อให้มีบรรยากาศการเรียนที่น่าสนใจ และเพิ่มพูนทักษะการเขียนให้ดียิ่งขึ้น ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2531 : 117-119) ได้เสนอหลักสำคัญในการสอนเขียนไว้ดังนี้

1. ก่อนสอนผู้สอนควรทดสอบความพร้อมในการเขียนของผู้เรียน

2. ผู้สอนควรปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของการเขียนที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน และสามารถยึดเป็นอาชีพได้ในอนาคต
3. การสอนแต่ละครั้ง ผู้สอนควรตั้งจุดประสงค์ในการสอนไว้อย่างชัดเจน
4. ในการสอนเขียนผู้สอนไม่ควรกำหนดหัวเรื่องตายตัว ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสเสนอและเลือกเรื่องที่จะเขียนเอง
5. ควรสอนทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ
6. ผู้สอนควรใช้กลวิธีจูงใจหลาย ๆ รูปแบบ
7. การจัดกิจกรรมและการมอบหมายงานควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
8. ผู้สอนควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อให้บรรยากาศในการเรียนการสอนน่าสนใจ และเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น
9. ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการสอนหลาย ๆ ประเภท และควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย และกิจกรรมนั้นก็ควรจะเป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
10. การสอนทักษะการเขียนที่ดีนั้น ผู้สอนควรใช้สื่อการสอนประกอบด้วย เพราะจะช่วยสร้างความสนใจและยังทำให้เข้าใจบทเรียนได้เร็วยิ่งขึ้น
11. ผู้สอนควรวางแผนการสอนอย่างละเอียด
12. ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการสร้างเกณฑ์การเขียนประเภทต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเขียนโดยมีหลักเกณฑ์ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้ประเมินผลง่ายขึ้น ผู้เรียนเองก็สามารถปรับปรุงทักษะการเขียนของตนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
13. ในกรณีที่ผู้เรียนประสบปัญหาในการเขียน เช่น ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาเขียน ผู้สอนอาจช่วยได้โดยสร้างสถานการณ์ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเขียน
14. เมื่อผู้เรียนเขียนตามที่ผู้สอนมอบหมายแล้ว ผู้สอนควรรีบตรวจให้เสร็จแล้วคืนผู้เรียนพร้อมทั้งเขียนติชมให้ชัดเจน เพื่อว่าผู้เรียนจะได้ทราบว่าตนมีข้อดีข้อด้อยอย่างไร ทั้งนี้เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเขียนต่อไป
15. นอกจากการสอนเขียนในชั้นเรียนตามปกติแล้ว ผู้สอนควรจัดกิจกรรมหรือมอบหมายงานให้ผู้เรียนไปทำนอกชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเขียนได้อย่างสม่ำเสมอ

จากหลักการเขียนลักษณะงานเขียนและการสอนทักษะทางการเขียนนั้น สรุปได้ว่า ควรเริ่มจากการทดสอบพื้นฐานทางการเขียนของผู้เรียน แঙ্গจุดประสงค์การสอนเขียน และฝึกให้ผู้เรียนตั้งจุดประสงค์การเขียน ให้แนวการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติในเรื่องหลักการเขียน เช่น การฝึกพูด การฝึก

วางโครงเรื่อง การฝึกการถ่ายทอดความคิด ทั้งนี้จะต้องเป็นกิจกรรมที่ฝึกเขียนจากระดับง่าย ๆ ไปสู่ระดับที่ยากขึ้นและเป็นการสอนที่ใช้ทักษะสัมพันธ์ นอกจากนี้ควรมีการวัดและประเมินผลเป็นระยะ ๆ พร้อมทั้งมีการตีพิมพ์ผลงานแล้วแจ้งให้ผู้เรียนทราบ

3.5 การวัดความสามารถทางการเขียน

การวัดความสามารถทางการเขียนนั้นได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการทดสอบหลายท่านได้เสนอแนวทางไว้ ดังนี้

แฮริส (Harris. 1979 : 69-75) ได้เสนอว่า การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนควรจัดองค์ประกอบหรือทักษะที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียนในลักษณะดังนี้

1. วัดทักษะด้านไวยากรณ์และลีลาภาษา ได้แก่ การวัดว่าผู้เรียนมีความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ที่เป็นแบบแผนของภาษาเขียนหรือไม่ เช่น เรื่องความสอดคล้องระหว่างประธานกับกริยา การใช้สรรพนาม การเปรียบเทียบคุณศัพท์ การสร้างรูปคำกริยาวิเศษณ์ การสร้างรูปคำกริยาอปกติ ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ในชีวิตจริง

2. วัดความสามารถในการเรียบเรียงข้อความ ได้แก่ การวัดว่าผู้เรียนสามารถเรียบเรียงข้อความที่จัดเป็นตอน ๆ เข้าเป็นประโยค หรือเรียบเรียงเรื่องราวในหนึ่งย่อหน้าได้ถูกต้องตามลำดับเนื้อหาหรือไม่

3. วัดทักษะด้านการใช้กลไกในการเขียน ได้แก่ การวัดว่าผู้เรียนสามารถใช้เครื่องหมายวรรคตอน การขึ้นต้นด้วยอักษรตัวใหญ่ และการสะกดคำให้ถูกต้อง เป็นต้น

ไคเดอริช (Mccolly. 1970 : 148 –156 ; citing Diderich.n.d. 148 –156) กำหนดองค์ประกอบในการตัดสินความสามารถในการเขียนไว้ดังนี้

1. ความคิดและจินตนาการ คือ พิจารณาถึงความชัดเจน ความต่อเนื่องและความสมเหตุสมผล
2. รูปแบบของเรียงความ พิจารณาถึงการเรียบเรียงเรื่องและลำดับความคิด
3. อรรถรสในการเขียน พิจารณาลีลาการเขียนที่น่าสนใจ และเชื่อถือได้
4. กลไกการเขียน พิจารณาการใช้เครื่องหมายวรรคตอน และไวยากรณ์
5. การใช้คำ พิจารณาการเลือกใช้คำและการเรียบเรียงคำ

ฮีตัน (Heaton. 1979 : 134 - 135) เสนอแนะว่าการวัดความสามารถในการเขียนนั้น ควรจะวัดผู้เขียนในด้านต่อไปนี้

1. วัดความสามารถในด้านไวยากรณ์ หมายถึง ความถูกต้องของการใช้ไวยากรณ์ในการเขียนเรื่องนั้น ๆ
2. วัดความสามารถในการใช้คำศัพท์ หมายถึง การเลือกใช้คำศัพท์ได้ถูกต้อง

เหมาะสมและหลากหลาย

3. วัดความสามารถด้านกลไกในการเขียน หมายถึง เครื่องหมายวรรคตอนและตัวสะกด ที่ผู้เขียนใช้ได้ถูกต้อง

4. วัดด้านความคล่องแคล่วของการเขียน คือ วัดด้านลีลา และความคล่องของการสื่อความหมาย หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอเนื้อเรื่องและความคิด ให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ผู้เขียน ต้องการสื่อ การเลือกใช้ถ้อยคำ ลีลาการเขียน และโวหารต่าง ๆ

5. วัดความสัมพันธ์ของข้อความ หมายถึง การจัดลำดับความคิด และการเรียบเรียงข้อความ บังอร สว่างวโรธ และเยาวพา พุกกะคุปต์ (2524 : 50) สรุปถึง องค์ประกอบที่นำมาใช้ พิจารณาเพื่อวัดความสามารถในการเขียน ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. เนื้อหา ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกและความรู้ที่ผู้เขียนเสนอแก่ผู้อ่าน
2. วัตถุประสงค์ในการเขียน ได้แก่ งานเขียนนั้นจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และผู้อ่าน ตลอดจนเวลา ซึ่งรวมถึงความสามารถในการเลือกสรร การจัดและลำดับเรื่องราวให้มีความต่อเนื่องกัน ด้วย

3. ไวยากรณ์ ได้แก่ ความสามารถในการเขียนประโยคที่ถูกต้อง

4. ลีลาการเขียน ได้แก่ การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร เพื่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของผู้เขียน

5. กลไกการเขียน ได้แก่ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการสะกดตัวอักษรที่ถูกต้อง

จากข้อเสนอแนะและความคิดของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดความสามารถในการเขียนนั้นจะวัดด้านต่อไปนี้ คือ ด้านภาษา ได้แก่ กลไกในการเขียน ไวยากรณ์ และ คำศัพท์ ส่วนด้านความคิด ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาและลีลาการเขียน ซึ่งรวมถึงสำนวนโวหาร และ อารมณ์ของผู้เขียนด้วย

3.6 การประเมินงานเขียน

การประเมินงานเขียนมีผู้รู้ได้เสนอแนะแนวทางและวิธีการประเมินไว้ ดังนี้

เปลื้อง ณ นคร (2514 : 80) มีหลักในการให้คะแนนเรียงความโดยแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ ดังนี้ คือ เนื้อหาร้อยละ 50 แบ่งออกเป็นข้อเท็จจริงร้อยละ 30 และความคิดร้อยละ 20 สำนวนภาษาร้อยละ 30 การวางรูปแบบเรียงความมีย่อหน้า เว้นวรรคตอน เครื่องหมายวรรคตอน อักษรวิธีร้อยละ 20

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2519 : 178) มีหลักในการตรวจให้คะแนนเรียงความดังนี้ ตั้งเกณฑ์การ ให้คะแนนไว้ก่อน ถ้าพอใจมากให้ 16 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน พอใจพอประมาณ คะแนนจะอยู่ระหว่าง 14 – 15 คะแนน และที่พอใจน้อยหรือไม่พอใจจะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือระหว่าง

10 – 13 คะแนน โดยอ่านครั้งแรกดูเป้าหมายของเรื่องที่เขียน ดูวิธีพูดว่าน่าสนใจหรือไม่ ภาษาฟังราบรื่นหรือไม่ จากนั้นดูความยาวของเนื้อเรื่องซึ่งต้องยาวพอสมควรตามที่กำหนดไว้ให้และดูสิ่งประกอบอื่น เช่น การเว้นวรรคตอน เขียนซ้ำซาก ใช้คำกววนหรือไม่ เป็นต้น

ชวาล แพร์ตกุล (2520 : 79) แนะนำให้ใช้วิธีการจัดอันดับคุณภาพ ดังนี้ คือ ให้วัดความสามารถในการเขียนเรียงความโดยการจัดอันดับคุณภาพ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบคุณภาพระหว่างกันเองในกลุ่ม โดยผู้สอนตีราคางานนั้นออกมาเป็นอันดับ แล้วใช้วิธีการทางสถิติแปลงอันดับคุณภาพเหล่านั้นออกมาเป็นตัวเลข เรียกว่า คะแนน อีกทีหนึ่ง

สุนันท์ ศลโกสม (2526 : ภาคผนวก) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการตรวจเรียงความไว้ในงานวิจัยเรื่องรูปแบบการสอนเขียนและปัญหาในการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมไว้ดังนี้

การพิจารณาให้คะแนนนั้นพิจารณาจาก 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเสนอเรื่อง	50	คะแนน
ส่วนที่ 2 การลำดับเรื่อง	15	คะแนน
ส่วนที่ 3 การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย	20	คะแนน
ส่วนที่ 4 การรักษารูปแบบการเขียน	5	คะแนน
ส่วนที่ 5 การใช้ข้อสังเกตการณ์ หรืออารมณ์	10	คะแนน

โดยแต่ละส่วนมีแนวในการพิจารณาดังนี้

ส่วนที่ 1 การเสนอเรื่อง ให้พิจารณาว่า เขียนเรื่องประเภทใดต้องเขียนให้ตรงตามเกณฑ์เฉพาะอย่างของงานเขียนประเภทนั้น มีการเสนอเรื่องอันประกอบด้วยสาระ ความรู้ ความถูกต้อง ข้อเท็จจริงเสริมความคิดตามสมควร และมีเนื้อความอันแสดงทิศทางการเขียนที่ชัดเจน

ส่วนที่ 2 การลำดับเรื่อง ให้พิจารณาการเรียบเรียงเนื้อหา ความมีระเบียบเกี่ยวเนื่องกันไปตลอด มีการลำดับความคิดที่ไม่สับสน ไม่วกวน ไม่ยกย้อนไปมา เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วแสดงความสามารถของผู้เขียนในการวางโครงเรื่องที่ดี คือมีความสัมพันธ์กันโดยตลอดทั้งการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการปิดเรื่อง

ส่วนที่ 3 การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ให้พิจารณาดังนี้

1. ด้านอักขรวิธี การเขียนสะกดการันต์ ไม่ควรฉีกคำหรือแยกคำในที่อื่นไม่ควร
2. ด้านการใช้คำ วลี ประโยค พิจารณาการใช้คำให้มีความชัดเจน สื่อความหมายได้ตรงประเด็น ช่วยให้เนื้อความชัดเจน อ่านแล้วรู้เรื่อง น่าอ่าน ไม่หยาบคาย ถ้าผู้เขียนมีลักษณะสร้างสรรค์ มีความเป็นตัวของตัวเองเรียงความจะยิ่งน่าอ่าน ชวนติดตาม

ส่วนที่ 4 การรักษารูปแบบการเขียน ให้พิจารณาการเขียนเว้นวรรคตอน การย่อหน้าในที่

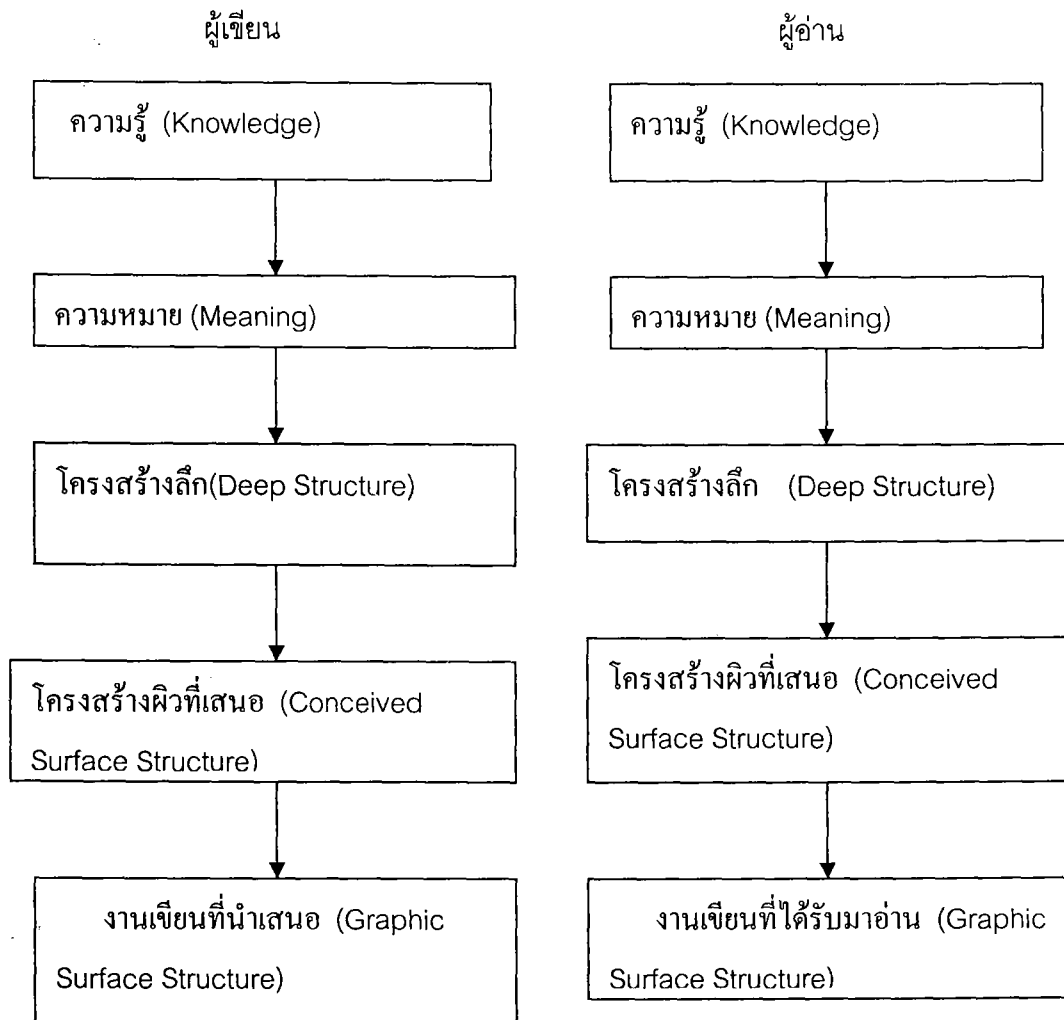
อันควร การแบ่งย่อหน้าอันเป็นการรักษารูปแบบของการเขียนเรียงความนับว่ามีความสำคัญ เพราะการแบ่งสัดส่วนของย่อหน้าที่ดีจะช่วยให้เนื้อหาชัดเจนน่าอ่าน

ส่วนที่ 5 การใช้ลัทธิหรืออารมณ์ หมายถึง การใช้ภาษาอันเป็นเครื่องประดับให้เรียงความน่าอ่าน เช่น การใช้คำที่มีน้ำหนัก การใช้สำนวนโวหาร การเปรียบเทียบ อุปมา สาธก (การยกตัวอย่าง) การอ้างอิง คำพังเพย สุภาษิต คำคม ข้อคิด บทกวี และบทธรรมะต่าง ๆ การใช้ลักษณะดังกล่าวนี้ ถ้าอยู่ในที่อันเหมาะสมจะช่วยเร้าใจหรือเชิญชวนให้ผู้อ่านสนใจ ชวนคิดติดตามเนื้อความที่เขียนนั้น

4. เอกสารที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน

ทักษะการอ่านและการเขียน เป็นทักษะที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากในการศึกษาหาความรู้ อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะทักษะการอ่านเป็นกระบวนการทางความคิดที่สัมพันธ์กับความรู้ทางภาษาในขณะที่ผู้อ่านต้องพยายามถอดความหมายของภาษาเขียนโดยนำความรู้ในการใช้ภาษา การเรียบเรียงถ้อยคำและประสบการณ์ของผู้อ่านมาช่วยทำความเข้าใจงานเขียนนั้น และการเขียนก็เป็นกระบวนการทางความคิดเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด โดยอาศัยความรู้ทางภาษา การเรียบเรียงถ้อยคำ และประสบการณ์ของผู้เขียนมาช่วยในการผลิตงานเขียนเช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ของทักษะการอ่านและทักษะการเขียนดังกล่าว มีนักวิชาการหลายท่านได้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

เพจ (Page. 1974 : 175 -176) ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านและทักษะการเขียนในรูปของแผนภูมิต่อไปนี้

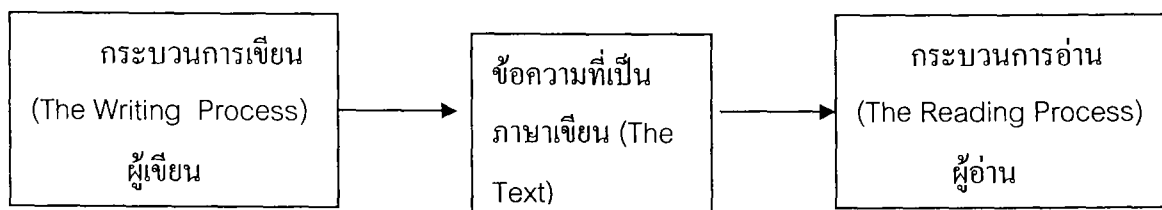

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิกระบวนการโดยทั่วไปของทักษะการเขียนและทักษะการอ่าน

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่า ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก กระบวนการต่าง ๆ ของทักษะทั้งสองนั้นเป็นกระบวนการเดียวกัน แต่ต่างกันที่จุดประสงค์ กล่าวคือ ผู้เขียนมีความรู้และความต้องการจะสื่อความรู้ให้แก่ผู้อ่าน จึงมีกระบวนการเขียนขึ้นเพื่อเสนอความรู้ที่มีความหมายแก่ผู้อ่าน ส่วนผู้อ่านนั้นได้รับงานเขียนที่ผู้เขียนเขียนมาอ่าน และทำความเข้าใจในงานเขียนนั้น เพื่อจะได้ทราบถึงจุดประสงค์และความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะนำเสนอแก่ผู้อ่าน และเมื่ออ่านเข้าใจแล้วผู้อ่านจะได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ดูบิน และอลเชน (Dubin and Olshain. 1980 : 354) อธิบายถึงการสื่อสารว่า การสื่อสารด้วยการพูดนั้น การพูดมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเข้าใจคำพูด เพราะผู้พูดเป็นผู้ใส่รหัสในภาษา และผู้ฟังเป็นผู้ถอดรหัส การสื่อสารด้วยการเขียนก็ควรมีลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ผู้เขียนก็น่าจะมี

ความสัมพันธ์กับผู้อ่าน แม้ว่าผู้เขียนและผู้อ่านไม่ได้เผชิญหน้ากันในขณะสื่อสารด้วยภาษาเขียนก็ตามแต่ความสัมพันธ์ยังคงอยู่ ดังรูปแบบที่แสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการเขียนและกระบวนการอ่าน

จากรูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าว ในกระบวนการเขียน ผู้เขียนใช้ความรู้เห็นโครงสร้างทางภาษาคำที่มีความหมาย คำเชื่อม และเครื่องหมายต่าง ๆ เพื่อใส่รหัสให้ข่าวสารด้วยรูปแบบของข้อความที่เป็นภาษาเขียน และจากข้อความที่เป็นภาษาเขียนดังกล่าว ผู้อ่านก็ต้องใช้ความรู้เรื่องเดียวกันในการตีความข่าวสารออกมาในกระบวนการอ่าน

เทียร์นีย์ และเพียร์สัน (Tieney and pearson. 1983 : 568) อธิบายถึงความสัมพันธ์ของทักษะการอ่านและการเขียนว่าทักษะการอ่านและการเขียนนั้นมีโครงสร้างของกระบวนการที่คล้ายคลึงกันทั้งสองทักษะต่างก็เป็นการเรียบเรียงเนื้อหา สำหรับผู้อ่านนั้นความเข้าใจความหมายของเนื้อเรื่องที่อ่านเกิดขึ้นได้จากการใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านรวมกับตัวชี้แนะที่ผู้เขียนได้เสนอไว้ในบทอ่านผ่านกระบวนการคิด เพื่อเข้าใจความหมายหรือได้รับความรู้จากงานเขียนนั้นๆ สำหรับผู้เขียนซึ่งเขียนงานเขียนแต่ละชิ้นนั้นจะต้องมีความรู้และประสบการณ์นำเสนอความคิดออกมาในรูปแบบของภาษาเขียน ซึ่งผู้เขียนจะต้องพิจารณาภาษาและเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้อ่าน เพื่อสื่อสารกับผู้อ่าน ได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการหรืออาจกล่าวได้ว่า ทั้งผู้อ่านและผู้เขียนจะสื่อสารซึ่งกันและกันโดยมีงานเขียนเป็นสื่อกลาง

วิททรอค (Wittrock. 1983 : 600) ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านและทักษะการเขียนไว้ว่า ทั้งทักษะการอ่านและทักษะการเขียนต่างก็เป็นกระบวนการทางความคิดของมนุษย์ที่คล้ายคลึงกันแต่สวนทางกัน นั่นคือ ทักษะการเขียนเป็นกระบวนการที่นำเสนอความหมายออกมาเป็นงานเขียน โดยผู้เขียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ประสบการณ์ และความรู้ทางภาษาของผู้เขียน เพื่อนำเสนอออกมาเป็นงานเขียน แต่ทักษะการอ่านนั้นผู้อ่านจะพิจารณาจากงานเขียนที่อ่านและใช้ความรู้ ประสบการณ์และความรู้ทางภาษาของตนเองผ่านกระบวนการทางความคิดเพื่อหาความหมายของบทอ่านนั้น

ไอสเตอร์โฮลด์ (Eisterhold. 1990 : 89 - 93) ได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านและการเขียนออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบของความสัมพันธ์แบบตรง (The directional Model) รูปแบบนี้การอ่านและการเขียนมีส่วนประกอบของโครงสร้างร่วมกัน โครงสร้างที่จำเป็นของทักษะหนึ่งจะมีประโยชน์ต่ออีกทักษะหนึ่งด้วย เช่น ถ้าผู้อ่านบทอ่านที่มีรูปแบบการเขียนแบบเปรียบเทียบ ก็จะทำให้มีความรู้ในรูปแบบการเขียนนี้ และสามารถนำมาใช้เมื่อผลิตงานเขียน ของตนเองได้

2. รูปแบบของความสัมพันธ์แบบอ้อม (The Non- Directional Model) รูปแบบนี้ การอ่านและการเขียนต่างก็เป็นกระบวนการทางความคิดซึ่งมีปฏิกริยาร่วมกัน มีผลต่อกันและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยงานเขียนเป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านทางภาษา และผู้อ่านจะอ่านงานเขียน โดยได้รับความรู้จากงานเขียนนั้นด้วยความรู้ทางภาษาเช่นเดียวกัน แต่ทั้งสองกระบวนการนี้ยังต้องอาศัยประสบการณ์และความรู้เดิมของผู้อ่านและผู้เขียนเป็นสิ่งช่วยให้การอ่านและการเขียนนั้นประสบผลสำเร็จ

3. รูปแบบของความสัมพันธ์แบบสองทาง (The Bidirectional Model) รูปแบบความสัมพันธ์เป็นรูปแบบซับซ้อน กล่าวคือ นอกจากทักษะการเขียนจะเป็นทักษะที่มีปฏิกริยาร่วมกัน ในระดับความสามารถของการอ่านและการเขียน ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทั้งสองจะแตกต่างกันไปด้วย เช่น จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียนของผู้เรียนเกรด 2 พบว่า จะเกี่ยวกับเรื่องความสามารถในการจำและสะกดคำ แต่สำหรับผู้เรียนเกรด 5 นั้น ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียน จะเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน การเปรียบเทียบโครงสร้าง และการใช้คำศัพท์ในงานเขียน เป็นต้น

แลงเกอร์ (Langer. 1982 : 336 - 340) อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่าน การคิด การเขียนว่า หลังจากการอ่านผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจ ความคิดต่อเนื่องและต้องการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อสิ่งที่ได้อ่าน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีแตกต่างกัน ถ้าผู้เรียนได้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกนั้นออกมาเป็นภาษาเขียน นอกจากจะได้พัฒนาทักษะการอ่านและการคิดแล้วยังได้พัฒนาทักษะการเขียนควบคู่กันไปด้วย

เฮนนิ่งส์ (Hennings. 1982 : 8) อธิบายถึงประโยชน์ของการเขียนต่อการอ่านว่า ในการเรียนรู้เพื่อเรียบเรียงเนื้อความเป็นงานเขียน ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงวิธีการที่ผู้เขียนถ่ายทอดความคิดที่ซับซ้อนของเขาออกมาเป็นภาษาเขียน ในขณะเดียวกันผู้เขียนก็จะสะสมความรู้และประสบการณ์ที่ได้เพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อความในแบบเดียวกัน เมื่อได้อ่านในครั้งต่อไป

แครชเชน (Krashen. 1983 : 20) สรุปว่า ความสามารถในการเขียนของผู้เรียนนั้นมีผลมาจากการอ่านมากไม่ว่าจะเป็นการอ่านเพื่อความรู้หรือการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน

ไอสเตอร์โฮลด์ และคนอื่น ๆ (Eisterhold and others. 1990 : 248) สรุปว่าการให้ข้อมูลทางภาษาด้านการอ่านจะมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนทั้งด้านการอ่านและการเขียน เช่นเดียวกับการให้ข้อมูลทางทักษะการเขียน จะมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนทั้งด้านการอ่านและการเขียน

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันแบบเอื้อประโยชน์ต่อกันและกัน ผู้ที่มีความสามารถในการเขียนดี มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านที่ดี คุณภาพของงานเขียนจะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในการอ่านของผู้เขียน ดังนั้น ผู้เขียนที่มีความสามารถในการเขียนมักจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการอ่านมากด้วย เพราะทักษะทั้งสองส่งเสริมความสามารถซึ่งกันและกัน

5. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาแนวธรรมชาติ

การสอนภาษาแนวธรรมชาติ (Whole Language Approach) เป็นปรัชญาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้พื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน ความสนใจ ความคุ้นเคยทางภาษา ด้วยการบูรณาการทักษะ การอ่าน การเขียน การพูด การฟัง เข้าด้วยกัน ตามเนื้อหาสาระที่เรียนอย่างมีความหมาย คำว่า Whole Language มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ชื่อเป็นภาษาไทยต่างๆ กัน เช่น อารี สันหวี (2535 : 20) แปลว่า การสอนภาษาตามแนวธรรมชาติ บุซบง ดันติวงศ์ (2538 : 142) แปลว่า การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ วิสาข์ จิตวิตร (2541 : 41) แปลว่า การสอนแบบมหภาษา แต่ในที่นี้ผู้วิจัยใช้คำว่า การสอนภาษาแนวธรรมชาติ ซึ่งมีวิวัฒนาการและได้รับอิทธิพล จากแนวคิดการเรียนรู้ทั่วไปและการเรียนรู้ภาษาจากนักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาหลายๆ ท่าน อาทิ เคนเนต กูดแมน (Kenneth Goodman. 1982) เยตตา กูดแมน (Yetta Goodman. 1989) มอลโล (Morrow. 1989) ริคเจลส์ (Richgels. 1990) โรมส์ และแคนเนดี้ (Raines and Canady. 1990) จากการวิจัยของนักภาษาศาสตร์แขนงต่างๆ นักจิตวิทยาภาษานักจิตวิทยาพัฒนาการ และนักทฤษฎีการเรียนรู้ ที่ได้ทำการศึกษาค้นพบพัฒนาการการเกิดภาษาและกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ การสอนภาษาแนวธรรมชาติเป็นการสอนภาษาที่สอดคล้องผสมผสานแนวคิดจากนักการศึกษาเหล่านี้ที่พยายามใช้ภาษาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้

การสื่อสารและการคิดเป็นการมองภาษาโดยรวมคือความหมายของข้อมูล สร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อม หรือสถานการณ์จริงมาช่วยทำให้ภาษานั้นง่ายต่อการเรียนรู้ ดังที่ เคนเนต กูดแมน (Goodman. 1989 : 209) นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguists) ชาวอเมริกันผู้ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้บุกเบิกในการนำแนวปรัชญาการพัฒนการเรียนรู้ภาษาแนวธรรมชาติในอเมริกา ได้พัฒนาทฤษฎีการอ่าน จากงานวิจัยและเสนอแนวคิดที่ว่า กระบวนการอ่านเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

ความคิดหรือจิตของผู้อ่านกับภาษา ดังนั้นการอ่านจึงต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการอ่าน การถ่ายทอดความคิดรวบยอด และองค์ประกอบอื่นๆ ที่ช่วยในการอ่าน เช่นความสนใจและประสบการณ์เดิม ฯลฯ เพื่อให้การสอนอ่านประสบผลสำเร็จ

กูดแมน (บ๊องร พานทอง. 2534 : 70 – 72 ; อ้างอิงจาก Goodman. 1986) กล่าวถึงความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติว่าเป็นการเรียนรู้การสอนภาษาอย่างมีความหมาย โดยผู้เรียนจะอาศัยประสบการณ์ของตนเองประกอบการเรียน ไม่แบ่งแยกภาษาเป็นส่วนย่อย เป็นการเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเองในการที่จะใช้ภาษา ไม่เกรงว่าจะผิด ทั้งนี้เพราะผู้สอนไม่เน้นการลงโทษเมื่อเด็กใช้ภาษาผิด แต่พยายามชี้ให้เห็นข้อบกพร่องโดยทางอ้อมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแก้ไขตนเอง การเรียนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2537 : 67) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบบูรณาการ (Whole Language Approach) เป็นแนวการสอนทักษะทางภาษาสัมพันธ์ที่จัดรวมทักษะทางภาษา คือ ฟัง พูด อ่าน และ เขียน ไปด้วยกันอย่างมีระบบ เนื่องจากการเรียนรู้ทักษะทั้ง 4 ไปพร้อม ๆ กันจะช่วยเสริมพัฒนาทักษะซึ่งกันและกัน

พัชรี ผลโยธิน (2537 : 196) กล่าวถึงการสอนภาษาแบบธรรมชาติว่า เป็นการสอนที่พยายามจะใช้ภาษาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้การสื่อสาร และความคิด โดยไม่พยายามแยกภาษาออกเป็น ส่วนย่อย ๆ แต่เป็นการพยายามมองภาษาโดยรวม สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์จริงมาช่วยทำให้ภาษานั้นง่ายต่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการพูด การอ่าน การฟังและการเขียน ถ้าเป็นสิ่งที่มีความหมายมีประโยชน์หรือเด็กสนใจและต้องการ จะเป็นสิ่งที่ย่ง่ายสำหรับการเรียนภาษา

จากแนวคิดต่างๆ กูดแมนได้ประมวลแนวปรัชญาการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาขึ้นมาใหม่ตั้งแต่ช่วงปี 1960 โดยเน้นการเรียนการสอนภาษาที่มีความหมายและผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เสริมความเข้าใจของผู้เรียน การอ่านหนังสือควรเป็นการอ่านประเภทการคาดเดาล่วงหน้าซึ่งเด็กจะชอบมากและหากการเรียนการสอนเป็นไปตามธรรมชาติผู้เรียนจะไม่เบื่อหน่าย เพราะสามารถใช้ความรู้เดิมเข้ามาช่วย ทำให้เกิดพลังความคิดตลอดเวลาที่กำลังเรียน

รีด (Goodman. 1989 : 118; citing Read. n.d) ศึกษาพบว่าการสอนภาษาแนวธรรมชาติในด้านการเขียนนั้นผู้เรียนสามารถเขียนได้อย่างอิสระเป็นการเขียนเพื่อเป็นการศึกษาโดยอิสระ ตามจุดมุ่งหมายของผู้เรียน

ดอน เกรฟ (Y. Goodman. 1989 : 119; citing Don Grave. 1983) สรุปจากผลงานวิจัยด้านการเรียนรู้ที่จะเขียนของผู้เรียนว่า ผู้เรียนอยากจะเขียนเพื่อสื่อความหมายในบรรยากาศที่มีการสนับสนุนและให้กำลังใจ ทำให้เกิดความคิดและพลังในการผลิตงานเขียนที่มีคุณภาพได้

โดแนล โฮลดาเวย์ (Y. Goodman. 1989 : 118 ; citing Donald Holdaway. 1979) ได้พัฒนาการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยใช้การอ่านหนังสือร่วมกัน และใช้หนังสือวรรณกรรมอย่างหลากหลายในการสอนอ่าน (Literature-Based Reading Program) ซึ่งประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่องการสอนอ่านของ ซองมารี เคลย์ (Y. Goodman. 1989 : 120 ; citing Marie Clay. 1972) ผู้ได้ทดลองการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมที่ประเทศนิวซีแลนด์ ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจเป็นอย่างมาก และยังให้แนวทางการใช้หนังสือเล่มใหญ่ (Big Book) ในการสอนอ่านร่วมกันทั้งชั้น ดังนั้นการสอนภาษาแนวธรรมชาติด้านการอ่าน จะมีหนังสือวรรณกรรมให้ผู้เรียนได้เลือกอ่านอย่างมากตามความสนใจและความอยากรู้อยากศึกษาของผู้เรียน

วิลลา จิตวิตร เรียกรเรียนการสอนแบบ Whole language Approach ว่าการสอนแบบมหภาษา และได้ให้แนวคิดมาว่า การสอนแบบมหภาษาเป็นแนวการสอนที่เป็นกระบวนการอ่านในระดับสูง เช่น การอ่านเพื่อจับใจความหรือความหมาย ไปสู่กระบวนการอ่านในระดับพื้นฐาน การอ่านไม่เพียงแต่เป็นการไขรหัสทางภาษา (Decoding) เท่านั้น แต่ผู้อ่านต้องพยายามสร้างความหมายจากเรื่องที่อ่านโดยใช้ตัวชี้แนะในด้านต่างๆ เช่น ด้านไวยากรณ์ ความรู้เดิม หรือบริบทของสถานการณ์ต่างๆ ในการทำนายความหมายดังที่กู๊ดแมน (Goodman. 1973 : 260) กล่าวไว้ว่าการอ่านคือเกมการเดาทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา เป็นการปะทะสัมพันธ์กันระหว่างความคิดและภาษา การอ่านที่มีประสิทธิภาพไม่ได้เกิดจากการที่ผู้อ่านรับรู้หรือบ่งชี้องค์ประกอบทุกส่วนได้ แต่เกิดจากการที่ผู้อ่านมีทักษะในการเลือกตัวชี้แนะที่น้อยที่สุด แต่มีประสิทธิภาพที่สุดซึ่งทำให้เดาข้อความได้อย่างถูกต้องในการอ่านครั้งแรก ความสามารถในการคาดหวังว่าจะได้อ่านข้อความอย่างใดมีความสำคัญต่อการอ่านเท่าๆกับที่สามารถในการคาดหวังว่าจะได้ยินข้อความเช่นใดจากการฟัง

สรุปได้ว่า การสอนภาษาแนวธรรมชาติ หมายถึงการเรียนการสอนภาษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมายโดยผู้เรียนเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง เลือกสื่อการเรียนตามความสนใจ ใช้ความรู้เดิมผนวกกับประสบการณ์ตรงที่ได้รับจากสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและสนใจในเรื่องที่ศึกษา จนเข้าใจในการเรียนรู้

5.1 ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับสอนภาษาแบบธรรมชาติ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้อธิบายเรื่องธรรมชาติของภาษาและการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ริชเจลส์ (Richgels. 1990 : 48) เสนอแนวการสอนที่เรียกว่า "Instructional Scaffolding" ซึ่งเป็นการสอนที่ช่วยเสริมและสนับสนุนผู้เรียนจากระดับพัฒนาการที่มีอยู่ไปสู่ระดับพัฒนาการที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น ผู้เรียนรู้แหล่งเสนอผลงาน ผู้สอนและเพื่อนจะช่วยแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามกับผู้เสนอและในตอนท้ายสุดผู้เสนอผลงาน

นั่นก็มีแนวคิดใหม่ซึ่งเป็นผลจากการสนทนาโต้ตอบและอภิปราย เพราะฉะนั้นการสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ การสนทนาโต้ตอบกันในกลุ่มการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ทฤษฎีอีกทฤษฎีหนึ่งซึ่งเป็นพื้นฐานให้นักจิตวิทยาตามแนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติในเรื่องภาษาพูดและภาษาเขียน คือ ทฤษฎีของชอมสกี (Richgels. 1990 : 45-46 ; citing Chomsky. 1988 : citing) ซึ่งเสนอแนวคิดที่ว่าผู้เรียนเรียนรู้ความหมายของการพูดจากประสบการณ์และวุฒิภาวะของผู้เรียน การสอนภาษาแบบธรรมชาติ จึงเป็นการส่งเสริมกำลังใจให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออกในการอ่านและเขียนเช่นเดียวกับการพูด

นักจิตวิทยาได้ข้อค้นพบในการวิจัยที่สนับสนุนทฤษฎีของชอมสกีเรื่องพัฒนาการภาษาพูดและเกิดแนวคิดว่าการเรียนอ่านเขียนของผู้เรียนควรให้เป็นไปตามธรรมชาติเช่นเดียวกับที่ผู้เรียนเรียนรู้จากชีวิตจริงในสังคม ด้วยเหตุนี้ การสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงเน้นการส่งเสริมกำลังใจให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกถึงแม้จะใช้ภาษาในการสื่อความหมายยังไม่ถูกต้องแต่ก็เป็นที่ยอมรับได้ ผู้สอนควรพยายามทำความเข้าใจและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนกล้าที่จะเสนอความคิดออกมาเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนเพื่อการเรียนรู้ที่เป็นไปโดยธรรมชาติของพัฒนาการมนุษย์

บุษบง ดันติวงศ์ (2535 : 44 – 49) ได้สรุปแนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติ อันมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีที่ว่าด้วยธรรมชาติของภาษาดังนี้

1. ทฤษฎีว่าด้วยระบบภาษา

ภาษาประกอบด้วย 3 ระบบ คือ ระบบความหมาย ระบบไวยากรณ์ และระบบเสียงหัวใจของภาษาคือความหมาย ไวยากรณ์และเสียงเป็นเพียงส่วนประกอบ สถานการณ์กำหนดคำซึ่งกำหนดความหมายในการสื่อสารอีกทางหนึ่ง การสอนอ่านเขียนจึงไม่ควรแยกออกเป็นทักษะเดี่ยวๆ หลายๆ ทักษะ แต่ควรให้เด็กได้สำรวจ สิ่งต่างๆ รอบตัว และใช้กระบวนการอ่านเขียนเพื่อศึกษาสิ่งที่เขาสำรวจ ครูจะสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเด็ก ครูมีหน้าที่ในการแนะนำให้เข้าใจการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่เขาประสบในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาในหลายๆ สถานการณ์ เด็กจะได้ทดสอบความสามารถในการตัดสินใจของตนโดยเสี่ยงกับความล้มเหลวเล็กน้อยเพราะสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนได้เสมอ ทั้งจะได้รับประสบการณ์และทัศนคติที่ดีต่อภาษาไปพร้อมๆ กัน ครูต้องระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ตัดสินใจแทนเด็กเพียงเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการอ่านเขียน นอกจากนี้ครูยังมีหน้าที่ในการจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างประสบการณ์ทางภาษา เชิญชวนให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์นั้น และสนับสนุนให้เขาสื่อสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

2. ทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิดและสัญลักษณ์สื่อสาร

ภาษาเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ สัญลักษณ์ที่ใช้ต้องเหมาะกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กต้องคิดสัญลักษณ์เพื่อความคิดและถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ สัญลักษณ์ที่สามารถสื่อความหมายได้มีหลายรูปแบบ ได้แก่ ภาษา ศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ละคร และคณิตศาสตร์ การจัดประสบการณ์อ่านเขียน ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จึงรวมเอาศิลปะ ดนตรีและละครที่เป็นส่วนสำคัญในการเรียน การสอน เพราะสิ่งเหล่านี้จะกระตุ้นให้เด็กค้นหาสัญลักษณ์ที่เหมาะสมสำหรับสื่อความคิดในแต่ละเรื่อง เด็กจะไม่ถูกจำกัดให้ถ่ายทอดความคิดเป็นเพียงภาษาเท่านั้น ศิลปะและละครเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่เด็กใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าสัญลักษณ์ภาษา จากทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิด และสัญลักษณ์พบว่า ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาเขียนเด็กจะเปลี่ยนเป็นวาดภาพแทน ศิลปะสามารถช่วยให้เด็กรวบรวมความคิดก่อนจะเขียนและช่วยให้เด็กทำงานต่อไปทั้งๆ ที่ความคิดในการเขียนหยุดชะงัก การแสดงละครช่วยให้เด็กเข้าใจความรู้สึกในเรื่องและทำให้คุณภาพการเขียนดีขึ้น ดนตรีช่วยสร้างอารมณ์สำหรับเรื่องที่จะอ่านเขียน อุปกรณ์ดนตรีและศิลปะ หลายอย่างสามารถใช้ประกอบกิจกรรมอ่านเขียนได้ เด็กอาจทำอุปกรณ์ ดนตรี และศิลปะสำหรับกิจกรรมอ่านเขียนในมุมเขียนมีเครื่องเขียนหลายชนิดให้เด็กได้ทดลองใช้วิธีต่างๆ ที่จะช่วยให้สามารถสื่อความหมายได้ดีที่สุด

3. ทฤษฎีว่าด้วยการอ่านเขียนในระบบภาษา

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเกี่ยวกับพัฒนาการในการอ่านเขียนว่าทุกคนต้องสะสม ประสบการณ์ทางภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป ประสบการณ์จากภาษาพูดเป็นข้อมูลสำหรับภาษาเขียนและประสบการณ์จากภาษาเขียนนี้เป็นข้อมูลสำหรับภาษาพูด ความก้าวหน้าในการใช้ภาษาไม่ว่าในด้านใดต้องอาศัยองค์ประกอบทางภาษาหลายด้าน การอ่านเขียนเป็นกิจกรรมที่ต้องสื่อความหมายกับผู้อื่น การคุยกับครูและเพื่อนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและเขียนไม่ว่าก่อนจะเริ่มเรื่อง กลางเรื่องหรือหลังเรื่อง จะช่วยให้เด็กเห็นการตีความลักษณะต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้เขาเข้าใจความหมายของเรื่องมากขึ้น การตีความเป็นประสบการณ์จากการอ่านช่วยในการสื่อความหมายเมื่อเด็กเขียน การสื่อความหมายซึ่งเป็นประสบการณ์จากการเขียนช่วยในการตีความเมื่อเด็กอ่าน การอ่านเขียนเป็นประสบการณ์ที่ใช้เวลานานและต้องอาศัยการสะสมประสบการณ์ อันเป็นระบบที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน สรุปได้ว่า ทฤษฎีการอ่านเขียนในระบบภาษานั้น เชื่อว่าเด็กเรียนรู้ภาษาพูดและภาษาเขียนจากการลองผิดลองถูกในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวและประสบการณ์การอ่านเขียน

นอกจากทฤษฎีพื้นฐานทั้ง 3 ทฤษฎีดังกล่าว ยังมีแนวคิดของนักจิตวิทยา และนักการศึกษาที่อธิบายถึงธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ไว้ดังต่อไปนี้

เพียเจต์ (อารี สแตนฮวี. 2535 : 62 ; อ้างอิงจาก Piaget. 1955) กล่าวว่าเด็กจะเรียนรู้จากกิจกรรมการเคลื่อนไหวของตนเอง และการได้สัมผัสกับสิ่งของภายนอก และเด็กคิดสร้างความรู้ขึ้น

ภายในตนหรืออีกนัยหนึ่งเด็กจะต้องเป็นผู้กระทำ (Active) ในการเรียนรู้ ในการคิด การเรียนมิใช่เป็นสิ่งที่เป็นการรับเข้าเฉยๆ (Passive)

ดิวอี้ (อารี สันทรวี. 2535 : 62 ; อ้างอิงจาก Dewey. 1943) ได้กล่าวว่า เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จากการกระทำ และหลักสูตรควรจะบูรณาการให้เห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ไวโกตสกี (อารี สันทรวี. 2535 : 62 ; อ้างอิงจาก Vygotsky.1986) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ทีละน้อยโดยการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่นจนเด็กสามารถคิดและเกิดเป็นความรู้ภายในตนได้ ฉะนั้นแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงเน้นให้มีการปฏิสัมพันธ์ การสนทนาโต้ตอบ และการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ฮอลลิเดย์ (อารี สันทรวี. 2535 ; อ้างอิงจาก McYee & Rechgels. 1990 : 26 – 27 ; citing Halliday. 1975) กล่าวว่า มนุษย์ใช้ภาษาโดยมีจุดมุ่งหมายหรือประโยชน์ของภาษาไว้ 7 ประเภทคือ

1. แสดงความต้องการ เช่น ฉันอยากได้ลูกโป่ง หรือ แผ่นโฆษณาสินค้า
2. ใช้สั่ง หรือควบคุม เช่น หยุด ห้ามวิ่ง หรือสัญญาณไฟจราจร หรือเอกสารที่แจ้งวิธีการกระทำ
3. ใช้สื่อสารในปฏิสัมพันธ์ เช่น ไปเล่นกันเถอะ หรือจดหมายส่วนตัวโต้ตอบ
4. ใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึก เช่น ฉันชอบหนังสือเล่มนี้ หรือบทบรรณาธิการ บันทึกประจำวัน

5. ใช้ในการแสวงหาความรู้ เช่น นี่คืออะไร หรือจดหมายสอบถาม แบบฟอร์มใบสมัครงาน

6. ใช้ในจินตนาการ คิดฝัน เช่น เธอเป็นพ่อ ฉันเป็นแม่ หรือนิทาน คำประพันธ์ บทละคร

7. ใช้ในการบอกเล่า เช่น โรงเรียนเปิดแล้ว หรือรายงาน พจนานุกรม สารานุกรม บัตรเชิญ ป้ายประกาศ

เพราะฉะนั้น การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) จึงเน้นถึงการใช้ประโยชน์ของภาษาในบริบท (Context) ต่างๆ จากแนวคิด ทฤษฎี ของนักการศึกษาต่างๆ ที่กล่าวมาเป็นพื้นฐาน

กู๊ดแมน (บังอร พานทอง. 2541ก : 8 – 12 ; อ้างอิงจาก Goodman. 1987. *Language and thinking in school : A whole language curriculum.*) ได้คำนึง และอ้างถึงแนวทฤษฎีที่สนับสนุนแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หรือแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ (Whole Language) ไว้ด้วยกัน 4 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (A learning Theory)

การเรียนรู้ภาษาจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นกับองค์ประกอบหลายประการ คือ

1.1 การเรียนรู้ภาษาจะง่ายและสามารถเข้าใจได้ต้องเป็นการเรียนรู้จากบทความที่มีความหมายใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

1.2 ภาษาที่มนุษย์เราใช้เกิดขึ้นจากองค์ประกอบหรือความต้องการส่วนบุคคลและตามภาวะสังคม เพื่อประโยชน์ในการสื่อสารให้เข้าใจกัน

1.3 การเรียนรู้ภาษาจะเกิดขึ้นในขณะที่ผู้เรียนรับรู้และเข้าใจภาษานั้น ๆ ขณะที่อยู่ในสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้สามารถเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันทุกทักษะอย่างบูรณาการ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและใช้ภาษาได้ตามธรรมชาติ

1.4 การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาของแต่ละคนจะพัฒนาไปตามลำดับตามความสามารถของผู้เรียน

1.5 การเรียนรู้ภาษาเป็นการเรียนรู้เพื่อให้ได้ความหมาย ภาษาจะเกิดขึ้นตามความคิดของผู้ที่กำลังใช้ภาษานั้น ๆ และความคิดต่างๆ ก็อาจพัฒนาต่อไปได้จากการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ

1.6 พัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนรู้แต่ละคนขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับรู้ ประสบการณ์เดิมสภาพความเป็นจริงในสังคมล้วนเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนรู้ภาษาพัฒนาการใช้ภาษาได้อย่างดี

2. ทฤษฎีทางภาษา (A language Theory)

การเรียนการสอนแบบธรรมชาติ (Whole Language) มีพื้นฐานความเชื่อมาจากทฤษฎีทางภาษาหลายทฤษฎีด้วยกัน กูดแมน (Goodman) กล่าวว่า นักภาษาศาสตร์บางท่านเชื่อว่าการใช้ภาษาบางครั้งขึ้นอยู่กับผู้ใช้ และระดับทางสังคมของผู้ใช้ แต่สำหรับแนวปรัชญาการสอนแบบธรรมชาติจะต้องเป็นที่ยอมรับในชั้นเรียน แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้สอนจะไม่คำนึงถึง ความถูกต้องตามมาตรฐานหรือภาษาท้องถิ่น (Dialects) ต่างๆ คือ ภาษาเหมือนกันจะต้องเป็นที่ยอมรับในชั้นเรียน แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้สอนจะไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามมาตรฐาน ผู้สอนจะต้องมีแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างเฉลียวฉลาด ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกลัวผิด อยู่ตลอดเวลา จะเป็นการสกัดกั้นพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน

3. แนวทฤษฎีทางการสอน (A view of teaching)

การเรียนภาษาจะได้ผลดีถ้าหากมีวิธีการสอนที่ดีและเหมาะสม ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) จะต้องเป็นผู้มีความเข้าใจการเรียนภาษาของเด็กแต่ละคน สามารถจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนให้เด็ก ๆ สนใจ เป็นผู้คอยให้คำแนะนำให้กำลังใจในการสร้างสรรค์ งานแต่ละชิ้นของเด็ก ๆ พร้อมให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน แต่จะไม่บังคับหรือจำกัดความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กตราบดีที่สิ่งซึ่งเด็กกระทำอยู่ในขอบเขตของการเรียนรู้และสร้างสรรค์งานถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

จากความเชื่อ แนวคิด และหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่นักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายไว้ นฤมล เนียมหอม และคณะ (2543 : 1 – 2) ได้สรุปเป็นหลักการสำคัญของการสอนภาษาเป็นแบบธรรมชาติดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อม การสอนภาษาต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้เด็กได้คุ้นเคยกับการใช้ภาษาอย่างมีความหมายและเป็นองค์รวม ตัวหนังสือที่ปรากฏในห้องเรียนต้องมีเป้าหมายในการใช้จริงๆ หนังสือที่ใช้จะต้องเป็นหนังสือที่ใช้ภาษาที่มีความหมายสมบูรณ์ในตัว ไม่แบ่งเป็นทักขะย่อยๆ และจะต้องให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมด้วย

2. การสื่อสารที่มีความหมาย การสอนภาษาควรให้เด็กมีโอกาสสื่อสารโดยมีพื้นฐานจากประสบการณ์จริงที่มีความหมายต่อเด็ก ครูจะต้องจัดเวลาให้เด็กมีโอกาส อ่านเขียนอย่างมีจุดหมายจริงๆ ไม่ใช่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการฝึกหัด และให้เด็กได้ใช้เวลาในการอ่านและเขียนตามโอกาสตลอดทั้งวัน โดยไม่ต้องกำหนดตายตัวว่าช่วงเวลาใดที่ต้องอ่าน หรือช่วงเวลาใดต้องเขียน

3. การเป็นแบบอย่าง การสอนภาษาจะต้องให้เด็กเห็นประโยชน์ของการใช้ภาษาในความมุ่งหมายต่างๆ ครูต้องอ่านและเขียนโดยมีจุดหมายในการใช้จริงๆ ให้เด็กได้เห็น เช่น เพื่อการสื่อสาร เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อค้นหาวิธีการ ฯลฯ นอกจากนี้ครูยังต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องสนุก เพื่อสร้างให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการอ่าน

4. การตั้งความคาดหวังการสอนภาษาจะต้องเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับที่เด็กเรียนรู้ที่จะพูด ครูควรเชื่อมั่นว่าเด็กจะสามารถอ่านและเขียนได้ดีขึ้น และถูกต้องยิ่งขึ้น เด็กมีความสามารถในการอ่านและการเขียนดังยังอ่านและเขียนไม่เป็น ดังนั้น เด็กจึงควรได้รับโอกาสที่จะอ่านและเขียนตั้งแต่วันแรกที่มาโรงเรียน และที่สำคัญคือครูไม่ควรคาดหวังให้เด็กอ่านและเขียนได้เหมือนผู้ใหญ่

5. การคาดคะเน การสอนภาษาควรให้เด็กมีโอกาสที่จะทดลองกับภาษา สร้างสมมติฐานเบื้องต้นของตน และมีโอกาสเดาหรือคาดคะเนที่จะอ่านและมีโอกาสคิดประดิษฐ์สัญลักษณ์และคิดสะกดเพื่อการเขียน

6. การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสอนภาษาควรตอบสนองความพยายามในการใช้ภาษาของเด็กในทางบวก ยอมรับการอ่านและการเขียนของเด็กว่าเป็นสิ่งที่มีความหมายแม้ว่ายังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ และพยายามตอบสนองเด็กให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ ครูอาจให้เด็กเห็นตัวอย่างที่ถูกต้องอย่างเป็นธรรมชาติ เช่น การอ่านหนังสือเล่มที่เด็กชอบอ่านและมีโอกาสอื่นๆ หรือเขียนให้ดูเมื่อมีการสนทนาในกลุ่มใหญ่ เป็นต้น

7. การยอมรับนับถือ การสอนภาษาจะต้องตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กว่าเด็กเรียนรู้การอ่านและเขียนอย่างแตกต่างกัน ครูต้องศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล

ศึกษาความสนใจ ความสามารถ และสอนเด็กตามความสามารถที่แตกต่างกันของเด็ก เด็กต้องได้ตัดสินใจเลือกกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนเพราะการเรียนรู้ภาษาไม่มีลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตายตัว

8. การสร้างความรู้สึกเชื่อมั่น การสอนภาษาต้องส่งเสริมให้เด็กรู้สึกปลอดภัยที่จะคาดคะเนในการอ่านหรือเขียน แม้ว่าไม่เคยอ่านหรือเขียนมาก่อน ครูต้องทำให้เด็กไม่กลัวที่จะขอความช่วยเหลือด้านการอ่านและเขียนเมื่อจำเป็น เด็กต้องไม่ถูกตราหน้าว่าไม่มีความสามารถในการอ่านและการเขียน ดังนั้น การสอนภาษาจึงต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการและความสามารถของเด็กเพื่อให้เด็กมีความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถที่จะอ่านและเขียนได้

จากแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับการสอนแบบธรรมชาติ สรุปได้ว่า เด็กเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมายสมบูรณ์จากประสบการณ์จริงในสิ่งแวดล้อมและการได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กจะสะสมประสบการณ์ทางภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป

5.2 แนวคิดทางด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

บุษบง ต้นติวงศ์ (2538 : อัดสำเนา) ได้กล่าวถึงแนวคิดทางด้านการอ่าน ดังนี้

1. เด็กเรียนอ่านได้ดีที่สุด เมื่อพบว่าการอ่านมีประโยชน์ต่อตัวเด็กเอง
2. เด็กจะเรียนอ่านเองโดยธรรมชาติ ถ้ามีสิ่งแวดล้อมที่มีภาษาเขียนและได้เห็นแบบอย่างการอ่านจากผู้ใหญ่
3. เด็กสามารถถ่ายทอดภาษาโดยการพูด การเขียน และสามารถรับภาษาโดยการฟัง การอ่าน ซึ่งเรียนไปด้วยกัน
4. โดยธรรมชาติเด็กจะเรียนรู้การอ่านจากการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม
5. ความหมายของข้อความที่เด็กได้อ่านมาจากประสบการณ์ในอดีตของเด็ก
6. เด็กเรียนรู้การอ่านจากการได้รับประสบการณ์จากการอ่านหลายๆ ทาง

ฉันทนา ภาคบงกช (2538 : 3) ได้สรุปแนวคิดการส่งเสริมการเรียนรู้การอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ พอจะสรุปได้ดังนี้

1. ภาษาตามแนวธรรมชาติอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า การพูดเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียน
2. การอ่านอย่างมีความหมายต้องขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของเด็ก ครูจึงควรจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเรื่องราวในหนังสือนิทานและหน่วยการเรียนรู้

การอ่าน คือ การเรียนรู้ความหมายตามที่เด็กต้องการตั้งแต่แรกเริ่ม ดังนั้นสื่อที่ใช้ในการอ่านต้องไม่ยาก ให้เด็กประสบความสำเร็จจากการอ่าน มีความพึงพอใจสนุกและเป็นอิสระจากการอ่าน

การให้แรงเสริมควรเป็นแรงเสริมทางบวก ชื่นชมผลงาน ชมเชยผลงาน ให้คำชมเชย ในการควบคุมดูแลตนเองของเด็ก

5.3 องค์ประกอบของการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

องค์ประกอบของการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เป็นการศึกษาระบวนการทางด้านการอ่าน ซึ่ง คัทติง (Cutting, 1989 : unpagged) ได้กล่าวถึงกระบวนการทางด้านการการอ่านว่า เด็กจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องราวโดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม เข้าใจความหมายของคำ รู้โครงสร้างของประโยคและเข้าใจตัวหนังสือ รวมเรียกว่า ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือ และหนังสือ แบ่งองค์ประกอบของการอ่านออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ

- การอ่านจากหน้าซ้ายไปหน้าขวา
- การอ่านกวาดสายตาอ่านข้อความจากซ้ายไปขวา และการกวาดสายตา

กลับมาทางซ้าย

- การหาหน้าแรกและหน้าสุดท้ายของหนังสือ
- การหาตอนเริ่มต้นและตอนจบของเรื่อง

2. ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร

- การเชื่อมโยงหนึ่งต่อหนึ่ง เช่น เสียงของคำกับภาพ เสียงกับรูปตัวอักษร

ชื่อตัวอักษรกับรูป

- การรู้จักคำ
- การรู้เกี่ยวกับลำดับเสียงในคำ
- การรู้จักรูปตัวอักษร
- การรู้ชื่อตัวอักษรบางตัว
- การรู้จักเสียงตัวอักษรบางตัว
- การจำตัวอักษรตัวแรก / ตัวสุดท้ายของคำ

3. เครื่องหมายวรรคตอน

- การรู้ความหมายกับน้ำเสียงที่ใช้กับข้อความที่มีเครื่องหมายคำถาม
- การรู้ความหมายกับน้ำเสียงที่ใช้กับข้อความที่มีเครื่องหมายคำพูด
- การรู้ความหมายกับน้ำเสียงที่ใช้กับข้อความที่มีเครื่องหมายอัศเจรีย์

4. ความเกี่ยวกับสิ่งชี้แนะ การคาดคะเน และตรวจสอบความถูกต้องของสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเองโดย

- ภาพ
- ประสบการณ์เดิม
- โครงสร้างของประโยค
- ความหมายที่เป็นไปได้

สรุปได้ว่า สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือการจัดสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ คำคว่ำ และเรียนรู้จากการอ่านหนังสือ การเรียนรู้ภาษาเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติ ของมนุษย์ ครูที่มีบทบาทเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้มากกว่าการตรวจตรา ควบคุมนักเรียนควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ กระตุ้นให้เด็กได้คิดจะทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้

5.4 การจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

เลมม์ และลี (Lamme & Lee, 1990 : 295 – 297) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) ไว้ว่า การสอนแบบนี้จะช่วยให้เด็กได้รับการฝึกฝนทักษะทางภาษา เด็กจะกลายเป็นนักอ่านที่มีความสามารถเรียนรู้การอ่านอย่างต่อเนื่อง มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เด็กจะเป็นนักคิด นักปฏิบัติที่เรียนรู้ภาษาอย่างมีความสุข จากที่กล่าวมานี้เรียกว่า การจัดประสบการณ์การอ่านร่วมกัน (Shared Reading Experience) การอ่านร่วมกันจะทำให้เด็กอ่านสนุกสนาน เด็กจะได้รับประสบการณ์ที่ควรได้รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือ และร่วมมือกันโดยปราศจากการบังคับนับว่าเป็นประสบการณ์สอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยนี้

โฮลดาเวย์ (Holdaway, 1979 : unpagged) กล่าวถึง ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการอ่านร่วมกัน (Shared Reading) ดังนี้

1. ขั้นการค้นหา (Discovery)

การแนะนำประสบการณ์ใหม่โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการคาดเดาประโยคที่มีโครงสร้างซ้ำๆ และใช้กลวิธีต่างๆ ในการแก้ปัญหาในการอ่าน

2. ขั้นการสำรวจ (Experience)

การอ่านหนังสือซ้ำๆ ครูสามารถนำหนังสือมาอ่านซ้ำ ๆ เมื่อเด็กแสดงความต้องการเพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคย

3. ขั้นใช้ประสบการณ์และสื่อสารอย่างอิสระ (Independent Experience and Expression)

การนำประสบการณ์เดิมในการอ่านหนังสือกับผู้ใหญ่มาใช้ เมื่อเด็กอ่านหนังสืออย่างอิสระคนเดียวหรือกับเพื่อนในกลุ่มย่อย เด็กได้สำรวจอย่างสร้างสรรค์ แสดงออกทางภาษาและศิลปะอย่างมีความหมาย

บ๊องร พานทอง (2541: : 6 – 9) ได้ให้ข้อเสนอแนะการเรียนการสอนโดยแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) ว่าจะต้องแจ้งให้เด็กทราบจุดประสงค์ในการอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง และการใช้ทักษะทั้งสี่ จะต้องมีการใช้อย่างบูรณาการในหลักสูตรการเรียนการสอนโดยต้องคำนึงถึงประสบการณ์ของผู้เรียน ไม่ยึดหนังสือแบบเรียนเพียงเล่มเดียว แต่ควรเป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้เดิมเข้ามาช่วยในการเรียนรู้ นอกจากนี้ได้สรุปการจัดการเรียนการสอนแบบนี้มีกิจกรรมใดบ้างในห้องเรียน ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

1 .เด็กจะเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนและการวางหลักสูตร ครูผู้สอนต้องค้นหาความสนใจและพื้นความรู้ของนักเรียน แล้วนำมาเป็นแนวการจัดการเรียนการสอนต่อไป กิจกรรมที่จะรู้จักเด็กอาจทำได้ด้วยการสัมภาษณ์ ให้เด็กเล่าประสบการณ์ส่วนตัว เขียนประวัติส่วนตัวหรือสมุดภาพเกี่ยวกับครอบครัว ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กสนใจ

2. ควรอ่านหรือเล่าเรื่องที่น่าสนใจให้เด็กฟังเสมอๆ เลือกเรื่องที่น่าสนใจ แต่งคติสอนใจ หรือมีแบบแผนการใช้ภาษาดี ในระหว่างเล่าหรืออ่านควรจะหยุดบางครั้งเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ติดตามหรือเพิ่มเติมประสบการณ์ของตนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เด็กจะตื่นตัวตลอดเวลา การได้รับฟังตัวอย่างภาษาดีๆ เป็นประจำเด็กจะเกิดความเข้าใจและนำไปใช้ในการเรียน หรือช่วยในการทำ ความเข้าใจในการอ่าน

3. เด็กควรมีโอกาสอ่านหนังสือทุกวัน โดยเฉพาะวรรณกรรมที่ดีที่มีคุณค่า บทความที่ดี ตลอดจนสิ่งพิมพ์ทุกชนิด เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร โปสเตอร์ และหนังสือประเภท Predictable หรือรูปภาพสวยๆ ก็จะช่วยให้ดียิ่งสำหรับผู้เริ่มเรียน นอกจากนี้ควรมีกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมการอ่านของเด็กได้แก่

ก. Shared Book Experience ซึ่งเป็นกิจกรรมในครอบครัว โดยบิดา มารดา อ่านหนังสือให้ลูกฟังบ่อยๆ จะเป็นโอกาสที่บุคคลในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน

ข. Literature Group เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนทุกระดับ ผู้สอนควรเลือกหาหนังสือที่น่าสนใจอย่างน้อย 5 - 6 เรื่อง ในแต่ละครั้งที่สอน แต่ละเรื่องควรมีจำนวนเท่ากับสมาชิกในกลุ่มควรเป็นเรื่องที่ให้เกิดสนใจ ระดับความสามารถของเด็ก จากนั้นแบ่งกลุ่มเด็ก ครูแนะนำหนังสือแต่ละเล่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกหนังสือเรื่องที่พอใจ จากนั้นแต่ละกลุ่มก็จะออกมาพูดให้เพื่อนๆ ในห้องเรียนฟัง จะทำให้เด็กอื่นๆ ได้ทราบเรื่องที่ต่างออกไป และอาจจะเกิดความสนใจ ต้องการอ่านด้วยตนเองเพิ่มเติม

ค. Assisted Reading เป็นกิจกรรมที่ใช้เหมาะสมสำหรับช่วยผู้อ่านที่มีปัญหาหรือผู้ที่เริ่มอ่าน (เด็กปฐมวัย) ครูจะอ่านพร้อมเด็กหรือผู้อ่านที่มีปัญหาทำให้มีกำลังใจและความพยายามมากขึ้น นอกจากนั้นก็ควรเลือกหนังสือที่เหมาะสมไม่ยากจนเกินไป จะทำให้ผู้อ่านมีกำลังใจ และสามารถอ่านตามเพื่อนอื่นๆ ได้เช่นกัน

ง. Sustained Silent Reading จะใช้ช่วงเวลาประมาณวันละ 5 – 10 นาที ให้เด็กและครูผู้สอนหาซึ่งตนสนใจนำมาอ่านในช่วงเวลานี้ ครูผู้สอนอาจเตรียมบทความสั้นๆ สำนวนไว้อ่าน เพื่อในกรณีที่เด็กบางคนไม่เตรียมมา ในบางครั้งอาจเรียกเด็กคนใดคนหนึ่ง หรืออาสาสมัครขึ้นมาเพื่อเล่าเรื่องที่อ่าน แล้วให้โอกาสทุกคนซักถามหรือเพิ่มเติมรายละเอียดหากตนมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ

4. ให้เด็กได้มีโอกาสเขียนมากที่สุด โดยอาจจะเริ่มจากการเขียนที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือสิ่ง que เด็กมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว ซึ่งเรียกว่าการเขียนตามสภาพจริง (Authentic Writing) แล้วจึงเริ่มยากขึ้นไปในรูปการเขียนแบบอื่นๆ เช่น อาจให้ทำกิจกรรมประจำด้วยการเขียนบันทึกประจำวัน (Journal) เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ของตนเอง ภายในโรงเรียน หรือเหตุการณ์ที่พบในแต่ละวันอาจมีการจัดที่สำหรับการเขียนบันทึกประจำวัน (Journal) ระหว่างครูและเด็ก ไว้ที่มุมหนึ่งของห้องเรียนก็ได้ซึ่งจะเป็นแหล่งที่สื่อสารระหว่างครูและนักเรียนได้อีกรูปแบบหนึ่ง

5. Kid – watching เป็นกิจกรรมที่ เยตตา กู๊ดแมน (Yetta Goodman) จัดขึ้นเพื่อเป็นการเฝ้าดูพัฒนาการของเด็ก ซึ่งสามารถทำได้ทั้งเด็กเล็กและเด็กโต ดูว่าแต่ละคนมีจุดบกพร่องอย่างไร ครูผู้สอนจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและตรงจุด ผู้ที่เป็น Kid – watcher จะต้องทำงานอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลและแก้ไขเป็นช่วงๆ ต่อไป

6. การสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) มุ่งเน้นให้เด็กร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับแนวการสอนแบบร่วมมือ (Co – operative teaching) เป็นการฝึกให้เด็กได้รู้จักการทำงานแต่ละคนรู้จักหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์สูงสุดและประการสำคัญเด็กอายุรุ่นเดียวกัน บางครั้งสามารถสื่อสารกันเองได้ดีกว่าการที่สื่อสารกับครูผู้สอนซึ่งก็จะเป็นการแบ่งภาระของครูได้ระดับหนึ่ง แต่ครูที่ดีควรมีวิธีการในการตรวจสอบเช่นกัน

Van Kraayennoord (1994 : 218 – 228) ได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ดังนี้

การสร้างเรื่องราว (Story Construction)

เป็นกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นโดยเน้นการจัดตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากตัวเด็กเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง แนวทางในการสร้างองค์ความรู้มีหลากหลายแนวทาง เช่น การพูด การวาดภาพ การใช้ประสาทสัมผัส การใช้อุปกรณ์ในการเขียน ซึ่งอยู่

บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมของเด็ก กลยุทธ์ ทักษะ และความคาดหวัง ความหมายที่เกิดขึ้นจากการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกัน หรือบุคคลอื่น เช่น ได้ยินจากวิทยุ โทรทัศน์ ภาพโครงร่าง และสัญลักษณ์ ประสบการณ์ในการเล่น กิจกรรมเกี่ยวกับการสร้าง เช่น โครงสร้างของสิ่งก่อสร้าง รูปแบบของสิ่งก่อสร้าง สิ่งมหัศจรรย์ เกมเกี่ยวกับคำ การร้องเพลง และเรื่องเล่า การสร้างองค์ความรู้จากสภาพการเรียนรู้จริงของเด็กที่เรียนรู้ความหมายก่อน ระหว่าง และหลังการอ่าน จากความรู้และประสบการณ์เดิม ยอมรับความหมายจากความคิด แล้วนำแนวคิดนั้นมาวาดเป็นภาพ เด็กเรียนรู้ความหมายว่าเป็นการสร้างองค์ความรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

กิจกรรมสนทนา ขำและเหตุการณ์ตอนเช้า

เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จัดอยู่ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อเตรียมความพร้อมแก่เด็กโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความคิด จินตนาการ ความเชื่อมั่น และการใช้ภาษาอย่างอิสระจากประสบการณ์ และความต้องการของตนเอง การสร้างความคุ้นเคยกับตัวหนังสือในกิจกรรมสนทนาตอนเช้าจึงน่าจะส่งเสริมพัฒนาการความสามารถทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยโดยการจัดให้เด็กหมุนเวียนกันสนทนาในตอนเช้าจะช่วยฝึกให้เด็กเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี เด็กทุกคนมีโอกาสได้ พูด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2527 : 507) กิจกรรมสนทนาตอนเช้าจึงเป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์และความรู้เดิมที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิดของเด็กเองกับประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากภายนอก

จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมสนทนา

กิจกรรมสนทนาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการพูดสำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2525 : 93 – 94)

1. ให้เด็กได้พัฒนาการแสดงความคิดเห็นของตน
2. ให้เด็กได้แสดงความสามารถในการพูดโดยใช้คำพูดและน้ำเสียงที่เหมาะสม
3. ให้เด็กเกิดนิสัยที่ดีในการพูดสามารถใช้คำพูดได้อย่างเหมาะสม
4. ให้เด็กได้พัฒนาการใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการสมาคมกับผู้อื่น เช่น การพูดอย่างอิสระ การรับฟังคำพูดของผู้อื่น
5. พัฒนาความสามารถในการบอกชื่อ อธิบายจำแนกสิ่งต่างๆ ที่เขามองเห็นในสิ่งแวดล้อมรอบตัว
6. พัฒนาความสามารถในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ
7. สามารถเรียนรู้ภาษาและเข้าใจความคิดรอบยอดของภาษา

กิจกรรมการเล่าเรื่อง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2527 : 398 – 399) กล่าวว่า การเล่าเรื่องเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และประสบการณ์ให้ผู้อื่นรับรู้ทางวาจา การให้เด็กมีโอกาสแสดงออกโดยการเล่าเรื่องจะเป็นผลดีต่อพัฒนาการเด็กในการใช้ภาษา และช่วยให้ผู้ใหญ่ได้ทราบว่าเด็กมีความคิดแตกฉาน มีความสามารถทางภาษามากเพียงใด ทั้งยังให้เด็กได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของการใช้ภาษา และวิธีถ่ายทอดเหตุการณ์ที่ต้องการให้ผู้อื่นได้รับทราบ การที่เด็กจะเล่าเรื่องได้นั้นจะต้องมีประสบการณ์ในการฟังมาก่อน การที่เด็กได้รับฟังและถ่ายทอดออกมาทั้งในการพูดซักถาม และเล่าเรื่องราว จะทำให้เด็กค่อยๆ เข้าใจถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น และเข้าใจการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับสังคมได้ดี

นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข และคณะ (2522 : 125) กล่าวว่า การเล่าเรื่องเป็นกิจกรรมทางภาษาที่ควรจัดโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็น เล่าประสบการณ์ของตนเองโดยฝึกอย่างสม่ำเสมอ เรื่องที่พูดควรเป็นเรื่องที่เด็กสนใจหรือเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น เรื่องภายในครอบครัว โรงเรียน การท่องเที่ยว สัตว์เลี้ยง อาหาร และของเล่น นอกจากนี้ ครูอาจพาเด็กๆ เดินชมรอบๆ โรงเรียน เยี่ยมบ้านเพื่อน ทัศนศึกษาตามสถานที่สำคัญ และดูการประกอบอาชีพของบุคคลในชุมชน และอื่น ฯลฯ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2522 : 81) ได้ชี้ให้เห็นว่าประสบการณ์ในการเล่าเรื่องมีความสำคัญ เพราะ

1. ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา การคิด จินตนาการ
2. ฝึกให้เด็กเป็นนักฟังที่ดี รู้จักเก็บความจากเรื่องที่ได้ฟังคนอื่นเล่า
3. ทำให้เด็กเพลิดเพลินสนุกสนาน
4. ช่วยชดเชยประสบการณ์ให้แก่เด็ก

ฉวีวรรณ กิณางค์ (2533 : 101-102) กล่าวว่า การเล่าเรื่องเป็นศิลปะของการใช้ภาษาที่ดี จุดประสงค์ของการเล่าเรื่องคือ การพัฒนาทักษะในการใช้ภาษาของเด็กรวมทั้งการฟังและการพูด เด็กจะเกิดการจดจำความต่อเนื่องของเรื่องราวตลอดจนการเรียนรู้คำใหม่และเสริมประสบการณ์ของตนได้ยิ่งขึ้น ซึ่งการเล่าเรื่องมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก
2. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินทั้งผู้เล่าและผู้ฟัง
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็ก รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง
5. เพื่อส่งเสริมด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณธรรมและเจตคติ
6. เพื่อให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการสนทนา
7. เพื่อช่วยกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจอยากอ่านหนังสือ

นอกจากนี้ การเล่าเรื่อง การเล่าเหตุการณ์ประจำวัน เล่าข่าวสารต่าง ๆ ทำให้เด็ก

มีความพร้อมทางภาษา พัฒนาคำศัพท์ การรับรู้ ความเข้าใจ ฟังการพูดซึ่งจะเป็นพื้นฐานของทักษะ การอ่านและการเขียน เด็กได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตลอดจนการพูดให้เป็นประโยคที่ถูกต้อง สมบูรณ์ได้อีกด้วย

เทคนิคการเล่าเรื่อง

รุ่งทิวา จักรกร (2527 : 188) ได้กล่าวว่า การเล่าเรื่องให้เกิดผลดีและจูงใจให้ผู้ฟังเกิดความ สนใจต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การใช้ท่าทางประกอบการเล่าจะช่วยให้ผู้ฟังสนใจ เช่น การใช้มือ และแขนสื่อ ความหมาย
2. การใช้ภาษาและน้ำเสียงให้เหมาะกับระดับของผู้ฟัง
3. การแสดงออกทางสีหน้าและอารมณ์ เช่น การพยักหน้า สายหน้า ยิ้มแย้ม บึ้งตึง ควร ต้องนำไปใช้ขณะเล่าเรื่องเพื่อช่วยให้ผู้ฟังเกิดภาพพจน์ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. การใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่อง เพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่อง สนใจเรื่องที่เล่า ควรมี แผนภาพ รูปภาพ เครื่องบันทึกเสียงที่บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้ ประกอบ และต้องเลือกให้เหมาะสมกับ เรื่องราวและเวลา
5. ให้ผู้ฟังใช้ความคิด จินตนาการ ซึ่งอาจทำได้ดังนี้ เช่น เล่าเรื่องให้ค้างไว้แล้วให้แต่งต่อ ตามจินตนาการ

ประโยชน์ของกิจกรรมการสนทนา

สุวัฒน์ มุทธเมธา (2523 : 178 - 180) ได้กล่าวถึงประโยชน์จากการจัดกิจกรรมสนทนา เล่าเรื่องไว้ดังนี้

1. เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบ รู้จักหาเหตุผลประกอบหลายแง่หลายมุมเป็นการขยาย ทักษะให้กว้างขึ้น
2. ฝึกเด็กให้เป็นผู้พูดผู้ฟังที่ดี มีมารยาทที่ถูกต้องเหมาะสม
3. ฝึกให้เป็นผู้มีน้ำใจกว้างขวาง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. ฝึกให้เด็กแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาอย่างชัดเจน ตรงตามความต้องการ เป็น ผู้กล้าแสดงความคิดเห็นของตนออกมา
5. ฝึกให้เด็กทำงานร่วมกันอย่างมีประชาธิปไตย
6. รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยการฟังหรือสนทนา
7. ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง
8. เพิ่มพูนทักษะทางภาษาในด้านการอ่าน การฟัง การพูด การสรุป มีทักษะความ สามารถในการจับประเด็นมาสนทนา ได้แย่ง และซักถาม

9. รู้จักแก้ปัญหาด้วยการสนทนา ปรีกษาหรือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นไม่สรุปเอา
ง่าย ๆ ตามความรู้สึกนึกคิดของตนเองฝ่ายเดียว
10. ให้เด็กมีความลึกซึ้ง กว้างขวางในสิ่งที่เรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้
11. เปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมของเด็กได้ดี

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของกิจกรรมสนทนาเป็นการส่งเสริมให้เด็กทุกคนมีโอกาสแสดง
ความคิดเห็น มีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นการพัฒนาสติปัญญาของแต่ละคน เป็นความจริงที่ว่าเด็กจะ
ไม่คิดและไม่สามารถคิดอะไรได้ ถ้าครูไม่เปิดโอกาสหรือไม่จัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสคิด การ
สนทนา การเล่าเรื่องทำให้เด็กได้ใช้ความคิดของตนเอง และยังท้าทายเด็กให้ร่วมกันแก้ปัญหา ทำให้
เด็กรู้จักแสวงหาความรู้มาสนทนา รู้จักเคารพในเหตุผลของผู้อื่น และฝึกการทำงานอย่างประชาธิปไตย
ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นแนวปรัชญาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole
Language) ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมและแพร่หลายไปทั่วโลก แต่ละประเทศจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการทักษะทางภาษาโดยเฉพาะทางด้านการ
อ่าน

5.5 การประเมินผลตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การประเมินผลตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ชลอสเลอร์ และฟิลลิปส์

(Schlosser & Phillips. 1991 : 87 – 92) กล่าวถึงการประเมินตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้
2 วิธี ได้แก่ การประเมินผลจากการสังเกต (Observation) และการประเมินจากการหาเอกสารมา
ประกอบพิจารณาด้วย นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงกลวิธีในการสังเกตการอ่าน โดยสรุปว่า การสังเกต
สามารถทำได้กับเด็กรายบุคคลหรือในกลุ่มย่อยเมื่อเด็กทำกิจกรรมในห้องเรียน อภิปรายถึงการทำงาน
ของเด็กในกลุ่มด้วย

การสังเกตการอ่านจะสังเกตได้จากกิจกรรมการอ่านที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมการอ่าน
ร่วมกัน การอ่านอิสระ การสังเกตเด็กในกิจกรรมการอ่านหนังสือร่วมกัน สามารถประเมินความตั้งใจ
ทักษะการคาดคะเน การจับใจความ และกระบวนการในการอ่าน ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือ
และหนังสือการมองคำ ความรู้เกี่ยวกับรูปและเสียงของตัวอักษร การใช้เครื่องหมายวรรคตอน

การสังเกตเด็กในกิจกรรมการอ่านหนังสือคนเดียว จะทำให้เห็นได้ว่าเด็กใช้กลวิธีการอ่าน
อย่างไร สามารถประเมินความคิดรวบยอด เกี่ยวกับตัวหนังสือ และหนังสือ การจับคู่กันระหว่างรูปและ
เสียง ของตัวอักษร และความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหนังสือ คำและเสียงของคำ สามารถทราบได้ว่าเด็ก
เข้าใจความหมาย และเข้าใจตัวหนังสืออย่างไร

คัทติง (Cutting. 1986 : unpagged) กล่าวถึงการประเมินผลทางด้านการอ่านว่าสามารถทำ
ได้ 3 วิธี โดยสรุป คือ

1. จากการสังเกต (From observation) การสังเกตท่าทางขณะเด็กอ่าน
2. จากการวินิจฉัยความหมาย (From diagnostic Means)

2.1 การฟังเด็กอ่านเพื่อจะรู้ว่าเด็กทำอะไรเมื่ออ่านข้อความในบริบท และทำให้ทราบว่าหนังสือเหมาะสมกับเด็กหรือไม่ การฟังเด็กอ่านสามารถทำให้เราทราบว่า

ก. เด็กสามารถอ่านได้ถูกต้องหรือไม่ ถ้าหนังสือนั้นเหมาะสมกับเด็กจะช่วยให้เด็กอ่านได้มากขึ้น

ข. เด็กสามารถใช้การเดาเป็นพื้นฐานในการอ่าน มีกลวิธีในการอ่านและการรู้โครงสร้างของเรื่องราวในหนังสือ

2.2 การฟังเด็กเล่าเรื่องซ้ำ และถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือว่า "เรื่องนี้เกี่ยวกับอะไร", "คำนี้มีความหมายว่าอย่างไร" เพื่อจะรู้ว่าเด็กเข้าใจเรื่องราวหรือไม่

2.3 การรู้ข้อมูลของเด็กในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการอ่านเขียน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่าน เพื่อจะรู้ว่าเด็กเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรูปและเสียงของตัวอักษรหรือไม่ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร

3. จากการตอบสนองของเด็ก (From children's constructed responses) ให้เด็กมีโอกาสดูตอบต่อเรื่องที่อ่าน การจับใจความจากเรื่องที่อ่าน การขยายความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ซึ่งเป็นการตอบสนองเฉพาะบุคคลและการฝึกประเมินตนเอง

ตามแนวคิดของกูดแมน (Goodman, 1986 : unpagged) ได้กล่าวถึงแนวทางในการสังเกตการใช้ภาษาของเด็ก ดังนี้

1. ฝ้าสังเกตภาษาของเด็กในการใช้ภาษาที่หลากหลายของเด็กก่อนที่จะสรุปผลเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาของเด็ก เด็กบางคนไม่พูดกับเพื่อนในกลุ่มเลย แต่เขาสามารถสื่อสารกับผู้ใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ค้นหาความสามารถในการใช้ภาษาในจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น เด็กแลกเปลี่ยนภาษากันอย่างไร อะไรคือสิ่งที่จำเป็นหรือต้องการใช้ภาษาในการจินตนาการ เด็กสามารถพูดกับผู้ใหญ่หรือพูดคุยกันเองได้หรือไม่

3. ค้นหาการสื่อสารที่มีความหมายมากกว่าการประเมินจากความสามารถทางภาษา เพราะบางครั้งการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพไม่จำเป็นต้องใช้ประโยคที่สมบูรณ์ แต่ควรสังเกตว่าเด็กสามารถดัดแปลงใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ได้หรือไม่

4. ค้นหาความรู้ของเด็กเกี่ยวกับการใช้น้ำเสียงในรูปแบบของภาษาที่แตกต่างกัน

พอลสัน (กนิษฐา ชูจันทร์. 2541 : 38 ; อ้างอิงจาก Paulson. 1990. In Evaluation : A Perspective for Change.) กล่าวถึงวิธีการประเมินการสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่ยึดผู้เรียนมากกว่าการยึดเกณฑ์ปกติ หรือเกณฑ์มาตรฐาน
2. เป็นการประเมินจากสิ่งที่ได้รู้ ไม่ใช่การประเมินเริ่มต้นสิ่งที่เด็กไม่รู้
3. เป็นการเริ่มต้นจากการประเมินตัวเอง และประเมินโดยเพื่อน ครู ผู้ปกครอง
4. เป็นการประเมินที่สอดคล้องกับกระบวนการไม่ใช่พิจารณาผลงานอย่างเดียว
5. เป็นการประเมินที่ต่อเนื่องทั้งหลักสูตรและการสอนไม่ขัดแย้งกับหลักสูตร
6. เป็นการประเมินที่ไม่มีการกำหนดล่วงหน้าสามารถจัดระบบและแก้ไขได้เมื่อต้องการ
7. เป็นการประเมินที่ไม่แยกทักษะย่อยของภาษา
8. เป็นการประเมินที่ประกอบด้วยการประเมินเนื้อหา ภาษา ความคิด และการสนทนา
9. เป็นเทคนิคการประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
10. เป็นการประเมินที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ ครูจะต้องเข้าใจแนวคิด หลักการ องค์ประกอบ และพัฒนาการทางด้านการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติก่อนจึงจะนำกิจกรรมการอ่าน สื่อ อุปกรณ์ที่มีพื้นฐานจากแนวคิดและหลักการมาใช้กับเด็ก ครูจะต้องเป็นผู้สนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจและมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านภาษาไทย

6. การประเมินตามสภาพจริง

6.1 ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง

กรมวิชาการ (2539 : 11) ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า เป็นกระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่นักเรียนทำเพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษา การประเมินตามสภาพจริงไม่เน้นการประเมินเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอน ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบและผู้ผลิตความรู้ ได้ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งเน้นพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม

ลำลี รักสุทธิ (2546 : 123) ได้กล่าวว่าการประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินที่สามารถจะตรวจสอบ ทักษะ เชาว์ปัญญา ไหวพริบ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย ผลงานชิ้นงานทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมของนักเรียนได้ค่อนข้างจริง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 4 – 5) กล่าวถึงความหมายของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงว่า หมายถึงการวัดและประเมินผลจากสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงในชีวิตจริง โดยยึดการปฏิบัติเป็นสำคัญ มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอน เน้นพัฒนาการที่ปรากฏให้เห็นทั้งในและนอกห้องเรียน มีผู้เกี่ยวข้องในการประเมินหลายฝ่าย และเกิดขึ้นได้ทุกที่เท่าที่จะเป็นไปได้

ส.วาสนา ประวาลพุกษ์ (2539 : 50) ให้ความหมาย การประเมินผลจากสภาพจริงว่าเป็นการวัดโดยเน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ แนวคิดในวิชาต่างๆ ที่เรียนเพื่อนำมาแก้ปัญหาโดยใช้ทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Complex Thinking) มากกว่าที่จะถามความสามารถขั้นต้นหรือความสามารถย่อย ๆ เป็นการวัดผู้เรียนโดยรวมทั้งด้านความคิด เจตคติ และการกระทำไปพร้อมๆ กัน

สมศักดิ์ ภูวิภาดาธรรม (2544 : 10) กล่าวว่า การประเมินตามความจริงเป็นการประเมินผลที่ออกแบบมาเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติตามสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งสัมพันธ์กับโลกแห่งความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน เน้นการปฏิบัติงานของผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญแก่กระบวนการเรียนรู้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งในการประเมินผลและกระบวนการเรียน

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2545 : 27) กล่าวถึงการประเมินผลตามสภาพจริงไว้ว่า หมายถึงการประเมินผลที่ผู้ประเมินพยายามสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติ (Performance) ของผู้ประเมินโดยตรง มีหลักการดังนี้คือ

1. เป็นการประเมินที่ไม่เน้นทักษะแต่จะเป็นการประเมินทักษะการคิดระดับสูงในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหาและการประเมินตนเอง ความพยายามในการร่วมมือซึ่งจะคล้ายคลึงโลกของงานจริง
2. เป็นการวัดและสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ที่มีความหมายซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการประเมินการทำงานและประเมินความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน

3. เป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกตสภาพการทำงานของบุคคลและสิ่งทีบุคคลได้ปฏิบัติจริง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง การประเมินโดยเน้นการปฏิบัติจริง และการแสดงออกหลายๆ ด้านของนักเรียนตามสภาพที่แท้จริงทั้งในและนอกห้องเรียน โดยเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา เพื่อให้การเรียนการสอนมีความหมาย และทำให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป

6.2 ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง

สมศักดิ์ ภูวิภาดาบรรณ (2544 : 59) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงตามแนวทางของ Wiggins (1989) ว่ามี 4 ลักษณะดังนี้

1. การปฏิบัติในสภาพจริง การประเมินตามสภาพจริงออกแบบขึ้นเพื่อประเมินการปฏิบัติในสภาพจริง เช่น เมื่อเรียนเรื่องการเขียนนักเรียนต้องเขียนให้ผู้อ่านจริงเป็นผู้อ่าน ไม่ใช่ทดสอบด้วยการสะกดคำหรือตอบคำถามเกี่ยวกับหลักการเขียน งานที่ครูกำหนดให้ทำต้องสัมพันธ์กับชีวิต กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้สติปัญญาในการคิดวิเคราะห์ที่ยังต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้าน

ความสามารถในการเรียนรู้ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนด้วย

2. เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน (Criteria) ต้องเป็นเกณฑ์ประเมิน “แก่นแท้” ของการปฏิบัติ มากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สร้างขึ้นจากผู้ใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นเกณฑ์ที่เปิดเผยได้รับรู้กันอยู่ในโลกของความจริง ไม่ใช่เกณฑ์ที่เป็นความลับอย่างที่มีการประเมินแบบดั้งเดิมให้อยู่ ครูจึงอยู่ในบทบาทของผู้ฝึก (coach) นักเรียนอยู่ในบทบาทของผู้ปฏิบัติ (Performer) พร้อม ๆ กับเป็นผู้ประเมินตนเอง

3. การประเมินตนเอง (Self Assessment) การประเมินตามสภาพจริงมีจุดประสงค์ คือ

3.1 เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการประเมินงานของตน โดยเทียบกับ Public Standard (มาตรฐานทั่วไปของสาธารณชน)

3.2 เพื่อปรับปรุงพัฒนาขยายขยายหรือเปลี่ยนทิศทางการดำเนินงาน

3.3 เพื่อริเริ่มการวัดความก้าวหน้าของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ

4. การนำเสนอผลงาน นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานต่อสาธารณชนและเป็นการเสนองานด้วยปากเปล่า (Oral Presentation) ซึ่งกว่าจะได้ผลงานนั้นๆ มานักเรียนต้องใช้ทักษะกระบวนการมากมายต้องวิเคราะห์ปัญหาค้นหาทางเลือกในการแก้ปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหา

นอกจากนั้น สมศักดิ์ ภูวิภาดาบรรณ (2544 : 10) ยังได้กล่าวถึงปรัชญาพื้นฐานของการประเมินตามสภาพจริง เพิ่มเติมไว้ ดังนี้

1. การประเมินมุ่งเน้นว่า ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งมีความหมายได้หลากหลาย มิได้มีความหมายเดียวสำหรับทุกคนในทุกโอกาส (Rode mick. 1999)

2. การเรียนรู้เป็นเรื่องของกระบวนการที่เป็นธรรมชาติมีการบูรณาการและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต การเรียนรู้มิใช่การยัดเยียดความรู้ ผู้เรียนต้องกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาความรู้ เป็นผลจากการปฏิบัติจริงมากกว่าทำซ้ำ หรือทำตามคำบอกกล่าวเท่านั้น (Newmann and Archbald. 1992)

3. การประเมินมุ่งเน้นกระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ที่เกิดขึ้น มุ่งเน้นการพิจารณาว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร เรียนรู้ได้อย่างไรและทำไมจึงเรียนรู้เช่นนั้น (Hutching, 1993 ; Johnson. 1992)

3. มุ่งเน้นการสืบสวนสอบสวน (Inquiry) เน้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ตามสภาพที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้เรียนจะต้องสังเกต คิดถามคำถาม และทดสอบความคิดของตนเอง (Human, Aschbacher and Winter. 1992)

4. มีจุดหมายเพื่อกระตุ้นและอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Johnson. 1989 : Short and Burke. 1991 : Wolf. 1990) เมื่อผู้เรียนได้รับรู้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการเรียนจะช่วยให้ได้รับแนวทางใหม่ ๆ และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น จุดมุ่งหมายของการประเมินจึงมิได้อยู่ที่การจัดลำดับหรือจัดประเภทของผู้เรียนแต่อย่างใด

5. เน้นการเชื่อมโยงระหว่างพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะพิสัย (Skills) เมื่อผู้เรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนย่อมเกิดความสนใจที่จะศึกษา และเกิดความพยายามยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้สามารถเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ ได้อย่างมาก (Raven. 1992)

6. เชื่อว่าการตัดสินใจที่จะสอนและสิ่งที่จัดเป็นเรื่องอัตนัย (Subjective) และเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่า (Value) (Bintz. 1991)

7. เน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยครูผู้สอนควรร่วมมือกับผู้เรียนในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนและการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เรียนรู้มากน้อยเพียงใด ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการตัดสินใจเชิงประชาธิปไตย (Heron. 1988)

8. เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดจากความร่วมมือ (Collaborative Process) กล่าวคือผู้เรียนและผู้สอนต้องร่วมมือกัน มีอิสระที่จะแสดงออกทางความคิดและทดสอบความคิดซึ่งกันและกัน ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องมีความรับผิดชอบทางปัญญาต่อกัน เพื่อสร้างหลักสูตรที่ใช้ในชั้นเรียน (Bintz. 1991)

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 4) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการประเมินผลจากสภาพจริงไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินผลตลอดเวลา (Kid watching) กระทำได้ ตลอดเวลา กับทุกสถานการณ์ ทั้งที่บ้าน โรงเรียน ชุมชน สังเกตพฤติกรรมต่างๆ โดยใช้การตัดสินใจในการให้คะแนน
2. อยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติจริง เน้นสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับความจริงในชีวิตประจำวัน เน้นการแก้ปัญหาที่สะท้อนชีวิตจริง
3. กำหนดปัญหาแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างคำตอบเอง ด้วยการแสดงสร้างสรรค์หรือผลิตผลงานด้วยตนเอง
4. เน้นทักษะการคิดซับซ้อน และการแสดงออกอย่างชัดเจน (Complex Thinking Skill) ไม่เน้นทักษะพื้นฐาน นักเรียนมีโอกาสสร้าง ผลิตผลงานจากการพิจารณาไตร่ตรองการทำงาน มีการแก้ปัญหาจากการเรียนรู้

5. ผู้ประเมินควรมีหลายๆ คน มีการประชุมระหว่างกลุ่มผู้ประเมิน ใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายในการประเมิน ข้อมูลได้จากหลายแหล่ง โดยมีเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล หลายประเภทที่เหมาะสมเพื่อการประเมินภาพรวมของการเรียนรู้และสมรรถภาพของผู้เรียน สามารถใช้ตัดสินความก้าวหน้าและผลสำเร็จทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

6. เน้นการเรียนอย่างมีความหมายต่อผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะประเมินตนเองที่ไหน เรื่องอะไร อย่างไร เน้นการประเมินตนเอง (Self Evaluation) เพื่อสะท้อนตัวผู้เรียน (Self Reflection) โดยเน้นการสะท้อนให้เห็นสภาพปัจจุบันของผู้เรียน

7. มีการเชื่อมโยงข้อมูล ประสานสัมพันธ์ให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

8. นำผลการประเมินที่ได้สู่กระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาในตัวผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

จากแนวคิดข้างต้น จะเห็นว่าการวัดประเมินผลจากสภาพจริงเป็นการเรียนการสอนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์ในชีวิตจริง เน้นให้นักเรียนปฏิบัติจริง โดยมีครูเป็นสื่อกลาง กิจกรรมหรืองานที่นักเรียนปฏิบัติควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

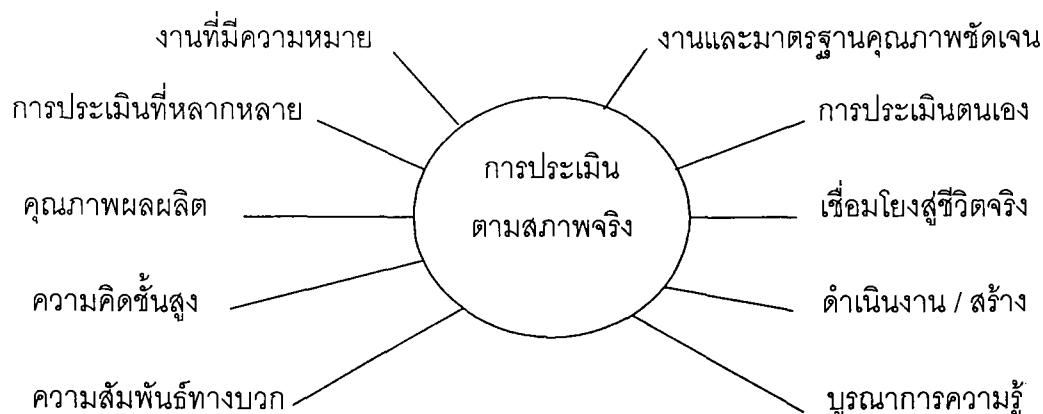
1. งานมีลักษณะเป็นปลายเปิดและใช้ความคิดระดับสูง เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างคำตอบเอง ด้วยการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อความรู้ต่างๆ

2. เป็นงานที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงเพื่อให้เป็นงานที่มีความหมายและมีคุณค่าต่อนักเรียนมากกว่าเป็นกิจกรรมในชั้นเรียน

3. เป็นงานที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการผสมผสานระหว่างความรู้ทักษะตลอดจนความสามารถต่าง ๆ และมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน

4. เนื้อหาของงานนำไปสู่การสนทนาระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน หรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ เพื่อพัฒนาความเข้าใจ ที่ลึกซึ้งขึ้น และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

การประเมินตามสภาพที่แท้จริง เน้นการประเมินจากผลงานที่แท้จริงที่นักเรียนแสดงหรือกระทำหรือได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนต้องแสดงทักษะหรือกระบวนการหรือสร้างผลงานที่แสดงถึงสิ่งที่รู้ และสามารถทำได้มากกว่าการตอบข้อสอบได้คะแนนสูง ซึ่งอาจวัดได้เพียงความจำเท่านั้น การประเมินตามสภาพจริงจะครอบคลุมสิ่งต่างๆ ดังรายละเอียดที่แสดงในแผนภาพ

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงเครือข่ายของการประเมินตามสภาพจริง (กรมวิชาการ. 2539 : 67)

ดังนั้นจากแนวคิดของ Wiggins, Hermas และคณะ ซึ่งสอดคล้องกัน สามารถกล่าวถึงคุณลักษณะโดยรวมของการประเมินตามสภาพจริงได้ว่าเป็นการจัดให้ผู้เรียนได้แสดงออก ใช้ความคิดในระดับสูง สิ่งที่เรียนต้องมีความหมาย นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ใช้คนเป็นผู้ตัดสิน ไม่ใช่เครื่องจักร นักเรียนได้ประเมินตนเอง มีเกณฑ์การประเมินที่เปิดเผยมุ่งใส ครูเปลี่ยนบทบาทโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้เครื่องมือหลากหลายในการประเมิน

6.3 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลจากสภาพที่แท้จริง

มีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลจากสภาพจริงอยู่มากมายด้วยกัน กรมวิชาการ (2539) สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้สรุปได้ ดังนี้

1. การสังเกต เป็นการเก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านการคิด การปฏิบัติงานและโดยเฉพาะอารมณ์ความรู้สึกและลักษณะนิสัยของนักเรียน ซึ่งทำได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ทั้งในและนอกห้องเรียน หรือสถานการณ์อื่นๆ วิธีการสังเกตมี 2 วิธี

1.1 การสังเกตโดยตั้งใจ หรือมีโครงสร้าง หมายถึงครูกำหนดพฤติกรรมที่ต้องสังเกต ช่วงเวลาสังเกต และวิธีการสังเกต (เช่น สังเกตคนละ 3 – 5 นาที เวียนไปเรื่อยๆ)

1.2 การสังเกตแบบไม่ตั้งใจ หรือไม่มีโครงสร้าง ไม่มีการกำหนดรายการสังเกตไว้ล่วงหน้า ครูอาจบันทึกพฤติกรรมที่สะดุดความสนใจ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกที่มีความหมายโดยการย่อแล้วขยายความให้สมบูรณ์ในภายหลัง

การสังเกตที่ดีควรใช้ทั้ง 2 วิธี และต้องสังเกตหลายๆ ครั้งในหลายๆ สถานการณ์(การเรียน การทำงานตามลำพัง ทำงานกลุ่ม การเล่นเกม การวางตัว ฯลฯ)

เครื่องมืออื่นๆ ที่ใช้ประกอบการสังเกต ได้แก่การตรวจสอบรายการแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบบันทึก ระเบียบสะสม

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ได้ดี เช่น ความคิด สติปัญญาความรู้สึก กระบวนการ ขั้นตอนในการทำงาน วิธีแก้ปัญหา ฯลฯ อาจใช้ประกอบการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีนัยยิ่งขึ้น ข้อควรคำนึงในการสัมภาษณ์

2.1 ก่อนสัมภาษณ์ควรหาข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียนก่อนเพื่อให้การสัมภาษณ์ตรงประเด็น

2.2 เตรียมชุดคำถามล่วงหน้าและจัดลำดับคำถาม ช่วยให้การตอบไม่วกวน

2.3 ขณะสัมภาษณ์ ครูใช้วาจา น้ำเสียงนุ่มนวล ท่าทางอบอุ่นเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกปลอดภัย และโน้มน้าวให้นักเรียนอยากพูดหรือเล่า

2.4 ใช้คำถามที่นักเรียนเข้าใจง่าย

2.5 อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางอ้อมคือ สัมภาษณ์จากบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียน เช่น เพื่อนสนิท ผู้ปกครอง เป็นต้น

3. การตรวจงาน เป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นการนำผลการประเมินใช้ทันทีใน 2 ลักษณะ คือ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนและปรับปรุงการเรียนการสอนของครู จึงเป็นการวัดประเมินที่ควรดำเนินการตลอดเวลา เช่น ผลงานภาคปฏิบัติ โครงการต่างๆ ซึ่งงานเหล่านี้มีลักษณะที่ครูสามารถประเมินพฤติกรรมระดับสูงของนักเรียนได้

3.1 ไม่จำเป็นต้องนำทุกชิ้นมาประเมิน อาจเลือกเฉพาะชิ้นงานที่นักเรียนทำได้ดี และบอกความหมาย ความสามารถของนักเรียนตามลักษณะที่ครูต้องการประเมินได้

3.2 งานที่นำมาประเมินของแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเดียวกัน

3.3 งานที่ประเมินอาจเป็นงานที่นอกเหนือจากครูกำหนดให้ก็ได้ แต่ต้องเป็นงานที่นักเรียนทำจริงๆ ทำตามความสนใจ

4. ผลการประเมิน ไม่ควรบอกเป็นคะแนนหรือระดับคุณภาพที่เป็นเฉพาะตัวเลขอย่างเดียว แต่ควรบอกความหมายของคะแนนด้วย

5. การรายงานตนเอง เป็นการให้นักเรียนเขียนบรรยาย หรือตอบคำถามสั้นๆ หรือตอบแบบสอบถามที่ครูสร้างขึ้นเพื่อสะท้อนถึงการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งความรู้ ความเข้าใจ วิธีคิด ทักษะ ความพอใจในผลงาน ความต้องการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ฯลฯ

5. การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูล ข้อความคิดที่เกี่ยวข้องกับตัว

นักเรียน ผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่างๆ เช่น เพื่อน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

6. การใช้ข้อสอบแบบเน้นปฏิบัติจริง ข้อสอบที่เน้นการปฏิบัติจริงมีลักษณะดังต่อไปนี้

6.1 ปัญหาต้องมีความหมายแก่ผู้เรียน และมีความสำคัญเพียงพอที่แสดงถึงภูมิความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นนั้นๆ

6.2 เป็นปัญหาที่เลียนแบบสภาพจริงในชีวิตของนักเรียน

6.3 แบบสอบต้องครอบคลุมทั้งความสามารถและเนื้อหาตามหลักสูตร

6.4 นักเรียนต้องใช้ความรู้ความสารถ ความคิดหลายๆ ด้านมาผสมผสานและแสดงวิธีคิดได้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน

6.5 ควรมีคำตอบถูกได้หลายคำตอบ และวิธีการหาคำตอบ ได้หลายวิธี

6.6 มีเกณฑ์การให้คะแนนตามความสมบูรณ์ของคำตอบอย่างชัดเจน

7. การประเมินผลโดยแฟ้มสะสมงาน คือการประเมินจากสิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียน อย่างมีจุดประสงค์ อาจเป็นแฟ้ม กล้อง แผ่นดิสก์ อัลบั้ม ฯลฯ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายาม ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้นๆ หรือหลายๆ เรื่อง การสะสมนั้น นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การเลือก เกณฑ์การตัดสินความสามารถ คุณสมบัติ หลักฐานการสะท้อนตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม การได้มาซึ่งผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียน ครูควรใช้วิธีเก็บข้อมูลหลายๆ วิธีผสมผสานกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย ครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้านและมีจำนวนมากเพียงพอที่จะประเมินผลที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียนได้อย่างมั่นใจ

จะเห็นได้ว่าวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลจากในสภาพที่แท้จริงข้างต้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจงาน การรายงานตนเอง การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง การใช้ข้อสอบแบบเน้นปฏิบัติ และการประเมินโดยแฟ้มสะสมงาน

แฟ้มสะสมงาน

แฟ้มสะสมงาน เป็นแหล่งสะสมงาน หรือหลักฐานที่ครู ผู้ปกครองและนักเรียนนำไปใช้ประกอบการประเมินความรู้ ความสามารถ และทักษะของนักเรียนซึ่งสามารถประเมินได้หลายคุณลักษณะ แฟ้มสะสมงานของนักเรียนมีไว้เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) ในการจัดทำแฟ้มสะสมงานนั้น จะเน้นบทบาทของนักเรียนในการสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง และสามารถประเมินความก้าวหน้าของตนได้ ซึ่งจะสามารถเห็นทั้งกระบวนการและผลผลิตของงานที่นักเรียนทำได้ อย่างไรก็ตาม การที่นักเรียนจะทำแฟ้มสะสมงานได้เป็นผลสำเร็จอย่าง

ดีนั้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนไปจากการเน้นครูเป็นศูนย์กลางเป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนมีโอกาสคิด วางแผน ลงมือปฏิบัติตามแผนและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางที่เห็นได้ชัด เช่น การสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole Language Approach) การเรียนคณิตศาสตร์ที่มีความหมายในชีวิตประจำวัน (Meaningful Mathematics) การเรียนวิทยาศาสตร์ตามหัวเรื่อง (Thematic Science) การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning) ซึ่งดูเหมือนว่า คงไม่มีเครื่องมือชนิดใดชนิดหนึ่งที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะวัดความรู้ ความสามารถ และทักษะของนักเรียนได้ครบถ้วน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย และวิธีการที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูล

ลักษณะของแฟ้มสะสมงาน

แฟ้มสะสมงานมีลักษณะสำคัญ ๆ พอจะสรุปได้ดังนี้ (Oosterhof. 1994 : 238 - 243)

1. แฟ้มสะสมงานสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสอนเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดีเพราะนักเรียนแต่ละคนจะมีแฟ้มสะสมงานเป็นของตนเอง มีการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ครูจะทราบจุดเด่นและจุดด้อยของนักเรียนแต่ละคนจากแฟ้มสะสมงาน ผลงานในแฟ้มสะสมงานจะมุ่งตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของการสอนที่ระบุว่าต้องการให้เกิดอะไร อย่างไร

2. แฟ้มสะสมงานจะเน้นผลผลิตของงานมากกว่ากระบวนการทำงาน อย่างไรก็ตามสำหรับประเด็นนี้ ฟาร์และโทเน (Far and Tone. 1994 : 54 – 55) มีความเห็นว่า ถ้าเป็นแฟ้มสะสมงานทางวิชาชีพ เช่น พวกจิตรกร ช่างภาพ ก็ควรเป็นแฟ้มสะสมงานดีเด่น ซึ่งเก็บเฉพาะงานดีเด่น นำภาคภูมิใจแต่ถ้าเป็นนักเรียนควรเป็นแฟ้มสะสมงานที่สามารถทำให้มองเห็นกระบวนการความก้าวหน้า และพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียนได้ นอกจากนั้น ยังทำให้ครูได้เรียนรู้เกี่ยวกับผลงานที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แฟ้มสะสมงานที่เน้นผลผลิตเรียกว่า Show Portfolios หรือ Final Portfolios แฟ้มสะสมงานเน้นกระบวนการเรียกว่า Working Portfolios

3. แฟ้มสะสมงานจะเน้นจุดเด่นของนักเรียนมากกว่าจุดด้อย ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเกิดความชื่นชมและภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง สำหรับจุดอ่อนนั้น ครูก็จะนำไปวางแผนและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการทดสอบแบบเดิมมักจะเป็นการตรวจหาข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของนักเรียน

4. แฟ้มสะสมงานจะเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งนักเรียนจะเป็นผู้วางแผนลงมือทำผลงาน ประเมิน ปรับปรุงผลงานด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยครูจะช่วยชี้แนะนักเรียนผู้เป็นเจ้าของผลงาน และผลงานของนักเรียนต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสภาพชีวิตจริง

5. แฟ้มสะสมงานใช้ในการสื่อความหมายในเรื่องความรู้ ความสามารถ และทักษะ

ของนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งความก้าวหน้าและพัฒนาการของนักเรียนให้บุคคลอื่นได้รับรู้ เช่น ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และผู้บริหารได้เป็นอย่างดี

6. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานยังมีปัญหาในเรื่องความน่าเชื่อถือ หรือความเห็นที่สอดคล้องกันในการประเมิน ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินไม่ค่อยชัดเจน หากผู้ประเมินยึดองค์ประกอบของการประเมินต่างกัน จะมีผลทำให้ความเชื่อมั่นหรือความสอดคล้องในการประเมินมีค่าต่ำ

กระบวนการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

แฟ้มสะสมงาน หมายถึง แหล่งเก็บสะสมผลงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม แต่ถ้ากล่าวถึงการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน จะหมายถึง การประเมินความรู้ ความสามารถและทักษะของเจ้าของแฟ้มสะสมงาน โดยพิจารณาจากผลงาน หรือหลักฐานในแฟ้มสะสมงาน ได้มีผู้เสนอแนะกระบวนการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานไว้หลายรูปแบบโดยมีขั้นตอนที่ชัดเจน ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์และประเภทของแฟ้มสะสมงาน
2. รวบรวมผลงานและจัดระบบแฟ้ม
3. คัดเลือกผลงาน
4. สร้างสรรค์ผลงาน
5. แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่อผลงาน
6. การตรวจสอบความสามารถของตนเอง
7. ทำให้สมบูรณ์แบบและประเมิน
8. แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น
9. ปรับเปลี่ยนผลงาน
10. ประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นทางเลือกใหม่ในการประเมินผล การเรียนทางหนึ่งซึ่งครูส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกาได้พยายามที่จะลดบทบาทของการประเมินโดยใช้ข้อสอบมาตรฐาน และการทดสอบอย่างเป็นทางการด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบลง และพยายามพัฒนาระบบการประเมินในชั้นเรียนโดยการเสริมวิธีการประเมินอย่างไม่เป็นทางการแต่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการปฏิบัติจริง ซึ่งการประเมินตามสภาพจริงนี้ สามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง สามารถประเมินความสามารถ ทักษะความคิดที่ซับซ้อน ตลอดจนความสามารถในการแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้ในวิชาต่าง ๆ

7. หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนการสอนและความสำเร็จของการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลเนื่องจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่ผู้เรียนประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความหมายของความพึงพอใจและมีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ในด้านต่าง ๆ กันพอสรุปได้ดังนี้

อารี เพชรผุด (2530 : 62) ได้กล่าวว่า ลักษณะของบุคคลเป็นองค์ประกอบอันหนึ่งที่เกิดจากความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งองค์ประกอบส่วนบุคคลที่ทำให้เกิดความพึงพอใจได้แก่ ลักษณะส่วนตัว เช่น อายุ เพศ และการศึกษา ก็มีผลที่ทำให้บุคคลพอใจหรือไม่พอใจในการทำงาน คนมีอายุมากมีความพึงพอใจมากกว่าบุคคลอายุน้อย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 130) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการทำงานเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทน คือผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

สุวัฒนา ไบเจริญ (2540 : 27) ได้อธิบายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะจิตที่ปราศจากความเครียดทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการ ถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองทั้งหมดหรือบางส่วน ความเครียดก็จะน้อยลง ความพึงพอใจก็เกิดขึ้นและในทางกลับกันถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนองความเครียดและความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

กู๊ด (Good. 1973 : 161) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีงาน

ศลใจ วิบูลกิจ (2534 : 42) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง สภาพอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

สเตรส และ เซเลส (1960 : 55) ให้ความเห็นว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกพอใจในงานที่ทำ เต็มใจที่จะปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

สุเทพ เมฆ (2531 : 39) กล่าวว่า ความพึงพอใจในบรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจในสภาพการจัดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งมีความสำคัญในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา มีความเจริญงอกงาม มีความกระตือรือร้นเพื่อจะเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง

กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 321) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกพอใจในงานที่ทำ เมื่องานนั้นให้ประโยชน์ตอบแทนทั้งทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเขาได้ และยังได้กล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวกับพื้นฐานความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของมาสโลว์ว่า หากความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้รับการตอบสนองก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ความพึงพอใจของบุคคลในการทำงานคล้ายกับความพึงพอใจของนักเรียนในการศึกษาเล่าเรียน บุคคลที่ทำงานอย่างเต็มใจ เต็มความสามารถและมีความสุขก็เพราะว่าบุคคลเหล่านั้นมีความพึงพอใจต่อผู้บริหารและงานที่ตนกระทำอยู่ เช่นเดียวกันนักเรียนที่ต้องการมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบและกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ คุณสมบัติของครู วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลของครู จึงจะประสบความสำเร็จในการเรียน บลูม (Bloom. 1976 : 72-74) มีความเห็นว่า ถ้าสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามที่ตนต้องการ ก็เป็นที่คาดหวังได้แน่นอนว่านักเรียนทุกคนได้เตรียมใจสำหรับทำกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้นด้วยความกระตือรือร้น และมีความมั่นใจ ซึ่งเราสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของความพร้อมด้านจิตใจได้ชัดเจนจากการปฏิบัติของนักเรียนต่องานที่เป็นวิชาบังคับกับวิชาเลือก หรือจากสิ่งนอกโรงเรียนที่นักเรียนอยากเรียน เช่น การเล่นเกม ดนตรี การขับรถ หรืออะไรบางอย่างที่นักเรียนอาสาสมัครและตัดสินใจโดยเสรีในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีความพึงพอใจ และมีความสนใจเมื่อเริ่มเรียน จะทำให้นักเรียนเรียนได้เร็วและประสบความสำเร็จสูง อย่างไรก็ตาม บลูมเห็นว่าวิธีนี้ค่อนข้างเป็นอุดมคติที่จัดได้ลำบาก

โรเจอร์ (Rogers. 1969 : 485 - 497) ได้กล่าวถึงเสรีภาพกับการเรียน แนวปฏิบัติทางการศึกษา รูปแบบการศึกษาที่พึงปรารถนาตามทัศนะของเขา ว่า ต้องสามารถนำนักเรียนไปสู่ความเป็นบุคคลที่มีอิสระแห่งตน สามารถทำให้นักลอยากรู้อยากเห็นด้วยจิตใจที่เป็นอิสระได้เลือกทางเดินใหม่ตามความสนใจของตนเองได้ หลักการสำคัญของการเรียนรู้แบบประสบการณ์ คือการสร้างบรรยากาศทางอารมณ์และสติปัญญา เขาได้ผสมผสานแนวคิดของจิตวิทยามนุษยศาสตร์และแนวคิดจากแหล่งอื่น ๆ ได้เป็นแนวปฏิบัติที่เอื้อต่อการเรียนแบบประสบการณ์คือ

1. การเรียนแบบสืบเสาะหรือแบบค้นพบเพื่อเน้น "วิธีเรียน" มากกว่า "เนื้อหา"
2. การใช้สถานการณ์จำลองเพื่อให้เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงมากขึ้น
3. ให้นักเรียนมีโอกาสเลือกลักษณะการเรียนรู้ที่กว้างขวางกว่าเดิม นักเรียนควรเลือกได้

ว่า จะเรียนแบบ "ห้องเรียนอิสระ" หรือ "แบบเดิม"

4. การจัดขนาดกลุ่มที่เหมาะสมแก่นักเรียน กลุ่มย่อยมีขนาด 5 – 6 คน จะทำให้ทุกคนได้ร่วมอภิปราย

5. การฝึกให้เป็นคนรู้สึกไว เพื่อให้รู้จักตนเองมากขึ้นในฐานะความเป็นมนุษย์
ทัศนะของโรเจอร์เกี่ยวกับการศึกษาค่อนข้างชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ แนวทางที่เขาวางไว้มีลักษณะเป็นการจัดแบบ “ห้องเรียนเปิด” หรือเป็นการศึกษาเป็นรายบุคคล อย่างไรก็ตามสิ่งที่โรเจอร์พยายามจะสื่อกับครูก็คือการให้เสรีภาพในการเรียน จะเป็นการปูพื้นฐานทางด้านอารมณ์ให้นักเรียน ทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะสำรวจสิ่งที่มีความหมายและใช้ความพยายามต่อสิ่งนั้นมากกว่าปกติ

จากที่กล่าวมาทั้งหมด พอจะสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยจึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการที่ดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

7.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม การที่ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในงานที่มีอยู่ การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นักการศึกษาที่ทำการศึกษาค้นคว้าและตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานได้ให้แนวคิดไว้ ดังนี้

สกอตต์ (Scott. 1970 : 124) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะ ดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมีความหมายสำหรับผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้องมีความลักษณะดังนี้

- 3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย
- 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานของเขาโดยตรง
- 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนในการเลือกเรียนตามความสนใจ และมีโอกาสร่วมกันตั้งจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการทำกิจกรรมได้เลือกวิธีแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่ผู้เรียนถนัดและสามารถค้นหาคำตอบได้

มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 69-80) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) นับว่าเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า “มนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการสิ่งอื่น ๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของคนเราอาจจะซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งยังไม่หมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้” ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความมั่นคงในชีวิตทั้งที่เป็นอยู่ปัจจุบันและอนาคต ความเจริญก้าวหน้า อบอวนใจ
3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรม ต้องการให้สังคมยอมรับตนเองเป็นสมาชิก ต้องการความเป็นมิตร ความรักจากเพื่อนร่วมงาน
4. ความต้องการมีฐานะ (Esteem Needs) มีความอยากเด่นในสังคม มีชื่อเสียง อยากให้บุคคลยกย่องสรรเสริญตนเอง อยากมีความเป็นอิสระ มีเสรีภาพ
5. ความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จในชีวิต (Self – Actualization Needs) เป็นความต้องการในระดับสูง อยากให้ตนเองประสบความสำเร็จทุกอย่างในชีวิต ซึ่งเป็นไปได้ยาก

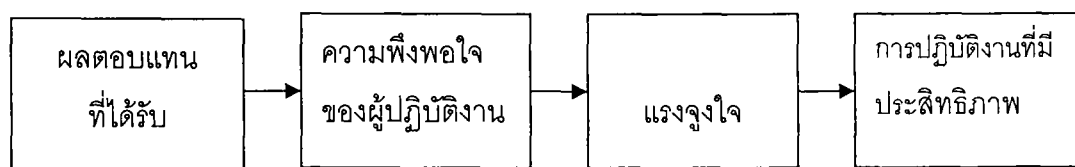
เฮอิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959 : 113-115) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการงาน ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน
2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและมีหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคต สถานะของอาชีพ สภาพการทำงาน เป็นต้น

ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้คำปรึกษาจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดการความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน

การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ทศนะตามแนวคิดดังกล่าวสามารถแสดงด้วยภาพประกอบ ดังนี้ (สมยศ นาวิการ. 2525 : 155)

ภาพประกอบ 4 ความพึงพอใจนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียน ให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดี จะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Reward) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Reward) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดย ความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น (สมยศ นาวิการ. 2521 : 119)

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นเมื่อสามารถเอาชนะอุปสรรคความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับการยกย่องชมเชยจากครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใด นั่นคือ สิ่งที่ครูผู้สอนควรจะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

7.3 วิธีการสร้างความพึงพอใจในการเรียน

มีการศึกษาในด้านความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และผลระหว่างสภาพทางจิตใจกับผลการเรียนที่น่าสนใจจุดหนึ่งคือ การสร้างความพึงพอใจในการเรียนตั้งแต่เริ่มต้นให้กับเด็กทุกคน ซึ่งในเรื่องนี้มีผู้ให้แนวคิดไว้หลายท่าน ดังนี้

สกินเนอร์ (วันทยา วงศ์ศิลปกริมย์ 2533 : 9 ; อ้างอิงจาก Skinner. 1971 : 1 –63 , 96 - 120) มีความเห็นว่าการปรับพฤติกรรมของคนไม่อาจทำได้โดยเทคโนโลยีทางกายภาพและชีวภาพเท่านั้น แต่ต้องอาศัยเทคโนโลยีของพฤติกรรม ซึ่งเขาหมายถึง เสรีภาพ และความภาคภูมิใจ จุดหมายปลายทางที่แท้จริงของการศึกษา คือ การทำให้คนมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน เสรีภาพและความภาคภูมิใจเป็นผลของการไปสู่ความเป็นคนดังกล่าวนั้น เสรีภาพมีความหมายตรงข้ามกับการควบคุม แต่เสรีภาพในความหมายของ สกินเนอร์ไม่ได้หมายความว่าความเป็นอิสระจากการควบคุม หรือความเป็นอิสระจากสิ่งแวดล้อม แต่หมายถึงความเป็นอิสระจากการควบคุมบางชนิดที่มีลักษณะแข็งกร้าว นั้นไม่ได้หมายถึง การทำลายล้างหรือหนีจากสิ่งแวดล้อม แต่เป็นการวิเคราะห์และเปลี่ยนแปลงปรับปรุงรูปแบบใหม่ให้แก่สิ่งแวดล้อมนั้นโดยทำให้อำนาจการควบคุมอ่อนตัวลงจนบุคคลรู้สึกว่าเขาได้ถูกควบคุมหรือต้องแสดงพฤติกรรมใด ๆ ที่เนื่องมาจากแรงกดดันภายนอกบางอย่าง บุคคลควรได้รับการยกย่องและยอมรับ ในผลสำเร็จของการกระทำ การเป็นที่ยกย่องยอมรับเป็นความภาคภูมิใจ ความภาคภูมิใจเป็นคุณค่าของมนุษย์ แต่การกระทำที่ควรได้รับการยกย่องยอมรับมากเท่าไรจะต้องเป็นการกระทำที่ปลอดจากการบังคับหรือมีสิ่งควบคุมใด ๆ มากเท่านั้น นั่นคือ สัดส่วนและปริมาณของการยกย่องยอมรับที่ให้แก่การกระทำ จะเป็นส่วนกลับกับความเด่นหรือสำคัญของสาเหตุที่จูงใจให้เขากระทำ

สกินเนอร์ยังได้อ้างคำกล่าวของ ยาค รูสโซ (Jean- Jacques Rousseau) ที่แสดงความคิดเห็นในแนวเดียวกันกับหนังสือ “เอมิล” (Emile) โดยได้ให้ข้อคิดแก่ครูว่าจงทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อว่าเขาอยู่ในความควบคุมของตัวเองของเขา แม้ว่าผู้ควบคุมที่แท้จริงคือครู ไม่มีวิธีการใดดีกว่าการทำให้เขาแสดงด้วยความรู้สึกว่า เขามีอิสระ เสรีภาพ ด้วยวิธีนี้คนจะมีกำลังใจด้วยตนเอง ครูไม่ควรปล่อยให้เด็กได้ทำเฉพาะในสิ่งที่เขาอยากทำ แต่เขาควรจะอยากทำเฉพาะสิ่งที่ครูต้องการให้เขาทำเท่านั้น

แนวคิดของสกินเนอร์สรุปได้ว่า เสรีภาพนำไปสู่ความภาคภูมิใจ และความภาคภูมิใจนำบุคคลไปสู่ความเป็นตัวของตัวเอง เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการคิด ตัดสินใจ การกระทำ และผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง และนั่นคือ เป้าหมายปลายทางที่แท้จริงของการศึกษา สิ่งที่สกินเนอร์ต้องการคือ การปรับแก้พฤติกรรมของตนเองต้องแก้ด้วยเทคโนโลยีของพฤติกรรมเท่านั้นจึงจะสำเร็จ ส่วนการจะใช้เทคโนโลยีพฤติกรรมนี้กับใครอย่างไร ด้วยวิธีไหน ถือเป็นเรื่องของการตัดสินใจใช้ศาสตร์ที่ต้องอาศัยภูมิปัญญาของผู้ใช้เท่านั้น

ไวท์เฮด (Whitehead. 1967 : 1-14) มีแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ในทำนองเดียวกัน เขากล่าวถึงจังหวะของการศึกษา และขั้นตอนของการพัฒนามี 3 ขั้นตอน คือ จุดยืน จุดแย้ง และจุดรับ ซึ่งไวท์เฮดเรียกชื่อเพื่อการศึกษาว่า การสร้างความพอใจ การทำความกระจำ และการนำไปใช้ในการเรียนรู้ใด ๆ ควรเป็นไปตาม 3 จังหวะนี้ คือ

การสร้างความพอใจ → นักเรียนปรับสิ่งใหม่ ๆ มีความตื่นเต้น พอใจในการได้พบและเก็บสิ่งใหม่ ๆ

การทำความกระจำ → มีการจัดระบบระเบียบ ให้คำจำกัดความ มีการกำหนดขอบเขตที่แน่นอน

การนำไปใช้ → นำสิ่งใหม่ที่ได้มาไปจัดสิ่งใหม่ ๆ ที่จะได้พบต่อไป เกิดความตื่นเต้นที่จะเอาไปจัดสิ่งใหม่ที่เข้ามา

ไวท์เฮด กล่าวถึงการสร้างภูมิปัญญาในระบบการศึกษา ว่าได้ปฏิบัติกันอย่างผิดพลาดมาตลอด โดยการใช้วิธีการฝึกทักษะอย่างง่าย ๆ ธรรมดา ๆ แล้วคาดเดาเอาว่าจะทำให้เกิดภูมิปัญญาได้ ถนนที่มุ่งสู่การคิดภูมิปัญญามีสายเดียวคือ การแสดงเสรีภาพในการแสดงความรู้ และถนนที่มุ่งสู่ความรู้มีสายเดียวเช่นกันคือ วิทยาการที่จัดไว้อย่างมีระบบ ดังนั้นเสรีภาพและวิทยาการ เป็นสาระสำคัญสองประการของการศึกษาประกอบกันเป็นวงจรการศึกษา 3 จังหวะ คือ เสรีภาพ-วิทยาการ- เสรีภาพ ซึ่งเสรีภาพในจังหวะแรกก็ คือ ขั้นตอนของการสร้างความพึงพอใจ วิทยาการในจังหวะที่สองก็คือ การทำความกระจำ และเสรีภาพในช่วงสุดท้ายคือขั้นการนำไปใช้

การพัฒนาคุณลักษณะใด ๆ ตามวิถีธรรมชาติ ควรต้องสร้างกิจกรรมที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในตัวเอง เพราะความพึงพอใจจะทำให้คนมีการพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม ส่วนความเจ็บปวดแม้จะทำให้เกิดการตอบสนองแต่ก็ไม่ทำให้คนพอใจ ไวท์เฮดสรุปในที่สุดว่า ในการสร้างพลังความคิดไม่มีอะไรมากไปกว่า สภาพจิตใจที่มีความพึงพอใจในขณะทำกิจกรรมสำหรับการศึกษาด้านเราวิปัญญานั้น เสรีภาพเท่านั้นที่จะทำให้เกิดความคิดที่มีพลังและความคิดริเริ่มใหม่ ๆ

เมื่อประมวลความคิดของสกินเนอร์และไวท์เฮดเข้าด้วยกันแล้ว พอสรุปได้ว่า เสรีภาพเป็นต้นเหตุของการนำบุคคลไปสู่จุดหมายปลายทางที่การศึกษาต้องการ นั่นคือ เป็นบุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน

เสรีภาพเป็นบ่อเกิดของความพึงพอใจ ดังนั้น เสรีภาพในการเรียน จึงเป็นการสร้างความพอใจในการเรียน ความพอใจทำให้คนมีพัฒนาการในตนเอง (Whitehead. 1967 : 29 – 41) วิธีการของการให้เสรีภาพในการเรียนเป็นเรื่องที่กำหนดขอบเขตเนื้อหาได้ยาก แต่ความหมายโดยกว้าง ๆ ทั่วไป คือ การให้นักเรียนมีโอกาสเลือกและตัดสินใจด้วยตนเองและเพื่อตนเอง เป็นการควบคุมที่ผู้ถูกควบคุมไม่รู้ตัว ดังนั้น แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนบางประการสำหรับการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีวิชาเลือกหลายวิชา หรือจัดให้มีหัวข้อเนื้อหาหลายเรื่องในวิชาเดียวกัน หรือมีแนวทางการเรียนหลายแนวทางในการเรียนเรื่องเดียวกัน

อาจกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนการสอน จะเกิดจากองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ คือ หลักสูตร วิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนที่จะสั่งสอนให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนที่จะสร้างความสุขในการเรียนให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความพึงพอใจ มีความรักและกระตือรือร้นในการเล่าเรียน โดยการปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ของครู มีการยกย่องให้กำลังใจนักเรียนที่กระทำความดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเจริญก้าวหน้า การสร้างสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ที่เหมาะสม น่าอยู่ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น รวมทั้งรับฟังและให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหาทุกขหรือจน ปัจจัยความพึงพอใจนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน

สรุปได้ว่า การที่จะให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนได้นั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ เสรีภาพในการเรียนโดยให้ผู้เรียนมีความเป็นอิสระในการเลือกเรียนด้วยตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

งานวิจัยในประเทศ

นฤมล กังวานไกล (2534 : 95-98) ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับการสอนแบบปกติปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่านความสามารถทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เยาวภา พิมพ์พนธ์ (2536 : 59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการเล่าเรื่องจากหนังสือกับการใช้เกมการอ่านเป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแยงมิตรภาพที่ 146 อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 40 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จับสลากเพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ใช้วิธีส่งเสริมการอ่านโดยการเล่าเรื่องจากหนังสือ กลุ่มทดลองที่ 2 ใช้วิธีส่งเสริมการอ่านโดยใช้เกมการอ่าน แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control-Group Post-Test-Only Design ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยการเล่าเรื่องจากหนังสือกับการใช้เกมการอ่าน มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ธวัชพร หอมวงษ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านโดยใช้เทคนิคเมต้าคอกนิชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุนทรวัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 90 คน เป็นกลุ่มทดลอง 45 คน กลุ่มควบคุม 45 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการฝึกกิจกรรมเมต้าคอกนิชันกลุ่มควบคุมได้รับการสอนด้วยวิธีปกติ ผลการวิจัย พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมเมต้าคอกนิชันในการอ่าน มีความเข้าใจในการอ่าน สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

เจนเนต และ คนอื่น ๆ (Janet and others. 1980 : 233-236) ได้ทำการศึกษาเรื่องควรใช้เครื่องมือชนิดใดในการวัดความเข้าใจในการอ่าน จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าการเลือกแบบทดสอบและบทความที่ใช้ในการอ่านจะมีผลต่อความเข้าใจในการอ่านหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับ 5 จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้มีบทความ 4 เรื่อง ให้อ่าน แล้วทดสอบโดยใช้แบบทดสอบ 4 แบบคือ แบบเลือกตอบ แต่ละบทความมีคำถาม 8-12 ข้อ แบบระลีกได้คือนักเรียนจะเขียนทุกสิ่งที่จำได้จากบทความที่อ่าน แบบเติมคำ จะเว้นทุก 5 คำไว้ให้เติม แบบเลือกคำตอบเติม เว้นทุก 5 คำ และมีคำให้เลือกมาเติมเพียงคำเดียวจาก 3 คำ บทความมีความยาวประมาณ 127-142 คำ รูปแบบของเรื่องแตกต่างกัน เขียนแบบเทพนิยาย เรื่องเล่า และอรรถาธิบาย ผลปรากฏว่า แบบทดสอบชนิดเลือกตอบและเลือกคำตอบง่ายกว่าแบบระลีกได้และแบบเติมคำ ส่วนบทความที่เขียนแบบเทพนิยายเป็นเรื่องที่น่าสนใจง่ายที่สุด บทความแบบอรรถาธิบายเข้าใจค่อนข้างยาก ดังนั้นการเลือกแบบทดสอบ และบทความจึงมีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน

เดคเคอร์ (Decker. 1988 : 1740-A) ได้ศึกษาผลของการเขียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเรียนอยู่ในระดับ 10-12 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 แห่ง ในชุมชนบริเวณเทือกเขาร็อกกี โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเรียนการอ่านโดย

เลือกหัวข้อที่อ่านแล้ว และนำมาเขียนทุกวัน วันละ 10 นาที เป็นเวลา 16 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนการอ่านโดยไม่เขียน ผลการวิจัย พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความเข้าใจในการอ่านดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลินดา และ แนนซี (Linda and Nancy. 1990 : 472-474) ได้ทำการศึกษาเพื่อวัดความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนระดับ 4 และ 7 จำนวน 72 คนที่มีปัญหาเรื่องการอ่านจับใจความ กลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกอ่านโดยวิธีฟังพาดพิงซึ่งกันและกัน โดยวิธีให้คาดเดาความก่อนอ่านล่วงหน้า เพื่อฝึกตั้งคำถาม สรุปเรื่องที่อ่าน และชี้ประเด็นที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับแนวทางการอ่านโดยวิธีฟังพาดพิงซึ่งกันและกัน ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนทั้ง 2 ระดับทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนจากการทำข้อสอบมาตรฐานก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันมาก โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนภาษาแนวธรรมชาติ

ภาวิณี แสันทวีสุข (2538 : 91 - 93) ได้ศึกษาชุดพัฒนาประสบการณ์การเขียนร่วมกัน ตามแนวการสอนภาษาแนวธรรมชาติกับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์การเขียนร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเขียนตามโอกาส เช่นกิจกรรมประกาศข่าว กิจกรรมอวยพรวันเกิด กิจกรรมเขียนบัตรขอบคุณ โดยครูจะเลือกมาให้เด็กทำวันละกิจกรรมและกิจกรรมเขียนเสรี เป็นกิจกรรมที่เด็กเขียนสื่อความหมายโดยอิสระในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นเสรี ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนทางภาษาด้วยการเขียนตามแนวการเตรียมความพร้อมของแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนด้วยการสร้างสัญลักษณ์ภาษาเขียน ด้วยทิศทางการเขียน ด้านการถ่ายทอดความหมายของสัญลักษณ์ภาษาเขียน ด้านความซับซ้อนของความหมายสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทศพร เกตุถนอม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนภาษาตามแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการเขียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ซอเรนเซน (Sorensen. 1994 : 55) ศึกษาการรับรู้และวิธีการปฏิบัติของครูที่ได้รับการสอนอ่านตามการสอนภาษาแนวธรรมชาติ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครู 8 คน ซึ่งมีทั้งครูชั้นประถมศึกษา นักการศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติ ผลการวิจัย

พบว่า ครูที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติ มีพัฒนาการในการอ่าน การเขียนดีขึ้น เกิดการปฏิสัมพันธ์กันอย่างเอื้ออาทร ในการช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจซึ่งกันและกันแบบบูรณาการส่งผลต่อการใช้ภาษาตามบริบทของสังคมได้ดี

เลิฟ (Love. 1995 : 169) ศึกษาพัฒนาการด้านความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มผู้ใหญ่ที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติ จำนวน 30 คน โดยสังเกตพฤติกรรมความสนใจ การเลือกอ่านหนังสือ การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน การเข้ากลุ่ม ความพึงพอใจในการอ่าน การยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน การวิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกัน ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เรียนและรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น และส่งผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

มอสลีย์ (Mosley. 1993 : 54) ทำการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ พบว่า ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบการสอนภาษาแนวธรรมชาติ มีเจตคติต่อการอ่านดีขึ้น ส่วนแมคฮิว (Mc Hugh. 1991 : 52) ศึกษาวิจัยการสอนภาษาแนวธรรมชาติกับการสอนแบบเดิมกับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนแนวธรรมชาติมีความสนใจในการอ่านวรรณคดีมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเดิม ส่วน สจวต (Stewart. 1991 : 51) ศึกษาเชิงปริมาณพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติมีความวิตกกังวลน้อยกว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเดิม ต่อมา เจคอบส์ (Jacobs. 1994 : 54) ศึกษาด้านการรู้ การคิดของผู้เรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติที่มีสภาพแวดล้อมด้วยหนังสือ ภาษาและการเขียน ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ผู้เรียนแต่ละคน เมื่อเขียนหนังสือเสร็จ คำถามจะสะท้อนความคิด (Metacognition) และกลวิธี (Strategies) ของผู้เรียนในการเขียน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติ มีความสามารถในด้านการรู้ การคิด และมีความมั่นใจมากขึ้นกว่าเดิม เช่นเดียวกับงานวิจัยของสไตน์เบิร์ก (Steinberg. 1992 : 52) ศึกษาผู้เรียนในระดับต้น 20 คน ที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติด้านความสามารถทางการเขียนและการคิด โดยวิธีการสัมภาษณ์และประเมินจากผลงาน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านการคิดและการเขียนดีขึ้น

งานวิจัยที่กล่าวมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานวิจัยจำนวนมากในเรื่องการสอนภาษาแนวธรรมชาติ แต่ก็ยังเป็นผลงานวิจัยที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับผู้สอนและผู้เรียน เนื่องจากการสอนภาษาแนวธรรมชาติ (Whole Language) กำลังได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นจากครูและนักการศึกษา ซึ่งจะแพร่หลายมากขึ้นในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงสนใจและคาดว่าจะนำมาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้เกิดคุณภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริง

โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จังหวัดกระบี่ (2539 อ้างถึงในชัยฤทธิ์ ศิลาเดช, 2540) ซึ่งเป็นหน่วยงานแรกเริ่มที่มีการนำแฟ้มสะสมงานมาใช้ในการประเมินผลการเรียน โดยได้ทดลองใช้แฟ้มสะสมงานในกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ในด้านทักษะการเขียน โดยมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งกระบี่เข้าร่วมการทดลองจำนวน 8 โรงเรียน ผลการทดลองมีดังนี้

1. การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานนี้มีความเป็นไปได้คือ สามารถนำมาใช้ประเมินการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในเอกสารป.02 เรื่องการเขียน เป็นเครื่องมือที่ประเมินได้ตรงกับสภาพการเรียนรู้และสามารถใช้แฟ้มสะสมงานมาประเมินเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของคะแนนภาคปฏิบัติในการสอบปลายภาคได้
2. นักเรียนส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มทดลองกล่าวว่าการประเมินผลการเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงานช่วยให้การเรียนรู้พัฒนาขึ้นและช่วยให้นักเรียนรู้จักการประเมินตนเองอย่างมีจุดมุ่งหมายยิ่งขึ้น
3. ผู้ปกครองเห็นว่าการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีประโยชน์จริงสามารถใช้พัฒนานักเรียน และเป็นหลักฐานที่ใช้ตัดสินในการเลื่อนชั้นได้ มีความเป็นรูปธรรมและยุติธรรม
4. นักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยสูงหรือปานกลาง ชอบการประเมินวิธีนี้มาก ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำมีความชอบในระดับน้อย แต่จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า ความสามารถทางการเขียนหรือการใช้ภาษาของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำนั้นดีขึ้น และมีความมั่นใจในการเรียนสูงขึ้น

สมชาย มิ่งมิตร (2540) ศึกษาผลการประเมินจากแฟ้มสะสมงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการประเมินแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ การประเมินจากแฟ้มสะสมงานมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สอดคล้องกับผลการวิจัยของพรรณวลัย ศิริวงศ์ วัฒนา (2542) ที่ได้ศึกษาผลการใช้แฟ้มสะสมงานของนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจิตรกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการใช้แฟ้มสะสมงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาจิตรกรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

กอบแก้ว วิมานจันทร์ (2542) ได้ศึกษาการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวุฒิชัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้

แฟ้มสะสมงาน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถทางด้านการเขียนภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี และค่าความเที่ยงตรงตามสภาพปัจจุบันของการจัดอันดับที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากับการจัดอันดับที่โดยการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และคุณภาพของค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน 2 คน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และยังพบว่านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการประเมินผลการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

นภาพร วรเนตรสุดาทิพย์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ โดยใช้แฟ้มสะสมงาน พบว่า การนำกระบวนการพัฒนาแฟ้มสะสมงานทั้ง 10 ขั้นตอนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดความสามารถทางคณิตศาสตร์โดยแท้จริงจากผลงานที่ได้ทำตามขั้นตอนของการทำแฟ้มสะสมงาน นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ทักษะการทำงานกลุ่มย่อย การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

บราวน์ (Brown. 1997) ได้สำรวจผลการใช้การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาษา โดยสรุปได้ว่า การเรียนการสอนและการประเมินผลร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนจะกระตุ้นให้เกิดความเชื่อและความเข้าใจได้ดีขึ้น โดยนักเรียนจะมีบทบาทเป็นผู้ประเมินและครูเป็นผู้ชี้แนะหรือช่วยเหลือด้านการเขียน

เคนดอล (Kendall. 1997) ได้ทำการศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 26 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจและประเมินผลข้อสมมุติฐานที่เกี่ยวกับแฟ้มสะสมงาน การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ การสัมภาษณ์ และการบันทึกข้อมูลเป็นระยะเวลา 14 เดือน ผลการศึกษาพบว่า แฟ้มสะสมงานเป็นอุปกรณ์ ในการช่วยให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น และแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสามารถในการผลิตสื่อต่าง ๆ ในแฟ้มสะสมงานได้เป็นอย่างดี

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แฟ้มสะสมงานเป็นแนวทางหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริงที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินผลร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจและเป็นการกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจในการเรียนดีขึ้น แฟ้มสะสมงานเป็นอุปกรณ์ในการช่วยให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญมากขึ้น ทั้งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสามารถในการผลิตสื่อต่าง ๆ ในแฟ้มสะสมงานได้เป็นอย่างดี และการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

นักเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงานทำให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น มีความสามารถด้านการเขียนและที่สำคัญนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการเรียน

ศุภสิริ โสมาเกต (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงงานกับการเรียนรู้ตามคู่มือครูพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยโครงงานมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้และความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้ตามคู่มืออย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

โชติ คำแดนเหล็ก (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนของครูโดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาตอนต้นของนักเรียนในระดับชั้น ม. ต้น พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการสอนของครูโดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาตอนต้นในระดับมาก นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการสอนของครูโดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาตอนต้นไม่แตกต่างกัน

วาสนา จันอุไร (2516 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อวิชาการงานและอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรีพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิชาการงานและอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิชาการงานด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านหลักสูตรและด้านครูผู้สอน นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อวิชาการงานและอาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชายมีความพึงพอใจมากกว่านักเรียนหญิง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อวิชาการงานและอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า การอ่านเขียนของนักเรียนจะมีประสิทธิภาพ ครูประจำชั้นควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่านและเขียน เป็นผู้คอยกระตุ้นให้นักเรียนรักการอ่านและมีนิสัยรักการศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาไทยแบบธรรมชาติเป็นรูปแบบหนึ่งที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่านเขียน เพราะจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางนี้ มีผลทำให้นักเรียนคิดแบบอ่านเขียนของตนขึ้น มีความรู้ด้านการอ่านเขียนสูงขึ้น เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียน เรียนรู้ทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนไปพร้อม ๆ

กัน ไม่แยกเป็นทักษะย่อยและมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษา ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและบุคคลรอบข้างเรียนรู้ภาษาจากสิ่งที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เรียนตามความสนใจของตนเอง มีอิสระในการเลือกทำกิจกรรม ครูมีบทบาทและหน้าที่ในการสนองความต้องการ ความสนใจของนักเรียน เป็นแบบอย่างในการอ่านเขียน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนให้การเสริมแรงนักเรียน นอกจากนั้นครูจะต้องให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาตนเองและเป็นส่วนในการตัดสินใจผลการเรียนโดยใช้การประเมินตามสภาพจริงในแต่ละสถานการณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้แฟ้มสะสมงานซึ่งสามารถวัดผู้เรียนได้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางบวก แม้จะมีระดับสติปัญญาแตกต่างกันแต่ก็สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละคน ซึ่งการประเมินรูปแบบนี้มีจุดเด่นในเรื่องการประเมินความสามารถของผู้เรียนที่เป็นรูปธรรมและมีความยุติธรรม เน้นให้ผู้เรียนรู้จักสะท้อนตนเองอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลต่อการนำไปปรับปรุงพัฒนาตนเองอย่างมีจุดหมาย เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ทักษะการทำงาน ทักษะการแก้ปัญหา มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจและต้องการที่จะพัฒนาระบบการประเมินตามสภาพจริงในวิชาภาษาไทยโดยวิธีการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเพื่อพัฒนาผลผลิต กิจกรรม กระบวนการดำเนินงาน และศักยภาพของผู้เรียนซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนอันจะส่งผลต่อความสามารถในด้านภาษาทั้งด้านการอ่าน การเขียนและการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นทั้งยังเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนมีความรักและภูมิใจในภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (Research and Development) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของผลการเรียนรู้ภาษาไทยแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและ เลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรเป้าหมาย (Target Population) ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน เนื่องจากทางโรงเรียนจัดห้องเรียนแบบความสามารถโดยแต่ละห้องเรียนมีผลการเรียนไม่แตกต่างกัน อีกทั้งผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้สอนนักเรียนในห้องนี้เพื่อความสะดวกในการวิจัย ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (Research and Development) ในรูปแบบ One Group Pretest posttest Design (บำรุง ไตรรัตน์ 2534 : 29-31) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวและผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในช่วงระยะเวลา 4 สัปดาห์ด้วยการทดสอบก่อนเรียน เพื่อดูพื้นฐานของนักเรียน หลังจากนั้นได้ใช้แผนการเรียนรู้แบบธรรมชาติบูรณาการกับการ

ประเมินตามสภาพจริงซึ่งจะมีการวัดและประเมินนักเรียนเป็นระยะเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนและแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และทำการทดสอบหลังเรียนเพื่อดูพัฒนาการที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยมีรูปแบบการวิจัยดังนี้

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T_1	X	T_2

T_1	แทน	การทดสอบก่อนเรียน
X	แทน	แผนการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับประเมินตามสภาพจริง
T_2	แทน	การทดสอบหลังเรียน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ
2. เครื่องมือประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย
 - 2.1 แบบประเมินทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน
 - 2.2 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
 - 2.3 แฟ้มสะสมงาน
3. เครื่องมือในการประเมินประสิทธิผลในการเรียนประกอบด้วย
 - 3.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน (ความเข้าใจในการอ่าน)
 - 3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
 - 3.3 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย

1. ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริงมีรายละเอียดและขั้นตอนในการสร้างและหาประสิทธิภาพดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
 - เทคนิคการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - การประเมินตามสภาพจริงด้านรูปแบบและวิธีการ

1.2 ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเป้าหมายหลักสูตร สาระ มาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากคู่มือครู คำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 สร้างแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม
2. ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้
3. มาตรฐานการเรียนรู้
4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
5. สาระสำคัญ
6. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน
7. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ
8. สื่อ
9. การวัดประเมินผล
10. บันทึกหลังสอน ข้อเสนอแนะ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ได้ลำดับเนื้อหาการเรียนการสอนไว้ดังนี้คือ

1. การอ่านในใจและกลวิธีในการอ่าน
2. การอ่านออกเสียงและสรุปใจความสำคัญ
3. ทักษะทางภาษา
4. หลักและการใช้ภาษา (สระและไตรยางค์)
5. หลักและการใช้ภาษา (พยางค์ คำ และกลุ่มคำ)
6. หลักและการใช้ภาษา (ประโยค)
7. หลักและการใช้ภาษา (คำนาม)
8. หลักและการใช้ภาษา (คำสรรพนาม)
9. การอ่านบทหรือยกเรื่องและคำประพันธ์

1.4 กำหนดผลการเรียนรู้หรือผลที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนโดยกำหนดมาจากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตรในรายวิชาภาษาไทย

1.5 กำหนดรูปแบบในการประเมิน โดยใช้ตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในรูปแบบการประเมินมาเป็นแนวทางเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ หรือผลที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนที่กำหนดไว้ในข้อ 1.4

1.6 ผู้วิจัยนำรูปแบบและเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) ที่สร้างขึ้นปรึกษาคณะอาจารย์ผู้ควบคุมปริญาานิพนธ์ เพื่อขอคำปรึกษาและแก้ไขปรับปรุง

1.7 นำรูปแบบและเกณฑ์การประเมินแล้วตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ประเมินโดยพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมิน

จุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน ความถูกต้องและเหมาะสมของการใช้ภาษาโดยการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (IOC) ซึ่งผลปรากฏว่ามีค่าเท่ากับ 1

1.8 ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (small group testing) ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนจบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 10 คน ทำการทดลองในช่วงการเรียนรู้ภาคฤดูร้อน ใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยและครูสอนภาษาไทยอีก 1 ท่านร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Team Teaching และมีการประเมินตามสภาพจริงในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้และทำการบันทึกคะแนนตามแบบประเมินที่กำหนด หลังจากนั้นนำคะแนนที่ผู้วิจัยและครูผู้สอนร่วมมาหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผู้ประเมินซึ่งผลปรากฏว่ามีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.87 ซึ่งมีค่าเชื่อถือได้ในอันที่จะใช้ในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
บทที่ 1 เรื่อง สุภาชิตินิทานไทย (การอ่านในใจ) จำนวน 3 คาบ (คาบละ 50 นาที)

สาระสำคัญ การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ซึ่งถ้านักเรียนรู้จักใช้กลวิธีในการอ่านจะทำให้อ่านได้เร็วขึ้นและเข้าใจเรื่องที่อ่านดียิ่งขึ้น และสามารถใช้พื้นฐานประสบการณ์เดิมในการเดาความหมายของคำตลอดจนบริบทของภาษา การอ่านในใจต้องอ่านอย่างมีสมาธิและใช้วิจารณญาณจึงจะสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้
2. อภิปรายแสดงความคิดเห็นจากเรื่องและสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
3. เขียนสรุปเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านในใจเรื่อง ปลาหมอตายเพราะปาก

กิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องของการฟัง การอ่านนิทานและถามนักเรียนถึงกลวิธีที่นักเรียนใช้ในการอ่านว่านักเรียนใช้กลวิธีในการอ่านอย่างไร เพื่อที่สามารถสรุปใจความสำคัญได้อย่างรวดเร็ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูแจกแบบทดสอบให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับ “กลวิธีในการอ่าน” (ให้เวลานักเรียนทำประมาณ 15 นาที)

3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน และแจกใบความรู้ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและอภิปรายเกี่ยวกับ “กลวิธีในการอ่านจับใจความ”

4. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายสรุปถึงการใช้กลวิธีในการอ่านจับใจความสำคัญหลังจากนั้น ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านในใบบทอ่านเรื่องปลาหมอตายเพราะปากจากหนังสือเรียนเป็นรายบุคคล โดยกำหนดเวลาให้อ่านประมาณ 10 นาที และนำมาอภิปรายสรุปในกลุ่มโดยผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถามจากนั้นให้แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปเรื่องย่อโดยการเขียนเป็นแผนที่ความคิดแสดงเหตุการณ์ตามลำดับเรื่องราว

5. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาเล่าเรื่องย่อและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องโดยครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

5. นักเรียนแต่ละคนเขียนสรุปเรื่องจากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มของตนเอง

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้เรื่องกลวิธีในการอ่าน
2. แบบทดสอบเรื่องกลวิธีในการอ่าน
3. นิทานเรื่องปลาหมอตายเพราะปาก

การวัดประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ความสามารถในการจับใจความสำคัญและการลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง	สังเกต ซักถาม	แบบประเมินพฤติกรรมในการฟัง, ข้อคำถาม
2. พฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม	สังเกต	แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม
3. กลวิธีในการอ่าน	ตรวจผลงาน	แบบทดสอบ
4. การเขียนเรื่อง	ตรวจผลงาน	แบบประเมินการเขียน

บันทึกหลังสอน

- 1 ปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา.....
2. แนวทาง/วิธีสอน/รูปแบบการสอน/เทคนิคที่ใช้ในการแก้ปัญหา
.....
3. ผลที่เกิดขึ้น.....
4. แนวทางการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป
.....

2. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริง

2.1. แบบประเมินทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างดังรายละเอียด ต่อไปนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประเมิน โดยยึดวิธีการประเมินตามธรรมชาติที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน

2.1.2 กำหนดประเด็นที่จะประเมินนักเรียนและเกณฑ์ที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยการเขียนเกณฑ์การประเมินแบบวิเคราะห์แยกส่วนทั้งด้านการฟัง การอ่าน การพูดและการเขียน นำแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบและเกณฑ์การประเมิน

2.1.3 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงขึ้นที่ 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผล 2 ท่าน ได้แก่ รศ.ดร. ไพศาล หวังพานิช อาจารย์ทิพวรรณ วังเย็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษา 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ราตรี รุ่งทวีชัย อาจารย์วริยา อินพาเพียร และอาจารย์สุทธราญ บัวทอง พิจารณารูปแบบและเกณฑ์การประเมินด้วยวิธีตรวจสอบเชิงพินิจ IOC ซึ่งปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีค่า IOC เท่ากับ 1

ตัวอย่างแบบประเมินในการฟัง

ตาราง 1 แบบประเมินและเกณฑ์การประเมินการฟัง

รายการประเมิน							
เลขที่	ชื่อ-สกุล	จับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้	บอกข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้	เห็นคุณค่าของการฟัง	มีมารยาทในการฟัง	ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟังได้	รวม
	ระดับคะแนน	4	4	4	4	4	20
1							

เกณฑ์การให้คะแนนฟัง

รายการ	คะแนน
1. การจับใจความสำคัญ	
- จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ โดยระบุประเด็นหลัก ตั้งคำถามหรือตอบคำถาม หรือตั้งชื่อเรื่อง ได้สอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	4
- ระบุประเด็นหลักของเรื่อง ตั้งหรือตอบคำถามหรือตั้งชื่อเรื่อง ได้ใกล้เคียงกับเนื้อเรื่อง	3
- ระบุประเด็นสำคัญของเรื่องได้ ตั้งหรือตอบคำถามหรือตั้งชื่อเรื่องได้ไม่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน แต่ได้แสดงให้เห็นความพยายาม	2
- ระบุประเด็นสำคัญของเรื่องได้เล็กน้อย ตั้งหรือตอบคำถามหรือตั้งชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับเนื้อหา	1
- ไม่สามารถระบุประเด็นสำคัญหรือตั้งชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ฟัง	0

2. เห็นคุณค่าการฟัง - มีความสนใจและตั้งใจฟังเป็นอย่างดี 4 - สนใจและตั้งใจฟังมีความวอกแวกบางครั้ง 3 - สนใจฟังแต่บางครั้งหันไปพูดคุยหรือทำสิ่งอื่น 2 - ไม่สนใจนั่งเฉยๆ หรือเหม่อลอย 1 - ไม่สนใจฟัง และคอยพูดสอดแทรก ขณะผู้อื่นพูด 0	
3. มีมารยาทในการฟัง - ฟังด้วยความตั้งใจ สบตาผู้พูด และแสดงอาการชื่นชมด้วยการปรบมือ และใจจดจ่อเรื่องที่กำลังฟัง 4 - ฟังอย่างดี แต่ไม่แสดงอาการโต้ตอบกับผู้พูด 3 - ตั้งใจฟังเป็นบางครั้ง หรือแสดงอาการเบื่อหน่าย 2 - ทำงานอย่างอื่นหรือพูดคุยขณะฟัง 1 - ไม่ฟังและก่อกวนผู้พูด 0	
4. ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟังได้ - ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟังหรือตอบคำถามได้ถูกต้องครบถ้วน 4 - ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟัง หรือตอบคำถามผิดพลาด 1 ข้อ 3 - ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟัง หรือตอบคำถามผิดพลาด 2 ข้อ 2 - ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟัง หรือตอบคำถามผิดพลาด 3 ข้อ 1 - ปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือตอบคำถามไม่ได้เลย 0	
5. บอกข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้ - บอกข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้อย่างถูกต้องครบถ้วน 4 - บอกข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้ถูกต้องแต่ไม่ครบทุกประเด็น 3 - บอกข้อคิดได้แต่ไม่สอดคล้องกับเรื่องที่ฟังแต่แสดงถึงความพยายาม 2 - บอกข้อคิดได้แต่ไม่สอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง 1 - ไม่สามารถบอกข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้ 0	

เกณฑ์การประเมิน	
ระดับคะแนน	การแปลผล
16-20 คะแนน	ดีมาก
14-15 คะแนน	ดี
12-13 คะแนน	พอใช้
10-11 คะแนน	ควรปรับปรุง
ต่ำกว่า 10 คะแนน	ไม่ผ่าน

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินทักษะอื่น ๆ ผู้วิจัยได้เสนอไว้ในภาคผนวก ข

2.2 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อกำหนดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการทำงานกลุ่มของนักเรียน

2.2.2 ออกแบบและสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาแผนการจัดกิจกรรมที่พึงประสงค์ในการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามที่กำหนด

2.2.3 นำแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล 2 ท่าน ได้แก่ รศ.ดร. ไพศาล หวังพานิช อาจารย์ทิพวรรณ วังเย็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษา 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ราตรี รุ่งทวีชัย อาจารย์วริยา อินพาเพียร และอาจารย์สุชสรารุญ บัวทอง เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม ภาระงาน จำนวนภาษา ปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน มีค่า IOC เท่ากับ 1 จึงนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

2.2.4 จัดพิมพ์แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้

ตารางที่ 2 รูปแบบการประเมินการทำงานกลุ่ม

แบบสังเกตการทำงานกลุ่ม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

ประกอบแผนการสอนที่วันที่สอนเดือน.....พ.ศ.

กลุ่มที่

ข้อที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต	เลขที่							
1	ร่วมกันวางแผนการทำงานอย่างมีระบบ	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
2	มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
3	ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
4	ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
5	ยอมรับคำติชมและปรับปรุงให้ดีขึ้น	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
6	ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
7	เสนอแนวทางในการทำงานหรือปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
8	มีความสนใจและตั้งใจร่วมกิจกรรมกลุ่ม	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
9	สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำกิจกรรมกลุ่ม	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
10	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ตาราง 3 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

นักเรียนปฏิบัติตามรายการตามที่กำหนดไว้ 1 รายการเท่ากับ 1 คะแนน

รายการ	คะแนน	การแปลความหมาย
ปฏิบัติได้ 9-10 รายการ	9-10	ดีมาก
ปฏิบัติได้ 7-8 รายการ	7-8	ดี
ปฏิบัติได้ 5-6 รายการ	5-6	พอใช้
ปฏิบัติได้ 3-4 รายการ	3-4	ควรปรับปรุง
ปฏิบัติได้ 1-2 รายการ	1-2	ไม่ผ่าน

2.3 แบบประเมินแฟ้มสะสมงาน

แฟ้มสะสมงานของนักเรียน เป็นแฟ้มสะสมงานรายบุคคล ที่รวบรวมผลงานที่นักเรียนแต่ละคนปฏิบัติในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกวงจร ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

2.3.1 ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อกำหนดภาระงานและชิ้นงานที่นักเรียนควรจะเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมงาน

2.3.2 ออกแบบและสร้างแบบประเมินพร้อมเกณฑ์การประเมินแฟ้มสะสมงาน

2.3.3 นำแบบประเมินที่สร้างเสร็จ เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล 2 ท่าน ได้แก่ รศ.ดร. ไพศาล หวังพานิช อาจารย์ทิพวรรณ วังเย็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษา 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ราตรี รุ่งทวีชัย อาจารย์วิริยา อินพาเพียร และอาจารย์สุทธราญ บัวทอง เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาและเกณฑ์ ซึ่งปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีค่า IOC เท่ากับ 1 และได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงข้อความบ้าง ผู้วิจัยจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

2.3.4 จัดพิมพ์แบบประเมินแฟ้มสะสมงานเพื่อใช้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ตัวอย่างแบบประเมินแฟ้มสะสมงาน

เกณฑ์การให้คะแนนแฟ้มสะสมงาน

2.1 ความถูกต้อง

2.2 การพัฒนาชิ้นงาน

2.3 การแก้ไขข้อผิดพลาด

2.4 ความสะอาดเรียบร้อย

2.5 ความตั้งใจในการทำงาน

- ให้ 4 คะแนน เมื่อผลงานหรือชิ้นงานมีความถูกต้องมากที่สุด มีการพัฒนาคุณภาพของผลงานและแก้ไขข้อผิดพลาดให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลงานมีความสะอาดเรียบร้อยดีมาก และแสดงถึงความตั้งใจ ทุ่มเทในการทำงานอย่างเต็มที่

- ให้ 3 คะแนน เมื่อผลงานหรือชิ้นงานมีความถูกต้องเป็นส่วนมาก มีการพัฒนาคุณภาพของผลงานและแก้ไขข้อผิดพลาดให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลงานมีความสะอาดเรียบร้อยดี และแสดงถึงความตั้งใจ ทุ่มเทในการทำงานพอสมควร

- ให้ 2 คะแนน เมื่อผลงาน หรือชิ้นงานมีความถูกต้องเพียงบางส่วน มีการพัฒนาคุณภาพของผลงานและแก้ไขข้อผิดพลาดให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลงานมีความสะอาดเรียบร้อย และแสดงถึงความตั้งใจในการทำงานในบางส่วน

- ให้ 1 คะแนนเมื่อหรือชิ้นงานมีความถูกต้องเพียงบางส่วน ผลงานไม่สะอาด ทำงานไม่เรียบร้อยและส่งงานไม่ตรงเวลา

- ให้ 0 คะแนนเมื่อ ไม่มีผลงานหรือชิ้นงาน หรือ มีลักษณะการคัดลอกผลงานผู้อื่น

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

1. ให้ผู้ประเมินพิจารณาแฟ้มสะสมงานของกลุ่มผู้รับการประเมินและให้คะแนนการจัดทำแฟ้มสะสมงาน จากเกณฑ์การให้คะแนน

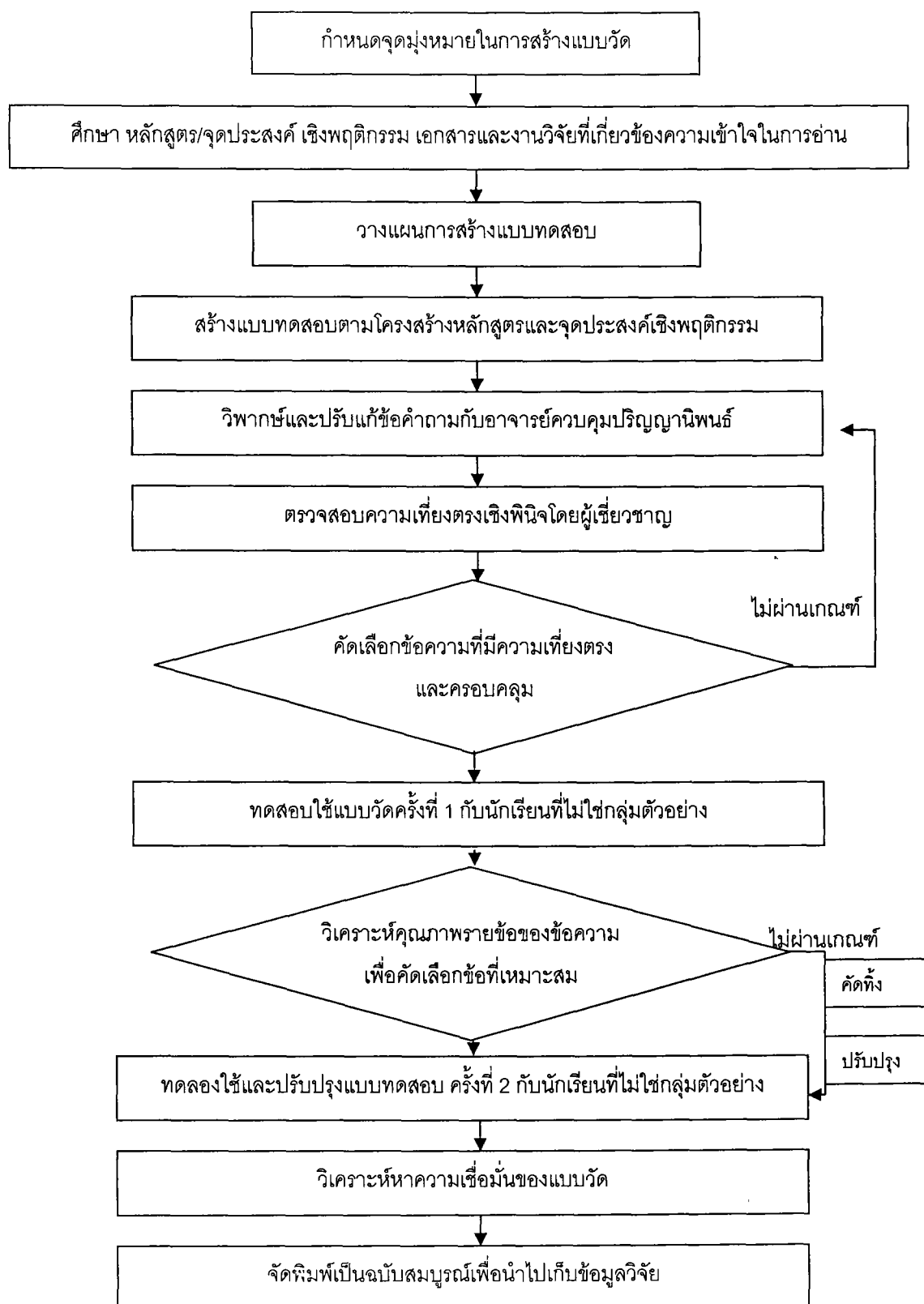
2. รวมคะแนนจากผู้ประเมินทุกคนและตัดสินคุณภาพในการจัดทำแฟ้มสะสมงานโดยใช้เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

ตาราง 4 เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพแฟ้มสะสมงาน

คะแนนร้อยละ	ระดับคุณภาพ	การแปลความหมาย
80 – 100	4	ดีมาก
70 – 79	3	ดี
60 – 69	2	พอใช้
50 – 59	1	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
40 – 49	0	ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การสร้างแบบทดสอบข้อความเข้าใจในการอ่าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

ภาพประกอบ 5 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

จากแผนภูมิ เป็นการแสดงลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านวิชาภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง โดยมีรายละเอียดวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้าง
 - 1.1 เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน
 - 1.2 เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดความเข้าใจในการอ่าน
2. ศึกษาเอกสารหลักสูตรภาษาไทย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านตามโครงสร้างของหลักสูตรและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ
4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาปรับแก้ข้อความให้ มีความเที่ยงตรงและครอบคลุมโครงสร้างหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้
5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแล้ว ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบทดสอบด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ประเมินแบบวัด โดยพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความครอบคลุมทางด้านเนื้อหา ตลอดจนการใช้ภาษาในการเขียนแบบทดสอบ ดังนี้ +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่วัด 0 หมายถึง หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่วัด -1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่วัด ซึ่งปรากฏว่า แบบทดสอบทั้ง 40 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ถึง 1
6. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บจริง จำนวน 100 คน
7. นำผลจากการทดลองครั้งที่ 1 มาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่า ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป Testqual Analysis ของ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ได้ผลดังนี้ แบบทดสอบจำนวน 32 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 - 0.72 มีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.23 - 0.75 จึงได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27 - 0.72 มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.25 - 0.75 ไว้จำนวน 30 ข้อ
8. นำแบบทดสอบที่ได้จากข้อ 7 จำนวน 30 ข้อ ไปทดสอบและปรับปรุงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

9. นำผลจากการทดสอบครั้งที่ 2 มาตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยคำนวณจากสูตรของคูเดอร์ และริชาร์ดสัน สูตร KR – 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

10. ผู้วิจัยพิจารณาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ พบว่า มีคุณภาพพอที่จะทำการวิจัยได้ จึงตัดสินใจใช้แบบทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลรายงานผลการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

แบบทดสอบวิชาภาษาไทย (ความเข้าใจในการอ่าน)

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
2. แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
3. แบบทดสอบนี้มีจำนวน 40 ข้อ เวลา 50 นาที
4. ในแต่ละข้อให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ตัวอย่างการตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0				X

5. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ให้ทำเครื่องหมาย = ทับข้อความเดิมดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		X		X

ตัวอย่างข้อสอบ

คำชี้แจง อ่านคำประพันธ์นี้แล้วตอบคำถามข้อ 0 – 00

เกิดมาเท่าไรร่ายเท่านั้นเหมือนกันหมด	มิใช่ปลดให้หลงผิดคิดเหลวไหล
เร่งทำดีแต่วันนี้พี่น้องไทย	ไม่มีใครอยู่ค้ำฟ้าทั่วหล้าเอ๋ย

0 ผู้พูดมีจุดประสงค์เพื่ออะไร

ก. ให้ทำความดี

ค. ให้คิดแต่สิ่งดี

ข. ไม่ให้พูดโกหก

ง. ให้ทำความดีกับพี่น้อง

00 ใจความสำคัญของคำประพันธ์นี้คืออะไร

ก. การพูดโกหกเป็นสิ่งที่ดี

ค. คนเราเกิดมาต้องตายทุกคน

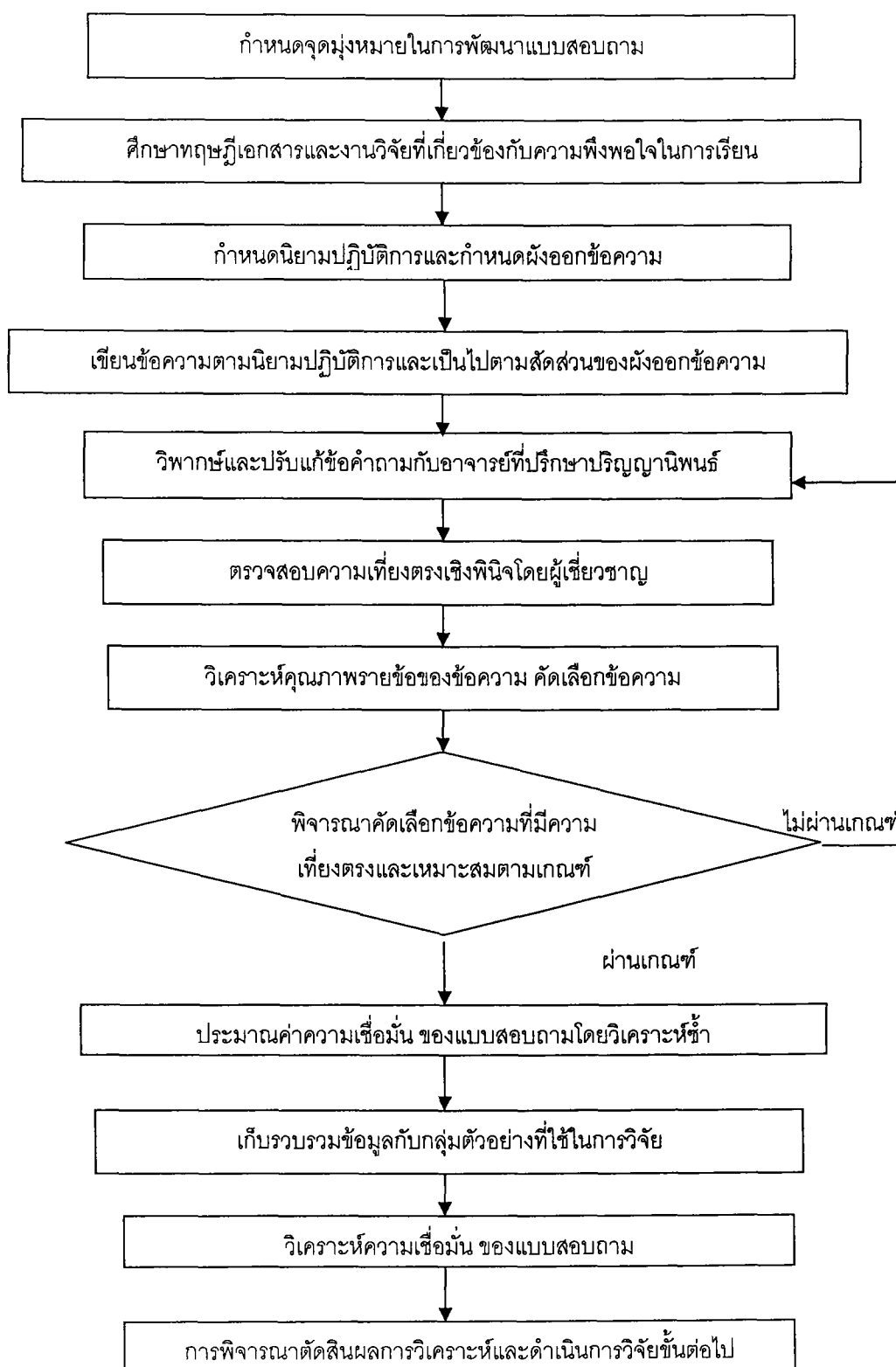
ข. ความสามัคคีของคนไทย

ง. การทำความดีควรเริ่มตั้งแต่วินาทีนี้

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้คะแนนในระบบ (1,0) คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน

3.2 การสร้างแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

ภาพประกอบ 6 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบวัดความพึงพอใจในการเรียน

จากแผนภาพประกอบ เป็นการแสดงลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาจากแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของศุภ

สิริ โสภากฤต (2544) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดของวิธีการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบสอบถาม

1.1 เพื่อพัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย ด้านค่าความเชื่อมั่น

2. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียน โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ

3. กำหนดนิยามปฏิบัติการจากแนวทางการศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องนำมาเขียนตามลักษณะที่ต้องการวัด และจัดทำผังเขียนข้อความตามโครงสร้างของตัวแปรที่จะทำการวัด

4. เขียนข้อความวัดความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยตามคำนิยามโดยให้ครอบคลุมตามโครงสร้างของนิยามปฏิบัติการและเป็นไปตามสัดส่วนของผังออกข้อความโดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงตัวเลือกเดียว ตามความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบโดยเขียนเป็นข้อความทั้งหมด 30 ข้อ

5. วิพากษ์และปรับแก้ข้อความกับอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโทเพื่อให้ข้อความมีความเที่ยงตรงและครอบคลุมโครงสร้างทฤษฎีและคัดเลือกข้อความแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่พัฒนาและปรับปรุงแล้วตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น เชิงพิณิจ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เป็นผู้ประเมินแบบสอบถาม โดยพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความครอบคลุมในด้านเนื้อหา ตลอดจนการใช้ภาษาในการเขียนข้อความ และปรับปรุงพัฒนาข้อความให้ครอบคลุมเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านผู้เรียน ด้านละ 5 ข้อ รวมทั้งฉบับ 20 ข้อ การให้คะแนนแต่ละข้อความมีค่าน้ำหนัก 1 – 5 แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่า IOC ≥ 0.50 ไว้ ข้อคำถามทั้ง 20 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 – 1.00

6. นำแบบวัดที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้น ป.5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บจริง จำนวน 45 คน

7. นำผลที่ได้จากการทดลอง มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามรายข้อ โดยใช้สูตร S_{ix} คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า r_{ix} ใกล้เคียงกับ 0.3 หรือมากกว่าและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่า S_i มากกว่า 0 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

แบบทดสอบถามความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยจำนวน 20 ข้อ มีค่า r_{ix} อยู่ระหว่าง 0.396 ถึง 0.612 ค่า S_i อยู่ระหว่าง 0.621 - 0.860 แล้วตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยประมาณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.876

8. ผู้วิจัยพิจารณาคำถามของแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า มีคุณภาพของเครื่องมือเพียงพอที่จะทำการวิจัยได้ จึงตัดสินใจวิเคราะห์ข้อมูลรายงานผลการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ตามความรู้สึกรักของนักเรียน ดังตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าเรียนภาษาไทยอย่างมีความสุข	✓				

คำอธิบาย จากตัวอย่าง นักเรียนเลือกกาเครื่องหมาย ✓ ในช่วงมากที่สุดแสดงว่า นักเรียนอ่านข้อความแล้วมีความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน

2. ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือ การประเมินกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย และเอกสารประกอบการอบรม เรื่องการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียน ภาษาไทยของจันทิมา พรหมโชติกุล (2529) การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของทวี

รัตน์ พวงรัตน์ (2530) เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ของ ล้วน และอังคณา สายยศ (2539) และการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยที่ 1-15 ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540)

3. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน จำนวน 1 ข้อ คือเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่กำหนดให้ ซึ่งวัดความสามารถในการเขียนด้านรูปแบบ โครงสร้าง การใช้ภาษา เนื้อเรื่องและความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนเรื่อง

ขั้นตรวจสอบคุณภาพ

1. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของการใช้ภาษาในคำชี้แจงและข้อคำถาม

2. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อดูความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในคำชี้แจงและเวลา แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนโดยใช้ผู้ตรวจ 2 ท่าน ประกอบด้วย ตัวผู้วิจัยเองและผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาไทย 1 ท่าน โดยคำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 โดยใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดังนี้ ตารางที่ 5 เกณฑ์ให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

เกณฑ์การพิจารณา	คะแนนเต็ม
1. รูปแบบและโครงสร้าง	2
2. การใช้ภาษา	
2.1 การใช้คำถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา ความหมาย บุคคลและสถานที่	3
2.2 การผูกประโยคถูกต้องและเหมาะสมตามหลักการใช้ภาษา	3
2.3 การใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง	2
3. เนื้อเรื่อง	
3.1 เนื้อเรื่องมีความต่อเนื่องกัน	2
3.2 เนื้อหาในแต่ละข้อความ แต่ละตอนสัมพันธ์กัน	2
3.3 มีแก่นสาระของเรื่องชัดเจน	2
3.4 การลำดับความคิดเป็นไปอย่างต่อเนื่อง	2
4. การสร้างสรรค์แนวคิดใหม่	2

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วางแผนการทำงาน (Plan)

1.1 ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้วิจัย ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โดยร่วมกันปรึกษาหาแนวคิด เพื่อร่วมมือกันทำขณะดำเนินการวิจัย

1.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนากิจกรรมและเรียนรู้ภาษาไทย

1.3 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลซึ่งประกอบด้วย

- แผนการเรียนรู้ภาษาไทยแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง
- แบบวัดประสิทธิภาพผลการเรียนภาษาไทย คือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่าน

ภาษาไทย และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียน

- แบบวัดความพึงพอใจในการเรียน

2. ขั้นปฏิบัติการ

2.1 ประเมินก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยและแบบวัดความสามารถในการเขียนที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วนำแผนการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพมาดำเนินการใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. ขั้นสังเกตการ

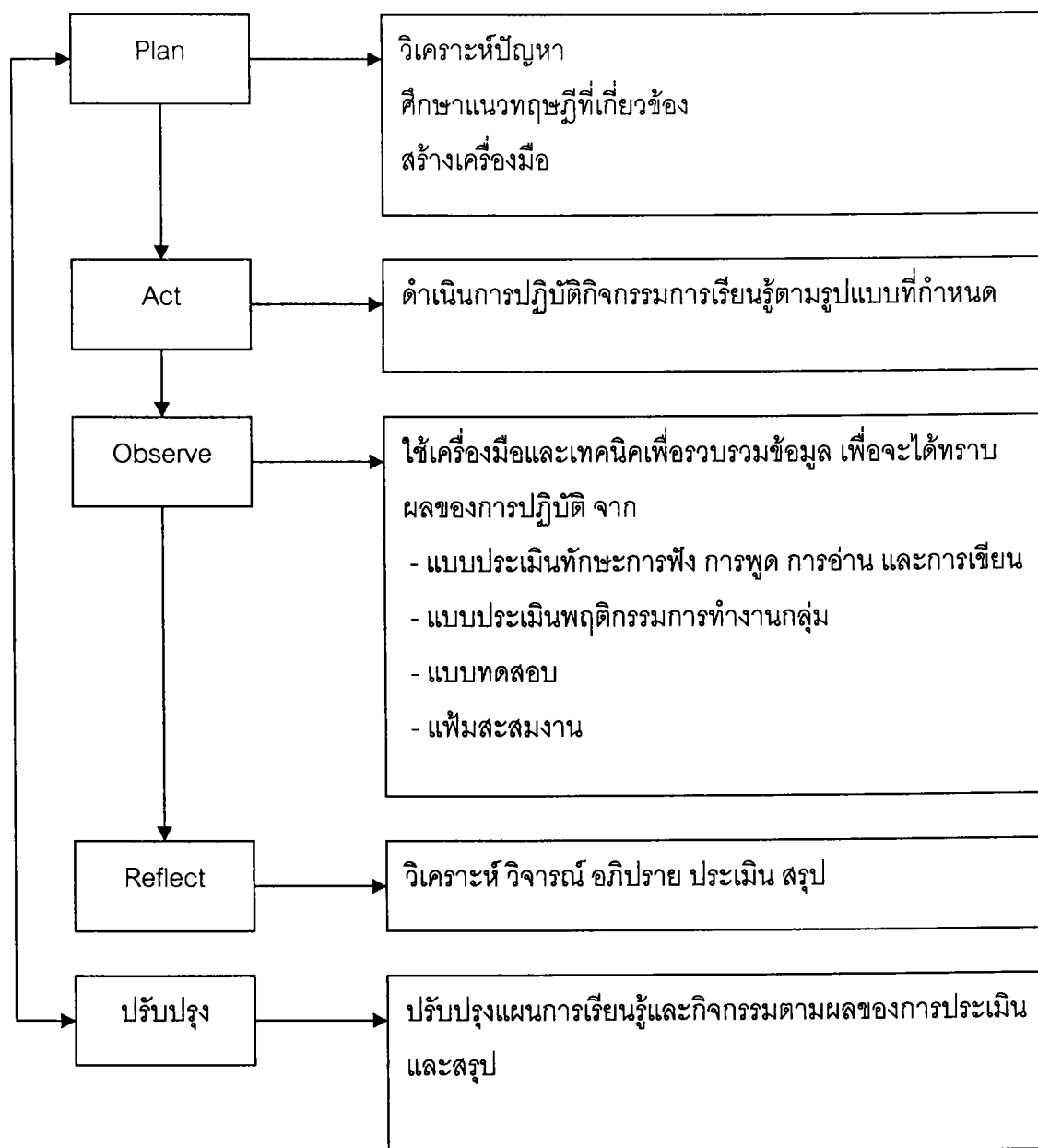
เป็นการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยใช้กระบวนการปฏิบัติการ (The action Process) และผลของการปฏิบัติการ (The effect of action) โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินตามสภาพจริง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งกำหนดรูปแบบของการประเมินเป็น 2 ประเภท คือ

- การประเมินระหว่างเรียน (Formative Evaluation) ประเมินจากการสังเกต การสัมภาษณ์ ตรวจผลงาน การรายงานตนเอง การทำงานกลุ่ม แฟ้มสะสมงาน

- การประเมินหลังเรียน (Summative Evaluation) โดยใช้แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านและแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนฉบับเดิม ผ่านการคัดเลือกและตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ

4. ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Reflect)

เป็นการประเมินหลังตรวจสอบกระบวนการ ปัญหา อุปสรรค ที่ได้จากข้อมูลขั้นการสังเกต (observe) โดยผ่านการวิเคราะห์อภิปราย ประเมิน โดยผู้ทำการวิจัยและผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานนำไปสู่การปรับปรุง และวางแผนการปฏิบัติต่อไป

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

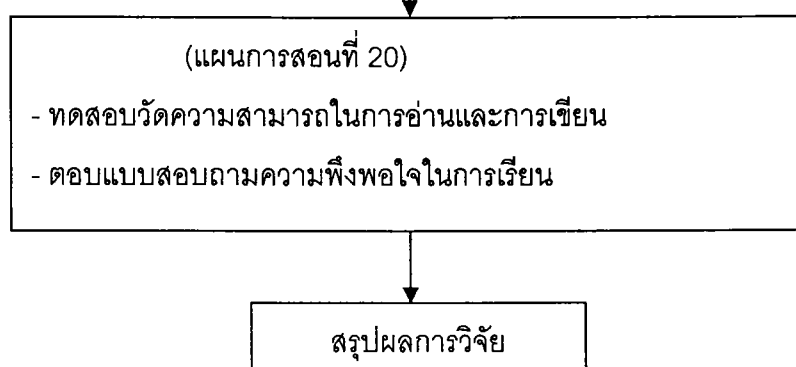
1. ประมุขนิเทศชี้แจงให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติกับการประเมินตามสภาพจริง
2. ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเองตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นและมีการประเมินตามสภาพจริงควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเริ่มทดลองตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2548 ถึงวันที่ 13 มิถุนายน 2548 รวมเวลา 4 สัปดาห์และกำหนด

ระยะเวลาในการทดลองทั้งหมด 20 คาบ คาบละ 50 นาที โดยทำการทดสอบความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียน ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เวลา 1 คาบเรียน จึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นประเมินผู้เรียนระหว่างและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็น 3 วงจรดังแสดงในตาราง ต่อไปนี้

ตาราง 6 การเก็บรวบรวมข้อมูลตามวงจรการปฏิบัติการ

วันที่ เดือน พ.ศ.	แผนการ สอนที่	วงจรที่ 3		
		เครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติ	ระยะเวลา	ผู้ให้ข้อมูล
9-13 มิ.ย.48	18-19	1. แบบประเมินการอ่านคำประพันธ์ 2. แฟ้มสะสมงานการเขียนผังคำประพันธ์ 3. แบบบันทึกผลการใช้แผนการเรียนรู้ 4. แบบประเมินการฟัง	ขณะทำการสอน สิ้นสุดการสอน สิ้นสุดการสอน	ผู้วิจัย นักเรียน ผู้ปกครอง
สะท้อนผลการปฏิบัติครั้งที่ 3				

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกแผนการสอนของการวิจัยด้วยเครื่องมือในการวิจัยที่สร้างขึ้นแล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

4. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดประสิทธิผลทางการเรียนจากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ผลและทำการแปลผลข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพพิจารณาจากคะแนนการประเมินตามสภาพจริงของแบบประเมินทักษะทางภาษา แบบประเมินการทำงานกลุ่ม และแฟ้มสะสมงานโดยพิจารณาจากคำร้อยละ

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและการเขียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ค่า t - test แบบ Dependent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 คำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
N	แทน	จำนวนนักเรียน

- 1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 62)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยการพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย และแบบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย (Index of Consistency : IOC) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ.2539 : 248-249 อ้างอิงจาก Rovinelli & Hambleton.1977.)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง -1 ถึง +1
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 วิเคราะห์ค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) รายชื่อของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทย แบบพอยท์ไบซีเรียล

$$r_{pbis} = \left(\frac{M_p - M_t}{Q_t} \right) \sqrt{\frac{p}{q}}$$

เมื่อ	r_{pbis}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	p	แทน	ค่าสัดส่วนของจำนวนผู้ตอบข้อนั้นถูก
	q	แทน	1-p

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านโดยใช้สูตรความเชื่อมั่นของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน สูตร KR.- 20 (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ.2543 : 215)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_i^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนตอบถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ คือ 1-p
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามรายข้อ (Item – Reliability Index) (Field.

2004 : Online)

IRI	=	$S_i r_{ix}$
IRI	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามรายข้อ (Item Reliability Index)
S_i	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรายข้อ
r_{ix}	แทน	สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ

2.5 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย

โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบัค

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \sqrt{1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_t^2}}$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

σ_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

σ_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือชิ้นนั้นทั้งฉบับ

2.6 การหาค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน 2 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 85)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[\sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากผู้ประเมินคนที่ 1 และคนที่ 2

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้ประเมินคนที่ 1

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้ประเมินคนที่ 2

$\sum XY$ แทน ผลรวมของคะแนนของผลคูณระหว่างคะแนนผู้ประเมินคนที่ 1 และผู้ประเมินคนที่ 2

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนรวมจากผู้ประเมินคนที่ 1 ยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนรวมจากผู้ประเมินคนที่ 2 ยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนที่รับการประเมิน

ทดสอบนัยสำคัญของ r โดยใช้สูตร $t = \frac{\sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}}$ เมื่อ N เป็นจำนวนข้อมูล (นับเป็นคู่)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ใช้การทดสอบค่าที (t value) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสอบวัดกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน 2 ครั้ง (Test – retest or paired measurement) ผลต่างของคะแนนจากการประเมินก่อนทดลองและหลังทดลองใช้ t – test แบบ Correlated or dependents samples (ล้วน สายยศและอังคณาสายยศ. 2540 : 248)

$$\text{สูตร } t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

N แทน จำนวนคู่

$\sum D$ แทน ผลรวมของ D

$(\sum D)^2$ แทน ผลรวมของ D ทั้งหมดยกกำลังสอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านจากการประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง 2) ศึกษาความสามารถในการเขียนจากการประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง 3) ศึกษาระดับความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริง โดยศึกษากับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จำนวน 45 คน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้เป็นการเสนอประสิทธิผลของกระบวนการประเมินตามสภาพจริงในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอตามลำดับขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาการประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 3 วงจร
 - 1.1 ผลการศึกษาการประเมินตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยวงจรที่ 1
 - 1.2 ผลการศึกษาการประเมินตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยวงจรที่ 2
 - 1.3 ผลการศึกษาการประเมินตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยวงจรที่ 3
 - 1.4 ผลสรุปการประเมินตามสภาพจริงวงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านก่อนและหลังการทดลอง
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนและหลังการทดลอง
4. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียนเพื่อศึกษาพื้นฐานความรู้โดยการให้ทำแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ที่ 5 ก่อนที่จะทำการสอนและทดลองใช้เครื่องมือประเมินตามสภาพจริงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและทำการทดสอบหลังการทดลองด้วยแบบทดสอบฉบับเดิม และศึกษาความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนในกลุ่มดังกล่าว ซึ่งรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินตามสภาพจริงเป็น 3 วงจร เพื่อตรวจสอบความสามารถตลอดจนความก้าวหน้าของนักเรียนด้วยแบบประเมินทักษะทางด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน แฟ้มสะสมงาน ดังแสดงในตารางที่ 5 รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นขณะดำเนินกิจกรรมเพื่อจะได้พัฒนาและปรับปรุงความสามารถของนักเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยในการศึกษาแต่ละวงจร ผู้วิจัยจะทำการบันทึกผลการปฏิบัติของนักเรียนในรูปแบบของการให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพมาแล้ว ดังรายละเอียดในภาคผนวกและนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และระดับคุณภาพ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการศึกษาการวัดประเมินผลตามสภาพจริงรายวิชาภาษาไทยในวงจรที่ 1 จากการเรียนรู้โดยใช้แผนการเรียนรู้ที่ 2 – 8

ตาราง 7 คะแนนจากการประเมินตามสภาพจริงในวงจรที่ 1

เครื่องมือ	N	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S	ร้อยละ	ระดับ คุณภาพ
การฟัง	45	20	13.98	2.07	69.89	พอใช้
การอ่านในใจ	45	20	15.18	1.79	75.89	ดี
การอ่านออกเสียง	45	20	16.53	1.20	82.67	ดีมาก
แฟ้มสะสมงาน	45	20	17.78	1.38	88.89	ดีมาก

จากการศึกษาการประเมินตามสภาพจริงเมื่อเสร็จสิ้นวงจรที่ 1 พบว่า ด้านทักษะการฟัง นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 13.98 คิดเป็นร้อยละ 69.89 อยู่ในระดับพอใช้ ด้านการอ่านในใจมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 15.18 คิดเป็นร้อยละ 75.89 อยู่ในระดับดี ด้านการอ่านออกเสียงมี

คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 16.53 คิดเป็นร้อยละ 82.67 อยู่ในระดับดีมาก แฟ้มสะสมงานมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 17.78 คิดเป็นร้อยละ 88.89 อยู่ในระดับดีมาก

ปัญหาอุปสรรคที่พบและแนวทางแก้ไข จากการจัดกิจกรรมและใช้เครื่องมือประเมินตามสภาพจริงในวงจรที่ 1 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 85 มีความสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามทักษะทางภาษาไทยได้ในระดับดี แต่ในด้านทักษะการฟังจะพบว่านักเรียนยังมีทักษะที่ด้อยกว่าทักษะอื่นเพราะว่า ผู้เรียนยังขาดความมีสมาธิและการคิดวิเคราะห์เพราะเวลาตอบคำถามนักเรียนยังตอบไม่ถูกต้องและไม่ตรงประเด็น ซึ่งผู้วิจัยได้ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ซึ่งผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะโดยการฝึกอ่านเพิ่มขึ้นและอ่านบทเรียนมาก่อนการเรียนการสอนและทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. ผลการศึกษาการวัดและประเมินตามสภาพจริงในวงจรที่ 2 จากการเรียนรู้โดยใช้แผนการเรียนรู้ที่ 9-17

ตาราง 8 คะแนนจากการประเมินตามสภาพจริงในวงจรที่ 2

เครื่องมือ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
การฟัง	45	20	15.49	1.77	77.44	ดี
การพูด	45	20	16.93	2.17	84.67	ดีมาก
กระบวนการกลุ่ม	45	20	15.62	2.03	78.11	ดี
แฟ้มสะสมงาน	45	20	19.33	1.48	96.67	ดีมาก

จากการศึกษาการประเมินตามสภาพจริงเมื่อเสร็จสิ้นวงจรที่ 2 พบว่า ด้านการฟังมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 15.49 คิดเป็นร้อยละ 77.44 อยู่ในระดับดี ด้านการพูดมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 16.93 คิดเป็นร้อยละ 84.67 อยู่ในระดับดีมาก ด้านกระบวนการกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 15.62 คิดเป็นร้อยละ 78.11 อยู่ในระดับดี แฟ้มสะสมงานมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 19.33 คิดเป็นร้อยละ 96.67 อยู่ในระดับดีมาก

ปัญหาและอุปสรรคที่พบและแนวทางแก้ไข จากการประเมินในวงจรที่ 2 พบว่านักเรียนมีพัฒนาการในทักษะทางภาษาไทยดีขึ้นทุกด้าน จากวงจรนี้จะพบว่าพัฒนาการในด้านกระบวนการกลุ่มและการฟังยังมีคะแนนต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้แก้ปัญหาโดยการฝึกสมาธิให้แก่เด็กนักเรียนก่อน

ทำการสอนและให้คำแนะนำเพิ่มเติมตลอดจนอธิบายถึงหลักการทำงานกลุ่มให้นักเรียนฟังและคอยแนะนำเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม

3. ผลการศึกษาการวัดประเมินผลตามสภาพจริงรายวิชาภาษาไทยในวงจรที่ 3 จากการเรียนรู้โดยใช้แผนการเรียนรู้ที่ 18-19

ตาราง 9 คะแนนจากการประเมินตามสภาพจริงในวงจรที่ 3

เครื่องมือ	N	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S	ร้อยละ	ระดับ คุณภาพ
การฟัง	45	20	17.89	2.38	89.44	ดีมาก
การอ่านคำประพันธ์	45	20	16.67	2.10	83.33	ดีมาก
เพิ่มสะสมงาน	45	20	19.38	1.30	96.88	ดีมาก

จากการศึกษาการประเมินตามสภาพจริงเมื่อเสร็จสิ้นวงจรที่ 3 พบว่า ด้านการฟังมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 17.89 คิดเป็นร้อยละ 89.44 อยู่ในระดับดีมาก ด้านการอ่านคำประพันธ์มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 16.67 คิดเป็นร้อยละ 83.33 อยู่ในระดับดีมาก เพิ่มสะสมงานมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 19.38 คิดเป็นร้อยละ 96.68 อยู่ในระดับดีมาก

ปัญหาอุปสรรคที่พบและแนวทางแก้ปัญหา จากการจัดกิจกรรมในวงจรนี้พบว่า คะแนนในแต่ละทักษะของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก ยกเว้นทักษะการอ่านคำประพันธ์เป็นทักษะที่นักเรียนได้คะแนนน้อยกว่าทักษะอื่น เนื่องจากว่าการอ่านคำประพันธ์เป็นทักษะพิเศษที่ต้องอ่านให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีจังหวะและท่วงทำนอง ตลอดจนน้ำเสียงต้องไพเราะอ่อนหวาน ดังนั้นผู้อ่านจะต้องมีการฝึกฝนบ่อย ๆ และให้ความสนใจเป็นพิเศษ ประกอบกับกลุ่มวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชายล้วนจึงทำให้ระดับคะแนนแตกต่างจากทักษะอื่น ๆ เพราะตามธรรมชาติของนักเรียนชายในวัยนี้กำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่นน้ำเสียงจึงไม่ค่อยนุ่มนวลเท่าที่ควร จึงมีผลต่อการให้คะแนน

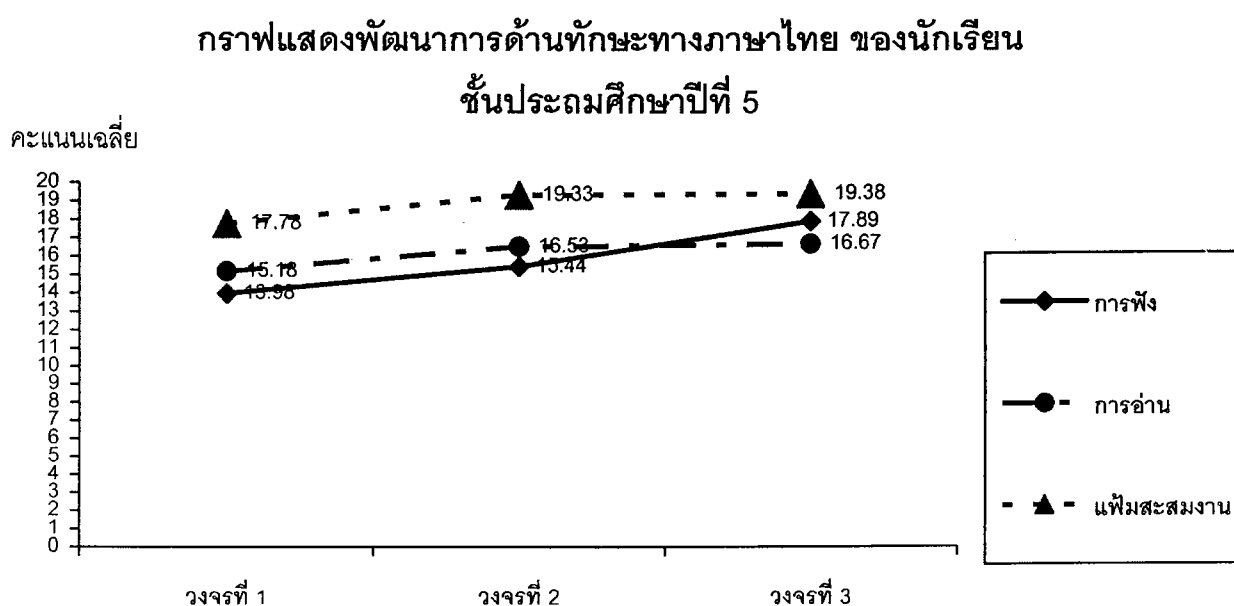
ผลการศึกษาขั้นการสรุปผลการประเมิน

ผลการศึกษาการวัดและประเมินตามสภาพจริงในแต่ละวงจรของการประเมิน ปากฎตั้งในตาราง

ตาราง 10 สรุปผลการศึกษาการวัดและประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตั้งแต่วงจรที่ 1-3

รายการประเมิน	N	วงจรที่ 1 $\bar{X}$	วงจรที่ 2 $\bar{X}$	วงจรที่ 3 $\bar{X}$
การฟัง	45	13.98	15.44	17.89
การอ่านในใจ	45	15.18	-	-
การอ่านออกเสียง	45	-	16.53	-
การอ่านคำประพันธ์	45	-	-	16.61
การพูด	45	-	16.93	-
กระบวนการกลุ่ม	45	-	15.62	-
เพิ่มสะสมงาน	45	17.78	19.33	19.38

จากข้อมูลในตารางข้างต้นเพื่อให้มองเห็นความก้าวหน้าของผู้เรียนในทักษะการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวมานำเสนอในรูปของกราฟเส้นดังนี้

ภาพประกอบ 8 กราฟแสดงพัฒนาการด้านทักษะทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จากภาพประกอบกราฟแสดงพัฒนาการด้านทักษะทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการประเมินตามสภาพจริงซึ่งในที่นี้แสดงให้เห็นเด่นชัดโดยการเปรียบเทียบทั้ง 3 วงจร เฉพาะด้านทักษะการฟัง การอ่านและฟังและผสมผสาน ส่วนด้านการพูดจะปรากฏเฉพาะในวงจรที่ 2 เพราะในการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยต้องการเน้นในด้านทักษะการฟังการอ่านและการเขียนซึ่งจะปรากฏอยู่ในฟังและผสมผสานเพราะในการเรียนรู้ทางด้านภาษาสิ่งสำคัญที่สุดคือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ฉะนั้นทักษะการฟัง การอ่าน และการเขียนจึงจำเป็นที่สุด ผู้วิจัยจึงมีการประเมินตามสภาพจริงในทุกวงจรการเรียนรู้ ส่วนการพูดถือเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อความคิดออกมาซึ่งเราสามารถวัดได้จากการเขียน ส่วนกระบวนการกลุ่มเป็นสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติจริงในกระบวนการเรียนรู้ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสังเกตในทุกกิจกรรมการเรียนรู้อยู่แล้วจึงเก็บรวบรวมในรูปแบบของคะแนนเพียงวงจรเดียว

ดังนั้นจากตารางและภาพประกอบจะพบว่านับตั้งแต่ช่วงแรกของการประเมินในวงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 นักเรียนจะมีพัฒนาการทางด้านภาษาก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ และมีแนวโน้มจะพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป

2. ผลการเปรียบเทียบการทดสอบความเข้าใจในการอ่านก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการทดลอง

ความเข้าใจในการอ่าน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	$\bar{D}$	t
ก่อนการทดลอง	30	12.36	4.75	5.2	10.29**
หลังการทดลอง	30	17.56	2.60		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน

ธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นโดยมีผลต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนและหลังเรียนเฉลี่ย ($\bar{D}$) เพิ่มขึ้น 5.2 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการทดลอง

ความสามารถในการเขียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	$\bar{D}$	t
ก่อนการทดลอง	30	16.07	6.26	9.7	11.72**
หลังการทดลอง	30	25.80	3.56		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเพิ่มขึ้นโดยมีผลต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนและหลังเรียนเฉลี่ย ($\bar{D}$) เพิ่มขึ้น 9.7 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

4. ผลการศึกษาคความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับประเมินตามสภาพจริง ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านของความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตาม
สภาพจริง

ประเด็นในการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน S	การแปลผล
1. ด้านเนื้อหา	3.94	0.79	พึงพอใจมาก
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.20	0.86	พึงพอใจมาก
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.21	0.76	พึงพอใจมาก
4. ด้านผู้เรียน	4.40	0.68	พึงพอใจมาก
รวม	4.40	0.71	พึงพอใจมาก

จากตาราง พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านผู้เรียน โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ 0.71 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ 0.68 ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ .76 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ .79 ด้านเนื้อหามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.94 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ 0.79

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีจุดประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความเข้าใจในการอ่านจากการประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง

2. ศึกษาความสามารถในการเขียนจากการประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง

3. ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติบูรณาการกับการประเมินตามสภาพจริง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนयोแซฟ-อุปถัมภ์สามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง และดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านและแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน ทดสอบนักเรียนก่อนดำเนินการทดลอง บันทึกคะแนนไว้ (Pre-test)

2. สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 20 แผน และสร้างแบบประเมินตามสภาพจริงประกอบกับกิจกรรมการเรียนรู้โดยกำหนดเป็น 3 วงจร โดยในแต่ละวงจรจะมีเครื่องมือประเมินทักษะทางภาษา ดังแสดงในตารางที่ 5

3. เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจร แล้วจึงทำการทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านและแบบวัดความสามารถในการเขียนชุดเดิมและบันทึกคะแนนไว้ (Post-test)

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยมาสอบถามนักเรียน

5. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริง เป็นการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการทักษะทางภาษา คือ การฟัง การอ่าน การพูดและการเขียนเข้าด้วยกันไม่แยกหรือเน้นทักษะใดทักษะหนึ่ง การจัดกิจกรรมจึงดำเนินต่อเนื่องกันไป ในการเริ่มกิจกรรมผู้วิจัยจะทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน เตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีพื้นฐานที่ดี เพื่อเน้นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนมาแล้วกับเนื้อหาใหม่และดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้เป็น 3 วงจร และในแต่ละวงจรการเรียนรู้ผู้วิจัยวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ผ่านมาการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเครื่องมือประเมินดังกล่าวประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้ คือ 1. ขั้นตอนการกำหนดจุดประสงค์หรือผลที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน 2. ขั้นตอนกำหนดภาระงานของการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3. ขั้นตอนมิติและเกณฑ์ในการประเมิน 4. ขั้นตอนใช้เครื่องมือในการประเมิน 5. ขั้นตอนสรุปผลความรู้ความสามารถของนักเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการใช้เครื่องมือประเมินตามสภาพจริง ตลอดจนปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการประเมินในรูปแบบดังกล่าว ปรากฏผลวิจัยดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณ 5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน
2. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงมีความสามารถในการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากเดิม 7.9 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงมีความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยตามค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านผู้เรียน ($\bar{X} = 4.40$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.21$) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.20$) และด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 3.94$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงมีความเข้าใจในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดาจิต สุ่มมาตย์ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ใช้กระบวนการประเมินตามสภาพจริงในทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินตามสภาพจริงส่งผลให้เกิดพัฒนาการแก่ผู้เรียนคือได้ กระบวนการ และผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิภพชัย ชัยนาเวียง (2546 : 236) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการประเมินตามสภาพจริง พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการในด้านการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นอย่างเป็นลำดับ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบอีกว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นถึง 5 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างมากและเมื่อพิจารณาระดับความสามารถของผู้เรียนแล้ว นักเรียนมีพัฒนาการในด้านความเข้าใจในการอ่านไม่แตกต่างกันมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นคอยชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดความคิดโดยการบูรณาการทักษะทางภาษาทั้งการอ่าน การเขียน การสื่อสารในหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน เน้นการจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจความหมายโดยรวมของภาษาไม่เน้นส่วนย่อย ๆ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติจากการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ รู้จักใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ มาช่วยในการอ่านเพื่อสร้างความเข้าใจ มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน กล่าวพูด กล่าวแสดงออก ทำให้สามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้เข้าใจตรงกัน ด้วยการทำงานเป็นทีม รู้จักแบ่งงานกันรับผิดชอบ เพราะผู้วิจัยคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีการประเมินตนเองเป็นระยะ ๆ ด้วยการใช้กระบวนการประเมินตามสภาพจริง ให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน ๆ ในกลุ่ม และทราบผลย้อนกลับจากการกระทำของตนเองด้วยวิธีที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนรู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง และเป็นแนวทางการประเมินตามสภาพจริงที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมศักดิ์ ภูวิภาดาธรรม (2544) ที่กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการที่เกิดจากความร่วมมือ (Collaborative Process) กล่าวคือผู้เรียนและผู้สอนถือเป็นผู้เรียนที่ต้องร่วมมือกัน มีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น และทดสอบความคิดซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังสนับสนุนแนวคิดของกรมวิชาการ (2540) ที่กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงมีการเชื่อมโยงข้อมูลประสานสัมพันธ์ให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนระหว่างครูและนักเรียน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงมีความสามารถในการเขียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัตพร เกตุพนอม (2540 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูและพบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และในการศึกษาของผู้วิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้น ถึง 7.9 คะแนนซึ่งอยู่ในระดับที่ค่อนข้างมากแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการในด้านการเขียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจาก

ความสามารถในการเขียนกับทักษะในการอ่านเป็นทักษะที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในการอ่านของผู้เรียนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีขั้นตอนที่เป็นไปตามธรรมชาติของพัฒนาการในการเรียนรู้ ความสามารถในการเขียนของผู้เรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแนวธรรมชาติเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้ภาษาเชื่อมโยงความคิดจากสิ่งที่อ่านและประสบการณ์ทางความรู้ในการถ่ายทอดความคิดเพื่อสื่อความหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารและผู้รับสารอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ ฮอลิเดย์ (Holliday, 1975. อ้างอิงจาก Richgels, 1990.) อธิบายว่าการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์เช่นใดกับกลุ่มเพื่อนย่อมมีความหมายทั้งสิ้น เพราะเป็นการสื่อความหมายที่มีจุดมุ่งหมายของการใช้ภาษาในบริบททางสังคมและตามสถานการณ์ต่าง ๆ กัน ไป และสอดคล้องกับแนวคิดของเยตต้า กูดแมน (Yetta Goodman, 1989) ที่ว่า ผู้เรียนจะต้องรู้สึกว่าการยอมรับและบรรยากาศของการเรียนมีการยอมรับความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การเรียนรู้ภาษาแนวธรรมชาติเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความคิดวิเคราะห์ข้อมูลตลอดเวลา ผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะฝึกผู้เรียนให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมีข้อมูลสนับสนุนความคิดของตนเองที่เป็นข้อเท็จจริงเริ่มตั้งแต่ การเลือกสื่อการเรียน การศึกษาบทอ่าน การเข้ากลุ่มร่วมกิจกรรม เป็นการฝึกการคิดวิเคราะห์ข้อมูลอย่างต่อเนื่องเพื่อนำข้อมูลมาสรุปประเด็นสำคัญและเขียนสรุปตามรูปแบบซึ่งผู้เรียนสามารถเขียนลำดับขั้นตอนโครงสร้างของเนื้อความ ลักษณะของภาษาในบริบทของสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ผู้เรียนสามารถแยกแยะและใช้ภาษาเขียนได้ถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรงในการอ่าน สามารถใช้ภาษาในการเขียนสื่อความคิดเชื่อมโยงสำนวนภาษาได้ถูกต้อง สละสลวย ชอบอ่าน เป็นการพัฒนาความสามารถในการเขียนของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพียงเฉพาะกลุ่มดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยของผู้เรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริง ผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย พบว่าผู้เรียนที่ได้รับการเรียนรู้ภาษาแนวธรรมชาติควบคู่กับการประเมินตามสภาพจริงมีความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก การเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าวเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทราบถึงจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง สามารถที่จะประเมินตนเองและเพื่อนจากผลงานที่ทำ ประกอบกับรูปแบบการประเมินเป็นการประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียนได้รับรู้ผลการปฏิบัติงานของตนเองทันทีหลังการปฏิบัติกิจกรรม เพราะผู้เรียนได้รับทราบถึงเกณฑ์การประเมิน และมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย นอกจากนี้การประเมินตามสภาพจริงยังทำเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการประเมินในหลายรูปแบบซึ่งตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับคำกล่าวของมิตเชล (Mittchell. 1992) ที่ว่าการประเมินตามสภาพจริงใช้เทคนิคและวิธีการประเมินที่หลากหลาย ผู้เรียนจะต้องลงมือทำจริง แสดงออกหรือสาธิตให้เห็นเป็นรูปธรรมว่าทำอะไรได้บ้าง และงานวิจัยของพวงเพชร ขาวปลอด (พวงเพชร ขาวปลอด. 2546: บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่ารูปแบบการวัดและประเมินตามสภาพจริงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจและมีความกระตือรือร้นตั้งใจเรียนมากขึ้นกว่าเดิม สามารถเรียนรู้และสรุปความคิดรวบยอดได้ด้วยตนเองโดยที่ครูไม่ต้องบอกหรืออธิบาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าในกระบวนการประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนเป็นอย่างมากเพราะผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถทราบข้อเด่นข้อด้อยในการเรียนของตนเองในขณะที่เรียนบทเรียนนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบนี้เป็นกิจกรรมที่นักเรียนไม่ค่อยคุ้นเคยจึงมีข้อควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวัดและประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน

1.1 ควรได้ประเมินผลงานของตนเองและเพื่อน ๆ มากขึ้นกว่านี้เพื่อให้มีทักษะในการวิพากษ์และวิจารณ์งานของผู้อื่น มีความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์

1.2 ให้ความร่วมมือกับครูและเพื่อนเพื่อพัฒนาผลงานและการเรียนรู้ให้เต็มตามศักยภาพของตนเอง มีทักษะในการคิดและรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2. ด้านครูผู้สอน

2.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนควรปลูกฝังนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนให้กับผู้เรียน ให้อุทิศที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า มีทักษะในการคิดและวิเคราะห์ยิ่งขึ้น

2.2 ฝึกผู้เรียนให้อุทิศคิดวิเคราะห์ผลงาน มีความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์งานของตนเองและเพื่อนอย่างมีเหตุผล และสร้างสรรค์

2.3 ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย มีการประเมินผู้เรียนตามความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน ไม่มีการเปรียบเทียบ แต่เป็นการสร้างเสริมพลังใจให้กับผู้เรียนในอันที่จะมุ่งมั่นพัฒนาตนเองมากกว่าการแข่งขันกับผู้อื่น

3. ด้านผู้ปกครอง

3.1 ให้ความร่วมมือกับครูและทางโรงเรียนด้วยการติดตามและเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและให้ความสำคัญและชื่นชมผลงานของนักเรียน

3.2 ให้การสนับสนุนตลอดจนคำแนะนำแก่นักเรียนเพื่อเป็นกำลังใจแก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระควรใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างจริงจังเพราะการประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการที่ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเองในการเรียนและสามารถนำมาพัฒนาตนเองได้ ทำให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนอย่างแท้จริง

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเพราะเป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่ม ควรออกแบบการวิจัยเชิงเปรียบเทียบที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. นอกจากการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์แล้วควรจะมีการศึกษาถึงพฤติกรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายกว่านี้

4. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในด้านผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและความพึงพอใจในการใช้การประเมินตามสภาพจริงในการวัดและประเมินผลผู้เรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา ยวนมาลัย. (2539). *การอ่านเพื่อชีวิต*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- กรรณิกา พวงเกษม. (2533). *ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กอบแก้ว วิมานจันทร์. (2542). *การประเมินสัมฤทธิ์ผลทางการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน*. วิทยานิพนธ์.ศศ.ม (ศึกษาศาสตร์-การสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (ถ่ายเอกสาร).
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. (2514). *"แนวการสอนภาษาไทย" คู่มือครูภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : หน่วยการศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- กาญจนา วิชญาปกรณ์. (2533). *คู่มือการสอนอ่าน*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- กิตติมา ปรีดีดิลัง. (2529). *ทฤษฎีบริหารองค์การ*. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. (2529). *การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรัญ คำยัง.(ม.ป.ป.). *การประเมินสภาพจริง*. สำนักทดสอบทางการศึกษา.กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ.
- จวีลักษณ์ บุญกาญจน์. (2525). *จิตวิทยาการอ่าน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- จวีวรรณ กิनावงศ์. (2533). *การศึกษาเด็ก*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชวาล แพรัตกุล. (2520). *เทคนิคการเขียนข้อสอบ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2540). *การพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ด.(การทดสอบและวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.(ถ่ายเอกสาร).
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการศึกษานูบาล*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2544). *เอกสารประกอบการสอนวิชาพฤติกรรมกรเรียนการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศพร เกตุถนอม.(2545).*การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษา*

- ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถ
ลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาณิพนธ์.กศ.ม (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ถ่ายเอกสาร).
- ธวัชพร หอมวงษ์. (2541). การพัฒนาความเข้าใจในการอ่านโดยใช้เทคนิคเมต้าคognition.
ปริญญาณิพนธ์. กศ.ม.(จิตวิทยาการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (ถ่ายเอกสาร).
- นงเยาว์ แข่งเพ็ญแขและคณะ. (2522). ความพร้อมในการเรียนอ่าน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นฤมล กังวานไกล. (2534). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน
และเจตคติการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยการใช้การ
สอนแบบโครงสร้างระดับยอกับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.(ถ่ายเอกสาร).
- บรรเทา กิตติศักดิ์. (2526). การสอนหนังสือนอกเวลาและหนังสืออ่านประกอบ. เอกสารการสอน
ชุดวิชาภาษาไทย หน่วยที่ 13. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บังอร พานทอง. (2540). การสอนภาษาโดยเน้นพื้นฐานประสบการณ์. วารสารการศึกษาปฐมวัย.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- บังอร สว่างวโรส และเยาวภา พุกกะคุปต์. (2524). การวัดความสามารถในการเขียนภาษา
อังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศโดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย. วารสารภาษาปริทัศน์.
- บันลือ พุกกะวัน. (2532). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2543). แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุษบง ดันติวงศ์. (2538). นวัตกรรมการสอนภาษาทั้งธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็ก. เทคนิค
และวิธีสอนระดับประถมศึกษา กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บำรุง ไตรรัตน์. (2534). การออกแบบงานวิจัยสาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์. นครปฐม : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประไพ อุ่นจิตติ. (2531). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและการเขียนพยางค์ไทยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการสัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กับชื่อสัตว์. วิทยา
ณิพนธ์ ค.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภา เพ็ญสุวรรณ. (2526). ทศนคติการวัดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

- เปลื้อง ณ นคร. (2514). เอกสารคำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช .
- พรรณวลัย ศิริวงศ์วัฒนา. (2542). ผลการใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจิตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ถ่ายเอกสาร).
- พวงเพชร ขาวปลอด. (2546). การศึกษาผลการวัดและการประเมินตามสภาพจริงวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ถ่ายเอกสาร).
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิณี แสงทิวสุข. (2538). การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ปฐมวัยศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์. (2537). ไขปัญหาการ์ตูนพีเวอร์ แนวทางการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานิต บุญประเสริฐ. (2526, กันยายน-ตุลาคม). ยุทธวิธีพัฒนาการอ่าน. วารสารจันทร์เกษม : 174
- เยาวภา พิมพ์นต. (2536). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการเล่าเรื่องจากหนังสือกับการใช้เกมการอ่านเป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- รัญจวน อินทรกำแหง และคนอื่น ๆ. (2519). การอ่านและการพิจารณาหนังสือ. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่งทิวา จักรกร. (2537). วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วันทยา วงศ์ศิลปกรมย์. (2533). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่มีผลจากความพอใจในการได้เลือกบทเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (ถ่ายเอกสาร).
- วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). การพัฒนาระบบและวิธีการวัดและประเมินผล

ในชั้นเรียน. (ถ่ายเอกสาร).

วิชาการ. กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). การประเมินผลจากสภาพจริง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา.

ศลใจ วิบูลกิจ. (2534). ความสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคการประสานของเจ้าหน้าที่ศึกษาธิการอำเภอ
กับความพึงพอใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานของเจ้าหน้าที่ศึกษาธิการอำเภอ เขต
การศึกษา 3 .ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

ศิริพร ลิ้มตระกูล. (2537). อ่านเร็วอย่างเข้าใจ. กรุงเทพฯ : สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย.

ศิริรัตน์ นิละคุปต์. (2532). ทักษะการอ่านที่ต้องพัฒนาเพื่อฝ่าฝืนเข้าสู่..ประตุมหาวิทยาลัย"การ
สอนอ่าน...เพื่อเดินเข้าสู่ประตุมหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ : สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย.

ศุภศิริ โสมาเกต. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษา
อังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงการกับการเรียนรู้ตาม
คู่มือครู.ปริญญานิพนธ์. กศ.ม (การประถมศึกษา).มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
(ถ่ายเอกสาร).

ส.วาสนา ประवालพุกษ์.(2539).การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพจริง. การใช้แฟ้ม
สะสมงาน. สารพัฒนาหลักสูตร. ปีที่ 15 ฉบับที่ 126 (ก.ค. – ก.ย. 39) หน้า 41 – 42.

สนิท สัตโยภาส. (2542). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น. กรุงเทพฯ : ธาตุอักษร.

สมชาย มิ่งมิตร. (2540). ผลการประเมินจากพอร์ตโฟลิโอที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. การวัดผลประเมินผลการ
ศึกษา กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.(ถ่ายเอกสาร).

สมบุญ ชิตพงศ์. (2527). การประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย เอกสารประกอบวิชาการวิจัย
521 วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.(ถ่ายเอกสาร).

สมพร มั่นตะสูตร. (2534). การอ่านทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.(ถ่ายเอกสาร).

สมยศ นาวิการ.(2521. การบริหารพัฒนาองค์กรและแรงจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
_____. (2525). การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ

สมศักดิ์ ภูวิภาดาธรรม. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินผลตามสภาพจริง.พิมพ์
ครั้งที่ 2.เชียงใหม่ : The Knowledge Center.

สมศักดิ์ ลินธุระเวชญ์. (2528, ธันวาคม). การประเมินผลทักษะการอ่าน.45 :26.

- สกฤณา เปลี่ยนกลาง. (2538). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียน ภาษาไทยระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมการเขียนสรุปความ การทำแบบฝึกหัดและการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (ถ่ายเอกสาร).
- สมุทร เ็นเนาวิช. (2530). เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สอากค์ ดำเนินสวัสดิ์. (2536). จะสอนภาษาไทยให้สนุกได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจริต เพียรชอบ. (2531). การพัฒนาการสอนภาษาไทย. โครงการตำราและเอกสารทางวิชา คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2539). สอนให้สนุกเป็นสุขกับการเรียน. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุชา จันทรเอม และสุรางค์ จันทรเอม. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แพรวพิทยา.
- สุดาจิต สุ่มมาตย์. (2547). การประเมินตามสภาพจริงในทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาแพง : วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (ถ่ายเอกสาร).
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันท์ ศลโกสม. (2526). รูปแบบการสอนเขียนและปัญหาของการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. รายงานการวิจัยประกอบการศึกษา รายวิชาหลักสูตร 773 . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ถ่ายเอกสาร).
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2542). หลักและวิธีสอนภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2544, พฤษภาคม-สิงหาคม). การให้กลวิธีการอ่านเพื่อการนำไปใช้. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 2 : 44-54.
- สุวัฒน์ มุทธเมธา. (2523). การเรียนการสอนในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระวัฒนา.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2540). แพ้สมะสมงาน. กรุงเทพฯ : ทีพีพริน จำกัด.
- สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). การวัดและการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักงานรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษา

- แห่งชาติ. (ฉบับปรับปรุง) กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.
- อัจริยา เกิดผล. (2535). *หลักการเขียนภาษาไทย 1*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี สันทนต์. (2535). “นันททัศนะกับการศึกษาปฐมวัย” ใน *มติใหม่การสอนระดับปฐมวัยใน เอกสาร การสัมมนาในโอกาสครบรอบ 100 ปีกรมฝึกหัดครูไทย*. หน้า 42-51. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทเกษม. (ถ่ายเอกสาร).
- _____. (2535). *นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ : สมาคมเพื่อการอนุบาลศึกษา. (ถ่ายเอกสาร).
- Bond, Guy L. and Tinker, Miles A. (1975). *Reading Difficulties : Their Diagnosis and Correction*. New York : Appleton – Century – Crofts, Inc.
- Brookes, Arthur and Peter Grundy. (1990). *Writing for Study Purposes*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Burmister, Lou E. (1974). *Reading Strategies for Secondary School Teachers*. California : Addison – Wesley Publishing Company.
- Dubin, Fraida and Elite Olshain. (1980). *The Interface of Writing and Reading TESOL Quarterly*. 14 September.
- Eisterhold, John Carson and others. (1990). *Reading-Writing Relationships in First and Second Language*. 24 Summer.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : MC. Graw – Hill Book Company.
- Goodman, Kenneth S. (1971). “*Psycholinguistic Universal in Reading Process*.” *The Psychology of Second Language Learning*. Cambridge : Pimsleur and Quinn University Press.
- Gray, William Scott. (1984). *On Their Own Reading*. Chicago : Scott Foreman and Company.
- Harris, Albert J. and Edward Sipay. (1979). *How to Teach Reading*. New York : Longman.
- Heaton, J.B. (1979). *Writing English Language Tests*. London : Longman.
- Henning, Dorothy. (1982). *A Writing Approach to Reading Comprehension Schema Theory in Action*. *Language Arts*. 59 January.

- Krashen. Stephen D., and Terrel, Tracy D. (1983). *The Natural Approach Language Acquisition in the Classroom*. Oxford : Pergamon Press.
- Linda, M. Lysynehuk : Pressley Michael, and Nancy. (1990 May). "Reciprocal Teaching Improves Standardized Reading Comprehension Performance in Poor Comprehenders." *The Elemental School Journal*. 90(5) : 470-483.
- Maslow, Abraham Harold. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York : Harper and Row Inc.
- Miller. Lyle L. (1977). *Increase Reading Efficiency*. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Page, William D. (1974). *The Authur and The Reader in Writing and Reading*. Reasearch in The Teaching of English. 8 Summer.
- Raines, Shirley C. and Robert J. Cannady. (1990). *The Whole Language Kindergarten*. New York : Teachers College Press.
- Roger, C.R. (1969) *Freedom to Learn*. Clumbus. Ohio : Chales E. Merrill.
- Skinner, B.F. (1971). *Beyond Freedom and Dignity*. Toronto : A bantam / Vintage Book.
- Tierney, Robert J. and P. David Pearson. (1983). *Toward a Composing Model of Reading*. Language Arts. 60 May.
- White, Ronald V. (1980). *Teaching Writing English*. Great Britain : George Allen & Unwin
- Williams, Eddie. (1986). *Reading in Language Classroom*. London : Macmillan Publisher Ltd.
- Wittrock, M.C. (1983). *Writing and Teaching of Reading*. Language Arts. 60 May.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
คุณภาพของเครื่องมือประเมิน

ตาราง 14 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญต่อ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบประเมินตามสภาพจริง ซึ่งประกอบด้วยแบบประเมินทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน แบบ
ประเมินพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม และแฟ้มสะสมงาน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน						IOC	แปลผล
		ลำดับที่ผู้ประเมิน					รวม		
		1	2	3	4	5			
1.	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.	แบบประเมินทักษะการฟัง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.	แบบประเมินทักษะการพูด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.	แบบประเมินทักษะการอ่าน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5.	แบบประเมินทักษะการเขียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6.	แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7.	แบบประเมินแฟ้มสะสมงาน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8.	แบบประเมินความเข้าใจในการอ่าน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9.	แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10.	แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ตาราง 15 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวิชาภาษาไทยด้าน
ความเข้าใจในการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	คุณภาพ
1	.50	-.08	ปรับปรุง
2	.12	.00	ตัดทิ้ง
3	.52	.27	คัดเลือกไว้
4	.52	.27	คัดเลือกไว้
5	.40	.34	คัดเลือกไว้
6	.25	.27	คัดเลือกไว้
7	.35	.38	คัดเลือกไว้
8	.19	.15	ตัดทิ้ง
9	.56	.19	ปรับปรุง
10	.46	.38	คัดเลือกไว้
11	.42	.38	คัดเลือกไว้
12	.63	.50	คัดเลือกไว้
13	.35	.30	คัดเลือกไว้
14	.52	.72	คัดเลือกไว้
15	.44	.27	คัดเลือกไว้
16	.69	.53	คัดเลือกไว้
17	.44	.42	คัดเลือกไว้
18	.17	.04	ตัดทิ้ง
19	.46	.46	คัดเลือกไว้
20	.27	.23	คัดเลือกไว้
21	.40	.04	ปรับปรุง
22	.44	.57	คัดเลือกไว้
23	.23	.23	คัดเลือกไว้
24	.56	.34	คัดเลือกไว้
25	.58	.61	คัดเลือกไว้

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	คุณภาพ
26	.21	-.04	ปรับปรุง
27	.52	.65	คัดเลือกไว้
28	.63	.63	คัดเลือกไว้
29	.73	.46	คัดเลือกไว้
30	.63	.57	คัดเลือกไว้
31	.73	.46	คัดเลือกไว้
32	.75	.50	คัดเลือกไว้
33	.48	.42	คัดเลือกไว้
34	.40	.34	คัดเลือกไว้
35	.73	.46	คัดเลือกไว้
36	.56	.72	คัดเลือกไว้
37	.69	.53	คัดเลือกไว้
38	.63	.57	คัดเลือกไว้
39	.21	.11	ปรับปรุง
40	.65	.61	คัดเลือกไว้

ตาราง 16 ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามรายข้อ (Item-Reliability Index) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทย

ข้อที่	S	r	RI
1	0.8257	0.5155	0.4256
2	0.8318	0.5355	0.4454
3	0.6927	0.4505	0.3121
4	0.8605	0.6111	0.5259
5	0.7247	0.5695	0.4127
6	0.8634	0.4710	0.4067
7	0.7198	0.4518	0.3252
8	0.8134	0.3962	0.4076
9	0.7674	0.5963	0.3252
10	0.8059	0.4173	0.4567
11	0.8605	0.6111	0.3363
12	0.7474	0.4071	0.5259
13	0.8567	0.5756	0.3403
14	0.7474	0.5282	0.4943
15	0.6212	0.5744	0.3948
16	0.6395	0.4899	0.3133
17	0.6212	0.5744	0.3568
18	0.8587	0.5756	0.3568
19	0.7508	0.4015	0.4943
20	0.6867	0.4522	0.3109
ค่าความเชื่อมั่น			0.876

ตาราง 17 คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินตามสภาพจริงในวงจรที่ 1 – วงจรที่ 3

เลขที่	วงจรที่ 1				วงจรที่ 2				วงจรที่ 3		
	การฟัง	การอ่านในใจ	การอ่านออกเสียง	เพิ่มเติมสมงาน	การฟัง	การพูด	การทำงานกลุ่ม	เพิ่มเติมสมงาน	การฟัง	การอ่านคำศัพท์	เพิ่มเติมสมงาน
1.	12	15	18	20	16	17	16	20	18	16	19
2.	14	13	17	19	14	15	15	20	16	14	18
3.	12	14	17	18	16	16	14	20	18	15	19
4.	14	18	18	20	16	20	19	20	20	19	20
5.	14	16	18	19	18	20	16	20	20	19	20
6.	11	11	16	17	18	13	12	18	13	15	20
7.	14	16	18	19	16	20	17	20	20	17	20
8.	12	15	17	17	12	17	14	20	20	15	13
9.	12	18	16	16	16	16	14	20	16	15	20
10.	14	13	15	15	14	17	14	18	20	14	18
11.	14	14	16	19	14	17	16	20	20	17	18
12.	12	16	17	17	14	16	15	18	18	19	20
13.	10	14	16	16	16	17	13	18	18	16	19
14.	12	15	16	17	14	17	13	20	18	13	19
15.	12	13	15	17	16	17	13	20	18	14	20
16.	14	15	16	18	16	13	16	20	20	15	20
17.	14	15	17	19	16	16	16	20	16	18	20
18.	16	16	17	20	18	19	14	20	18	17	20
19.	14	16	16	17	16	17	15	20	20	14	20
20.	12	15	18	17	18	16	15	20	16	17	20
21.	14	17	16	20	18	17	18	20	18	19	20
22.	14	16	16	18	18	17	16	20	20	19	20
23.	12	19	15	19	18	20	16	20	20	13	20

เลขที่	วงจรที่ 1				วงจรที่ 2				วงจรที่ 3		
	การฟัง	การอ่านในใจ	การอ่านออกเสียง	เพิ่มคะแนน	การฟัง	การพูด	การทำงานกลุ่ม	เพิ่มคะแนน	การฟัง	การอ่านคำประพันธ์	เพิ่มคะแนน
24	12	16	16	17	14	19	16	20	20	15	16
25.	14	15	18	17	18	13	13	20	20	15	20
26.	12	14	18	17	14	16	16	20	20	19	20
27.	16	17	18	17	18	17	16	20	16	19	19
28.	14	18	18	18	16	19	17	20	20	19	18
29.	16	17	14	19	18	19	20	20	18	19	20
30.	12	15	15	17	16	20	16	16	18	15	20
31.	14	14	15	17	16	15	15	16	20	15	20
32.	10	14	16	16	14	17	13	16	20	16	19
33.	14	13	16	16	14	13	17	20	18	16	19
34.	14	15	18	15	14	17	12	14	20	18	20
35.	16	14	15	19	16	13	18	20	16	19	20
36.	16	13	15	16	16	19	18	16	20	19	20
37.	16	14	15	19	16	17	17	20	16	18	20
38.	16	15	18	17	18	16	16	20	20	19	20
39.	12	15	16	18	12	15	15	20	20	19	20
40.	14	18	18	19	14	20	20	20	12	16	20
41.	14	16	19	19	14	17	17	20	14	19	20
42.	16	15	16	20	16	20	20	20	14	19	18
43.	14	19	16	19	14	20	20	20	16	18	20
44.	14	12	16	17	14	17	17	20	14	16	20
45.	14	14	17	17	14	13	13	20	14	12	20
รวม	629	683	744	800	697	762	703	870	805	750	872
ค่าเฉลี่ย	13.98	15.18	16.53	17.78	15.49	16.93	15.62	19.33	17.89	16.67	19.30
S	2.07	1.79	1.20	1.38	1.77	2.17	2.03	1.48	2.38	2.10	1.30
ร้อยละ	69.89	75.89	82.67	88.89	77.44	84.67	78.11	96.67	89.44	83.33	96.88

ตาราง 18 คะแนนแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง D	ผลต่างกำลังสอง (D^2)	เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง D	ผลต่างกำลังสอง (D^2)
1.	18	21	3	9	24.	6	11	5	25
2.	10	18	8	64	25.	8	20	12	144
3.	10	17	7	49	26.	5	17	12	144
4.	24	26	2	4	27.	19	19	0	0
5.	14	23	9	81	28.	18	21	3	9
6.	8	14	6	36	29.	14	18	4	16
7.	12	16	4	16	30.	22	24	2	4
8.	12	12	0	0	31.	21	21	0	0
9.	12	13	1	1	32.	9	10	1	1
10.	12	15	3	9	33.	4	14	10	100
11.	15	15	0	0	34.	8	16	8	64
12.	13	19	6	36	35.	12	19	7	49
13.	7	11	4	16	36.	11	17	6	36
14.	10	17	7	49	37.	15	20	5	25
15.	5	10	5	25	38.	13	21	8	64
16.	8	17	9	81	39.	10	18	8	64
17.	17	18	1	1	40.	12	20	8	64
18.	10	18	8	64	41.	15	18	3	9
19.	13	15	2	4	42.	19	22	3	9
20.	17	19	2	4	43.	8	14	6	36
21.	12	20	8	64	44.	7	18	11	121
22.	17	20	3	9	45.	8	18	10	100
23.	16	20	4	16	รวม	556	790	234	
					เฉลี่ย	12.36	17.56	5.20	

ตาราง 19 คะแนนแบบทดสอบความสามารถในการเขียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง D	ผลต่างกำลังสอง (D^2)	เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง D	ผลต่างกำลังสอง (D^2)
1.	18	27	9	25	24.	16	25	9	81
2.	18	26	8	64	25.	15	25	10	100
3.	20	25	5	25	26.	14	25	11	121
4.	19	30	11	121	27.	17	27	10	100
5.	17	28	11	121	28.	17	27	10	100
6.	14	23	9	81	29.	15	30	15	225
7.	17	28	11	121	30.	17	25	8	64
8.	14	26	12	144	31.	13	25	12	144
9.	19	24	5	25	32.	15	22	7	49
10.	17	22	5	25	33.	16	25	9	81
11.	18	27	9	81	34.	12	21	9	81
12.	16	25	9	81	35.	13	29	16	256
13.	11	25	14	196	36.	12	25	13	169
14.	15	25	10	100	37.	17	26	9	81
15.	15	23	8	64	38.	15	25	10	100
16.	18	25	7	49	39.	17	28	11	121
17.	19	28	9	81	40.	13	28	15	225
18.	16	27	11	121	41.	13	29	16	256
19.	17	25	8	64	42.	17	28	11	121
20.	20	24	4	16	43.	14	26	12	144
21.	20	28	8	64	44.	17	23	6	36
22.	17	26	9	81	45.	14	22	8	64
23.	19	28	9	81	รวม	723	1161	434	
					เฉลี่ย	16.47	25.80	9.7	

ภาคผนวก ข.
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นป. 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

หน่วยการเรียนรู้ 1 เรื่องปลาหมอตายเพราะปาก จำนวน 20 คาบ คาบละ 50 นาที

สัปดาห์ที่ 1-4 วันที่ 16 พฤษภาคม 2548 ถึง วันที่ 13 มิถุนายน 2548

1. มาตรฐาน ท.1.1 ข้อ 4

สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้คล่องและรวดเร็วถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และอักขรวิธี และจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่า นำไปใช้อ้างอิง เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามจุดประสงค์อย่างกว้างขวาง มีมารยาทการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท.3.1 ข้อ 2

สามารถสนทนาโต้ตอบพูดแสดงความรู้ความคิด พูดวิเคราะห์เรื่องราว พูดต่อหน้าชุมชนและพูดรายงานโดยใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมแก่เรื่องและจุดประสงค์ตามหลักการพูด มีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด

มาตรฐาน ท. 4.1 ข้อ 2.5

สามารถใช้คำ กลุ่มคำ ตามชนิดและหน้าที่ และเรียบเรียงประโยค ใช้ประโยคในการสื่อสารได้ชัดเจน รู้จักคำที่มีความหมายโดยตรงและโดยนัย สามารถแต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์และกลอนได้อย่างสร้างสรรค์

มาตรฐาน ท.5.1 ข้อ 1

สามารถอ่านหนังสือได้หลากหลายทั้งนิทาน ตำนาน เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทร้อยกรอง บทละคร ตามจุดประสงค์ของการอ่าน ใช้หลักการพิจารณาหนังสือ เห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิตจริง

2. คำอธิบายรายวิชา

ฝึกทักษะการฟัง ดู เพื่อจับใจความ ประเด็นสำคัญ ข้อคิดเห็น ฟังเรื่องราวต่าง ๆ บทความ ข่าว การอภิปราย การรายงาน จำนวน คำคม สุภาษิต คำพังเพย บทร้อยกรอง เพลง โดยใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ กระบวนการบูรณาการ กระบวนการฝึกปฏิบัติ

ฝึกพูดสนทนาโต้ตอบ พูดวิเคราะห์แสดงความรู้ ความคิด พูดต่อหน้าชุมชน พูดเล่าเรื่อง เล่า นิทาน และท่องบทอาขยานโดยใช้ทักษะการพูด ทักษะทางภาษาได้อย่างสมเหตุสมผล

ฝึกอ่านในใจและอ่านออกเสียงพยางค์ คำ กลุ่มคำ ประโยคและข้อความที่เกี่ยวกับจำนวน สุภาษิต ฝึกอ่านออกเสียงและอ่านในใจทั้งบทร้อยแก้ว ร้อยกรอง นิทาน บทความ สารคดีเชิง

ความรู้และความบันเทิงจนสามารถซักถามรายละเอียด ความคิดเห็นและใจความสำคัญของข้อความ จากเรื่องที่อ่าน

ฝึกเขียนพยางค์ คำ วลี กลุ่มคำ ประโยค ตัวเลขไทย ไตรยางศ์ และข้อความได้ถูกต้องตาม หลักเกณฑ์ทางภาษา เลือกใช้คำได้ถูกต้องตามความหมาย เขียนโครงเรื่อง แต่งบทร้อยกรองง่าย ๆ เขียนคำนาม สรรพนาม ได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาและการเขียน

3. สารการเรียนรู้และเนื้อหา

การอ่าน หลักการอ่านในใจ การอ่านออกเสียง การสร้างนิสัยรักการอ่าน มารยาทในการอ่าน การเขียน หลักการเขียน มารยาทในการเขียน นิสัยรักการเขียนรวมถึงคุณค่าและประโยชน์ของการเขียน

การฟัง ดู การจับใจความสำคัญ ข้อคิดที่ได้ สามารถแยกแยะหรือตีความแสดงความคิดเห็น จากการฟังและการดู

การพูด การใช้ถ้อยคำสุภาพ เหมาะสมกับบุคคล พูดแสดงความคิดเห็น สื่อสารกับผู้อื่นได้ อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามกาลเทศะ

หลักและการใช้ภาษา พยางค์ คำ กลุ่มคำ ไตรยางศ์ วรรณยุกต์และการผันวรรณยุกต์ ประโยค คำนาม สรรพนาม

4. ผลการเรียนรู้

เมื่อนักเรียนผ่านกระบวนการฝึกปฏิบัติทางภาษาในด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา แล้วสามารถ

4.1 จับประเด็นสำคัญ ข้อคิดเห็น ฟังเรื่องราวต่าง ๆ บทความ ข่าว การอภิปราย การรายงาน สำนวน สุภาษิต คำพังเพย บทร้อยกรอง เพลง โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการบูรณาการ กระบวนการฝึกปฏิบัติ

4.2 สามารถพูดสนทนาโต้ตอบ พูดวิเคราะห์แสดงความรู้ ความคิด พูดต่อหน้าชุมชน พูดเล่า เรื่อง เล่านิทาน และท่องบทอาขยานโดยใช้ทักษะการพูด ทักษะทางภาษาได้อย่างสมเหตุสมผล

4.3 สามารถอ่านในใจ อ่านออกเสียง พยางค์ คำ กลุ่มคำ ประโยค และข้อความที่เกี่ยวข้องกับ สำนวน สุภาษิต ฝึกอ่านออกเสียงและอ่านในใจ บทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง นิทาน บทความ ความเรียง แผนภูมิ สารคดีเชิงความรู้และความบันเทิงจนสามารถ ซักถามรายละเอียด ความคิดเห็นและใจความสำคัญของข้อความ จากเรื่องที่อ่าน

4.4 สามารถเขียนพยางค์ คำ กลุ่มคำ ประโยค ตัวเลขไทย ไตรยางศ์ และข้อความให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เลือกใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องตามความหมาย เขียนโครงเรื่อง แต่งบทร้อยกรองง่าย ๆ เขียนคำนาม คำสรรพนาม ได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเขียนและการใช้ภาษา

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

5.1 บอกหลักเกณฑ์ในการอ่านในใจ สรุปใจความสำคัญ ตั้งหรือตอบคำถามและ เรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้

5.2 บอกหลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียง และอ่านได้อย่างชัดเจน ถูกต้องกล่องแคล่ว

5.3 จำแนกรูปและเสียงสระ อักษร 3 หมู่ และผันเสียงวรรณยุกต์ได้

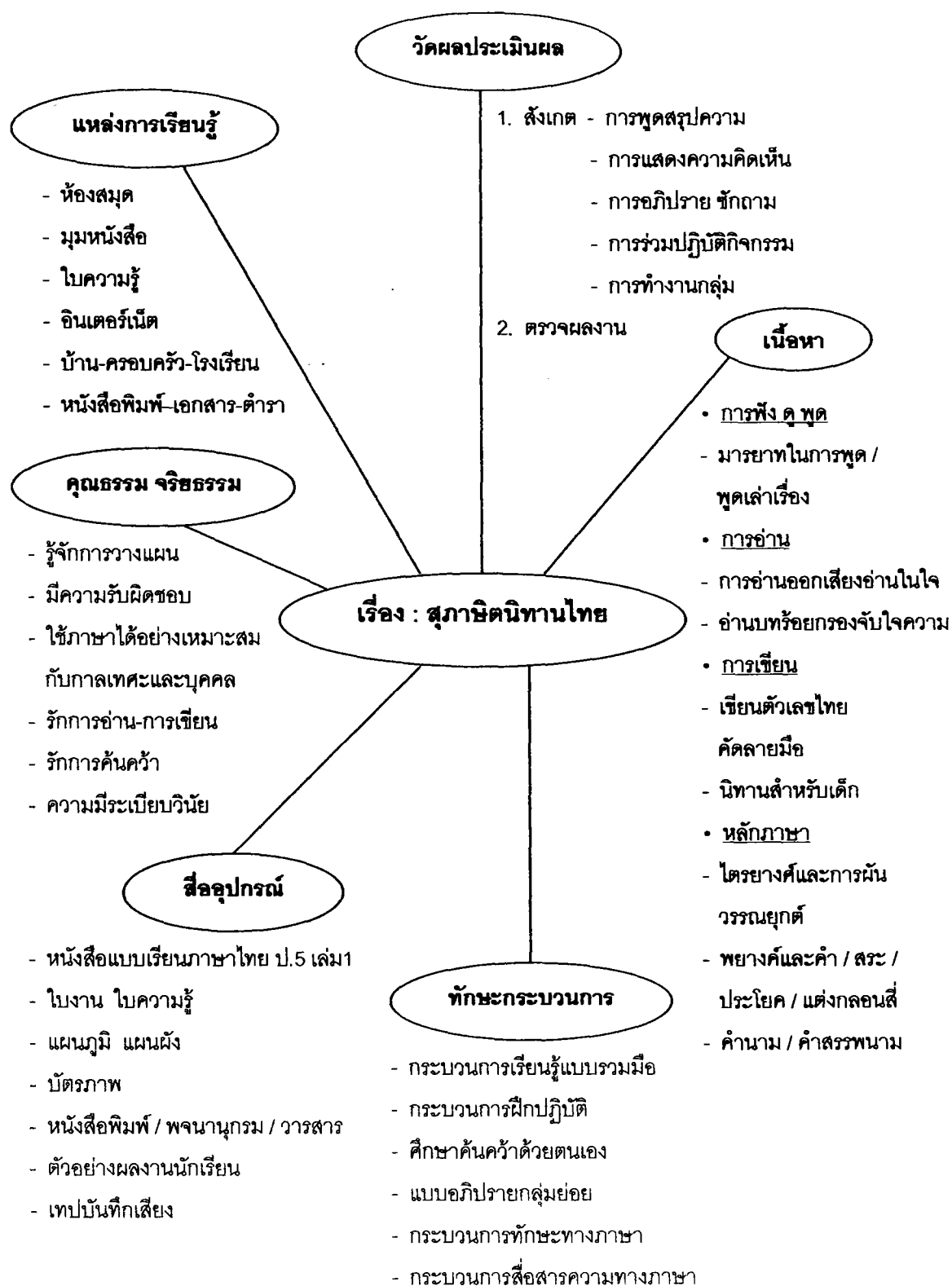
5.4 บอกความหมายของพยางค์ คำ กลุ่มคำ และประโยคได้

5.5 บอกลักษณะของคำนาม คำสรรพนามและนำมาแต่งประโยคได้

5.6 บอกหลักเกณฑ์ในการอ่าน แต่งคำประพันธ์บทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพได้

5.7 พูดอภิปราย หรือแสดงความคิดเห็น และเขียนแผนภาพโครงเรื่องหรือใช้แผนภาพโครงเรื่องในการพูดหรือการเขียนได้

3. ผังความคิดมโนทัศน์ (Mind Mapping) เพื่อการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร

แผนการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาย่อย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่องสุภาษิตนิทานไทย

จำนวน 20 คาบ

คาบที่	เนื้อหาที่เรียน
1	ปฐมนิเทศและทดสอบก่อนเรียน
2 - 3	- การอ่านในใจ บทความ สารคดี สิ่งพิมพ์ เนื้อเรื่องจากบทเรียน
4 - 6	- การอ่านออกเสียง เรื่องจากบทเรียน (ปลาหมอตายเพราะปาก) อ่านนิทานเรื่อง ลูกกบ อ่านสื่อสิ่งพิมพ์
7 - 8	- ทักษะทางภาษา (การเขียนบันทึกความรู้)
9 - 10	- หลักและการใช้ภาษา (สระและไวยากรณ์)
11	- หลักและการใช้ภาษา (พยางค์ คำและกลุ่มคำ)
12 - 13	- หลักและการใช้ภาษา (ประโยค)
14 - 15	- หลักและการใช้ภาษา (คำนาม)
16 - 17	- หลักและการใช้ภาษา (คำสรรพนาม)
18 - 19	- การอ่านบทหรือยกเรื่องและแต่งคำประพันธ์
20	- ทดสอบหลังเรียน

แผนการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	ปีการศึกษา 2548
บทที่ 1	เรื่อง สุภาชีวิตนิทานไทย (การอ่านในใจ)	จำนวน 20 คาบ (คาบละ 50 นาที)
แผนการเรียนรู้ที่ 1	การอ่านในใจ	จำนวน 2 คาบ

สาระสำคัญ การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ซึ่งนักเรียนจะต้องรู้จักอ่านอย่างมีสมาธิและใช้วิจารณญาณจึงจะสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นักเรียนสามารถอธิบายหลักเกณฑ์ในการอ่านในใจ สามารถอ่านและสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้
2. อภิปรายแสดงความคิดเห็นจากเรื่องและสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
3. เขียนสรุปเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านในใจเรื่อง ปลาหมอตายเพราะปาก

กิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องของการฟัง การอ่านนิทานและถามนักเรียนถึงกลวิธีที่นักเรียนใช้ในการอ่านว่านักเรียนใช้กลวิธีการอ่านอย่างไร เพื่อที่สามารถสรุปใจความสำคัญได้อย่างรวดเร็ว
3. ครูแจกแบบทดสอบให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับ “กลวิธีในการอ่าน” (ให้เวลานักเรียนทำประมาณ 15 นาที)
4. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน และแจกใบความรู้ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและอภิปรายเกี่ยวกับ “กลวิธีการอ่านจับใจความ”
5. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายสรุปถึงการใช้กลวิธีในการอ่านจับใจความสำคัญ หลังจากนั้น ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านในใจบทอ่านเรื่องปลาหมอตายเพราะปากจากหนังสือเรียนเป็นรายบุคคล โดยกำหนดเวลาให้อ่านประมาณ 10 นาที และนำมาอภิปรายสรุปในกลุ่มโดยผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถามจากนั้นให้แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปเรื่องย่อโดยการเขียนเป็นแผนที่ความคิดแสดงเหตุการณ์ตามลำดับเรื่องราว
6. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาเล่าเรื่องย่อและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องโดยครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

7. นักเรียนแต่ละคนเขียนสรุปเรื่องจากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มของตนเอง

สื่ออุปกรณ์

- ใบความรู้เรื่องกลวิธีในการอ่าน
- แบบทดสอบเรื่องกลวิธีในการอ่าน
- นิทานเรื่องปลาหมอตายเพราะปาก

การวัดประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ความสามารถในการจับใจความสำคัญ	1. สังเกต ชักถาม	1. แบบประเมินพฤติกรรมในการฟัง
2. พฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม	2. สังเกต	2. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
3. กลวิธีในการอ่าน	3. ตรวจแบบสอบถาม	3. แบบสอบถาม
4. การเขียนเรื่อง	4. ตรวจผลงาน	4. แบบประเมินการเขียน

แผนการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548
บทที่ 1 เรื่องสุภาษิตนิทานไทย	จำนวน	20 คาบ
แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการอ่านออกเสียง	จำนวน	2 คาบ

สาระสำคัญ การอ่านออกเสียงเป็นการอ่านเพื่อสื่อความหมายของเรื่องไปยังผู้ฟัง ผู้อ่านจะต้องรู้จักแบ่งวรรคตอน เน้นหนักเบา และออกเสียงอ่านให้ชัดเจนจึงจะสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

อธิบายหลักเกณฑ์การอ่านและใช้กระบวนการอ่านเพื่อพัฒนาการอ่านให้ถูกต้องคล่องแคล่วและเร็วขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกหลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียงได้
2. อ่านออกเสียงเรื่องปลาหมอตายเพราะปากได้อย่างคล่องแคล่ว
3. บอกใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
4. ตั้งคำถามหรือตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้
5. เรียงลำดับเหตุการณ์ตามเนื้อเรื่องได้
6. บอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา การอ่านออกเสียง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูนำบัตรคำใหม่ จากบทเรียนมาให้นักเรียนอ่านประมาณ 10 คำ เพื่อเป็นการทดสอบการอ่านออกเสียงว่าอ่านได้ถูกต้องชัดเจนหรือไม่ คำศัพท์มีดังนี้

กั๊กวาน กระเดียด เติ้งแช่ เอี่ยมระอา โมโหโกรธา หัวเหี่ยวหัวแรง เอกเขนก สังฆทาน สุจริต
สนทนา

2. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนหลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียงที่ดี เช่น
 - อ่านคล่อง
 - อ่านถูกต้องชัดเจน
 - เว้นจังหวะวรรคตอนถูกต้อง
 - น้ำเสียงเหมือนเสียงบรรยายหรือเสียงพูดตามอารมณ์ของตัวละคร
 - ท่าทางเหมาะสม

3. ให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 5 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอ่านเรื่อง ปลาหมอตายเพราะปาก และครูประเมินการอ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
4. สนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับนิทานหรือเรื่องสั้นต่าง ๆ ที่เคยได้ยินได้ฟังหรือได้อ่าน
5. ให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟังเพื่อฝึกมารยาทในการพูดและกล้าแสดงออก และเป็นผู้ฟังที่ดี
6. นักเรียนแบ่งกลุ่มและร่วมกันศึกษาเรื่องการอ่านและเขียนนิทานจากแบบเรียนหน้า 12
7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับหลักการเขียนนิทานตามหัวข้อดังต่อไปนี้
 - สร้างโครงเรื่อง กำหนดตัวละคร สถานที่เกิดเหตุการณ์
 - ลำดับเหตุการณ์ สร้างเนื้อเรื่องให้น่าสนใจ มีความขัดแย้งในการกระทำของตัวละคร
8. ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสริมทักษะ การอ่านและเขียนนิทานเรื่อง "ลูกกบ" จากแบบเรียน และตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง
9. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันแต่งนิทานสั้น ๆ พร้อมวาดภาพประกอบ
10. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่านิทานที่แต่งขึ้นพร้อมบอกข้อคิดเตือนใจจากเรื่อง
11. นักเรียนทดสอบการอ่านออกเสียงจากนิทานที่ตนเองเลือกหรือที่กลุ่มร่วมกันแต่งเป็นรายบุคคล
12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน
13. นักเรียนแต่งนิทานสั้นคนละ 1 เรื่อง
14. ครูสรุปผลการอ่านของนักเรียนแต่ละคน พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการอ่านของตนเองต่อไป

สื่ออุปกรณ์

- แผนภูมิคำใหม่และความหมาย
- หนังสือแบบเรียนภาษาไทยชั้น ป. 5
- ตัวอย่างหนังสือนิทาน
- ตัวอย่างการแต่งนิทานของนักเรียนจากนิตยสารต่าง ๆ

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1.ความตั้งใจเรียน	1. สังเกต	1. แบบบันทึกการสังเกต
2. การอ่านออกเสียง	2. สังเกต	2. แบบประเมินการอ่านออกเสียง
3. การทำงานกลุ่ม	3. สังเกต	3. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

แผนการสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548			
บทที่ 1	เรื่อง สุภาสิตนิทานไทย	จำนวน	20 คาบ
แผนการสอนที่ 3	ทักษะทางภาษา (การเขียนบันทึกความรู้)	จำนวน	3 คาบ

สาระสำคัญ การเขียนบันทึกคือการศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ตนสนใจ แล้วนำมาเล่าหรือเขียนให้ผู้อื่นรับรู้เป็นการฝึกการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือ ควรปลูกฝังแก่นักเรียนเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเขียนตามรูปแบบ รู้จักสร้างแผนภาพโครงเรื่องและนำมาใช้ในการเขียนหรือ บันทึกความรู้จากประสบการณ์ ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกลักษณะของการเขียนบันทึกชนิดต่าง ๆ ได้
2. ศึกษาค้นคว้าเรื่องที่ตนสนใจ บันทึกแล้วถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้ได้
3. บันทึกความรู้จากการอ่านและการฟังได้
4. สร้างแผนภาพโครงเรื่องได้

เนื้อหา การเขียนบันทึกความรู้ การใช้พจนานุกรม การเขียนสร้างสรรค์

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการบันทึกเหตุการณ์จากหนังสือต่าง ๆ ที่เคยพบเห็น ยกตัวอย่างพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระรัตนราชสุตา สมามบรมราชกุมารี เมื่อท่านเสด็จไปที่ต่าง ๆ ท่านจะทรงบันทึกเหตุการณ์โดยมีสมุดบันทึกติดตัวเสมอซึ่งเราพบเห็นได้จากภาพข่าวทางหนังสือพิมพ์ หรือโทรทัศน์

3. ครูให้นักเรียนอ่าน ใบความรู้ “ การเขียนบันทึกเหตุการณ์ ”
4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปวิธีเขียนบันทึกเหตุการณ์เป็นข้อ ๆ บนกระดาน ได้แก่
 - บันทึกเรื่องราวที่ได้พบเห็น
 - บันทึกความรู้ที่ได้รับ
 - บรรยายความรู้สึกหรือแสดงข้อคิดเห็น
 - บันทึก วัน เวลา เพื่อเตือนความจำ
5. ให้นักเรียนเขียนบันทึกเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ได้พบเห็น เช่น
 - การบันทึกความรู้

- บรรยายความรู้สึกรู้สึกหรือแสดงความคิดเห็นในกระดาษที่ครูแจกให้ แล้วนำเสนอ

6. ครูเลือกการเขียนบันทึกเหตุการณ์ของนักเรียนที่เขียนได้ดี สัก 2-3 คนให้ผู้บันทึกอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง และร่วมกันสรุปผล

7. กำหนดเวลาประมาณ 5 นาทีให้นักเรียนอ่านใบความรู้เกี่ยวกับการเขียนบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน และจุดประสงค์ของการเขียนบันทึกให้แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปวิธีเขียนบันทึกเหตุการณ์ประจำวันและจุดประสงค์ของการเขียนบันทึก

- เขียนเรื่องราวส่วนตัว
- บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน
- บันทึก วัน เวลา ที่เกิดอย่างละเอียด
- บันทึกสิ่งที่พบเห็นจากการเดินทาง

จุดประสงค์ของการเขียนบันทึกคือ

- เตือนความจำ
- บันทึกความรู้
- แสดงความรู้สึกส่วนตัว
- แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ได้พบเห็น

8. ให้นักเรียนแต่ละคนฝึกเขียนบันทึกเหตุการณ์ประจำวันโดยเลือกหัวข้ออย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ตนเองสนใจ โดยก่อนการฝึกให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่องเพื่อเป็นการยกวางแผนการเขียนโดยครูนำแผนภาพโครงเรื่องมาให้นักเรียนดูและอธิบายวิธีการใช้แผนภาพโครงเรื่องเพื่อช่วยในการเขียน

9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

10. ให้นักเรียนเขียนบันทึกความรู้ที่ได้รับเป็นรายบุคคลและส่งครู

สื่ออุปกรณ์

- ตัวอย่างแผนภาพโครงเรื่อง
- ตัวอย่างการเขียนบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน
- แบบเรียนภาษาไทย

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1.ความตั้งใจเรียน	1. สังเกต	1. แบบบันทึกการสังเกต
2. การเขียนบันทึก	2. ตรวจผลงาน	2. แบบประเมินการเขียนบันทึก

แผนการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548			
บทที่ 1	เรื่อง สุภาษิตนิทานไทย	จำนวน	20	คาบ
แผนการเรียนรู้ที่ 4	หลักและการใช้ภาษา (สระและไทรยางค์)	จำนวน	2	คาบ

สาระสำคัญ ไทรยางค์ คือ อักษรไทยที่แบ่งตามระดับเสียงของอักษรเป็น 3 หมู่ คือ อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ ส่วนสระเป็นเครื่องหมายที่ใช้ประสมกับตัวอักษรเพื่อให้เกิดคำใหม่แบ่งเป็น 21 รูป 32 เสียง ซึ่งการเรียนรู้เรื่องไทรยางค์และสระจะช่วยให้ผู้เรียนออกเสียงคำหรือสร้างคำได้อย่างหลากหลายเพื่อนำมาใช้ในการอ่านและการเขียน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับรูปและเสียงสระตลอดจนสามารถจำแนกพยัญชนะไทยทั้ง 44 ตัวออกเป็นอักษร 3 หมู่ (ไทรยางค์) ประสมคำและผันวรรณยุกต์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จำแนกรูปและเสียงสระได้
2. อ่านและเขียนคำที่ประสมด้วยสระต่าง ๆ ได้
3. บอกรูปและเสียงสระจากคำที่อ่านและเขียนได้
4. จำแนกพยัญชนะออกเป็นอักษร 3 หมู่ได้
5. บอกหมู่ของพยัญชนะต้นจากคำ และนำคำมาแต่งประโยคได้
6. ผันเสียงวรรณยุกต์คำได้

เนื้อหา ไทรยางค์ และสระ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูชี้แจงและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมากลุ่มละ 1 คน ครูนำบัตรข้อความ 2 ข้อความ ดังนี้
 - 1) ฝีฝากถุงข้าวสารให้ฉัน ข รฐ ศ ษ 2) ขฎากับปฏักเอาแจกันดอกบัวประดับบนโต๊ะ
 มาให้ตัวแทนกลุ่มอ่านในใจและจำให้ได้และให้ตัวแทนนำข้อความที่ได้อ่านไปบอกเพื่อนในกลุ่ม โดยการเล่นเกมกระซิบ ให้คนสุดท้ายออกมาเขียนข้อความบนกระดาน และตัวแทนเฉลยว่ากลุ่มของตนเองเขียนถูกต้องหรือไม่ โดยครูให้คะแนนเป็นการเสริมแรง
3. นักเรียนอ่านข้อความพร้อมกัน และช่วยกันแยกพยัญชนะต้นจากข้อความที่อ่านทีละตัวดังนี้
 4. ข้อความที่ 1) ข ข ฦ รฐ ฦ ฝ ฝ ศ ษ ส ห ข้อความที่ 2) ก จ ด ต ฎ ฏ บ ป อ

นักเรียนช่วยกันบอกพยัญชนะที่ขาดไปให้ครบ 44 ตัว ดังนี้ 3) ค ค ห ง ข ช ฉ ณ ฎ ฏ ฒ ณ ท
ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ

4. ให้นักเรียนออกเสียงพยัญชนะที่ละกลุ่ม และร่วมกันอภิปรายว่าแต่ละกลุ่มแตกต่างกันอย่างไร

ครูตั้งคำถามกลุ่มแรกมีเสียงเป็นอย่างไร (เสียงสูง)

กลุ่มที่ 2 มีเสียงอย่างไร (เสียงกลาง)

กลุ่มที่ 3 มีเสียงอย่างไร (เสียงต่ำ)

ทราบไหมว่าอักษรทั้ง 3 กลุ่ม เรียกว่าอะไร (ไตรยางศ์)

6. นำแผนภูมิกลอน ไตรยางศ์ ติดบนกระดานให้นักเรียนอ่านพร้อมกันโดยแบ่งวรรคตอนให้ถูกต้องดังนี้

เสียงอักษร สูง ต่ำ กลาง	คือไตรยางศ์มีสามเสียง
เสียงสูงต่ำจับคู่เคียง	ฟังสำเนียงเสียงคล้ายกัน
ข ค ห อักษรคู่	ให้ความรู้เรื่องการผัน
เสียงจัดวางถึงสามัญ	ผันวรรณยุกต์ได้ทุกเสียง
	(สนใจ บุญอุรพีภิญญา)

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อสรุปความหมายของบทกลอน และฝึกผันวรรณยุกต์คำ

7. ครูนำบัตรสระมาให้นักเรียนฝึกอ่านและบอกเสียงของสระร่วมกันโดยครูตั้งคำถามนำ
สระมีทั้งหมดกี่รูป กี่เสียง สระแบ่งเป็นกี่ประเภท แต่ละประเภทมีสระเสียงใดบ้าง

8. นำบัตรคำมาติดบนกระดานให้นักเรียนอ่านและร่วมกันบอกว่าคำที่เห็นและอ่านนี้เกิดขึ้น
ได้อย่างไร (นำพยัญชนะมาประสมกับสระ)

9. นักเรียนแบ่งกลุ่มและระดมพลังสมองเขียนคำจากอักษร 3 หมู่โดยประสมกับสระที่นักเรียนพบมากที่สุดในการอ่านและการเขียน และร่วมกันแต่งเรื่องสั้น ๆ ภายในเวลาที่กำหนดให้และนำมาเสนอหน้าชั้นเรียน

11. นักเรียนที่ฟังร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ละครประเพณีเรื่องที่เพื่อน ๆ แต่ละกลุ่มนำเสนอ

12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

13. นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้รับ

สื่ออุปกรณ์

- บัตรพยัญชนะ บัตรสระ
- แผนภูมิไตรยางศ์ แบบเรียน

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. กระบวนการกลุ่ม	1. สังเกต	1.แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
2. การอภิปราย	2. สังเกต, ซักถาม	2. แบบประเมินการอภิปราย ข้อคำถาม
3. ผลงาน	3. ตรวจผลงาน	3. แบบบันทึกการตรวจงาน

แผนการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548
 บทที่ 1 เรื่อง สุภาชิตินิทานไทย จำนวน 20 คาบ
 แผนการเรียนรู้ที่ 5 หลักและการใช้ภาษา (พยางค์ คำ และกลุ่มคำ) จำนวน 1 คาบ

สาระสำคัญ พยางค์ คำและกลุ่มคำในภาษาไทยเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการใช้ภาษา นักเรียนควรศึกษาวิธีการใช้ที่ถูกต้องเพื่อนำไปใช้พูดและเขียนติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อให้นักเรียน เข้าใจความหมายของพยางค์ คำและกลุ่มคำ นำมาใช้ในการพูดและการเขียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายของพยางค์ คำและกลุ่มคำได้
2. บอกหลักเกณฑ์ในการพิจารณาพยางค์ คำ กลุ่มคำ และจำนวนพยางค์ของคำได้
3. นำคำและกลุ่มคำมาเรียบเรียงเป็นประโยคได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน

เนื้อหา พยางค์ คำ และกลุ่มคำ

กิจกรรมการเรียนรู้

7. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
8. ดิตบัตรคำบนกระดานประมาณ 10 คำ ดังนี้
 กา ตี ปลา ปาก หมอ
 นาทิ กติกา อาหาร กตัญญู อิริยาบถ
9. ให้นักเรียนสังเกตและบอกความแตกต่างระหว่างคำในบรรทัดที่ 1 และบรรทัดที่ 2 ครูอธิบายเพิ่มเติม และให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลงโดยครูคิดแผนภูมิเพลงบนกระดาน ดังนี้

เบิกบานใจ	เมื่อเรามาพร้อมร้องเพลงกัน
ว่าเรื่องคำ	และพยางค์ที่ต้องศึกษา
พยางค์ที่เราต้องรู้	เปล่งเสียงทีละครั้งจริงหนา
ส่วนความหมาย	ไม่มีหรือมีไม่ว่า
อันว่าคำ	จำไว้แม่นกว่า
จะเปล่งกี่ครั้ง	ต้องมีความหมาย (ซ้ำ)
10. นักเรียนแบ่งกลุ่มและร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ที่ได้รับจากเนื้อเพลง ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาสรุปให้เพื่อนฟัง ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจความคิดรวบยอด
11. หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันรวมรวมคำ ตามจำนวนพยางค์ที่กำหนดให้พร้อม

กับต่างประเทศ ครูสังเกตการทำงานร่วมกันของนักเรียน และรวบรวมผลงานเพื่อตรวจให้คะแนน

12. ให้แต่ละคนบันทึกความรู้ที่ได้รับและส่งในวันรุ่งขึ้นเพื่อจะได้ตรวจสอบความ

เข้าใจของนักเรียน

สื่ออุปกรณ์ บัตรคำ แผนภูมิเพลง แบบเรียนภาษาไทย

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ความตั้งใจเรียน	1. สังเกต	1. แบบบันทึกการสังเกต
2. การทำงานกลุ่ม	2. สังเกต	2. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
3. ตรวจผลงานการบันทึก	3. ตรวจงาน	3. แบบบันทึกการตรวจงาน

แผนการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548		
บทที่ 1	เรื่อง สุภาชิตินิทานไทย	จำนวน	20 คาบ
แผนการเรียนรู้ที่ 6	หลักและการใช้ภาษา (ประโยค)	จำนวน	2 คาบ

สาระสำคัญ ประโยคคือการนำคำมาเรียงต่อกันเพื่อให้ได้ใจความสมบูรณ์ นักเรียนควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของประโยค เพื่อนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างประโยคและสามารถบอกลักษณะและส่วนประกอบของประโยคและแต่งประโยคได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกลักษณะและส่วนประกอบของประโยคได้
2. บอกความแตกต่างของประโยค 2 ส่วนและประโยค 3 ส่วนได้
3. แต่งประโยค 2 ส่วนและ 3 ส่วนได้

เนื้อหา ประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ทบทวนความรู้เดิมเรื่อง พยางค์ คำและกลุ่มคำ รับอาสาสมัครนักเรียนประมาณ 3 – 4 คน แต่ละคนรับบัตรคำจากครู อ่านและแสดงให้เพื่อน ๆ ดู และอ่านบัตรคำพร้อม ๆ กัน ดังนี้
 - ปลาตัวใหญ่
 - ปลาหมึกว่ายน้ำ
 - พี่อ่านหนังสือ
3. ครูตั้งคำถามนักเรียน ดังนี้
 - ข้อความทั้ง 3 นี้เหมือนหรือต่างกันอย่างไร
 - นักเรียนสังเกตได้อย่างไร
4. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มและร่วมกันอภิปรายเพื่อบอกเหตุผลว่า ข้อความปลาตัวใหญ่แตกต่างจากข้อความอื่น เพราะเป็นกลุ่มคำหรือวลี ปลาหมึกว่ายน้ำและพี่อ่านหนังสือเป็นประโยค เพราะเมื่ออ่านแล้วได้ใจความสมบูรณ์ว่าใครทำอะไร คือ

ปลาหมึกมีหนวด	→	ปลาหมึก	เป็น	ประธาน
	→	ว่ายน้ำ	เป็น	กริยา
พี่อ่านหนังสือ	→	พี่	เป็น	ประธาน

→ อ่าน เป็น กริยา
→ หนังสือ เป็น กรรม

5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปลักษณะและส่วนประกอบของประโยค
6. ครูเขียนประโยค 2 ประโยค ต่อไปนี้ รถเล่น และ แมวกินปลา บนกระดาน และให้นักเรียนร่วมกันบอกหน้าที่ของคำแต่ละคำในประโยค
7. ให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองโดยการอ่านความรู้เรื่องประโยค 2 ส่วนและ 3 ส่วนในหนังสือเรียน
8. แบ่งกลุ่มนักเรียนร่วมกันแต่งประโยค 2 ส่วน และ 3 ส่วน ชนิดละ 3 ประโยค และส่งตัวแทนมาเขียนประโยคแข่งกันบนกระดาน
9. ครูให้นักเรียนอ่านประโยคบนกระดานและร่วมกันพิจารณาประโยคที่เพื่อนเขียน พร้อมกันว่าถูกต้องหรือไม่
10. ฝึกให้นักเรียนแต่งประโยคแข่งกันจากบัตรคำที่ครูกำหนดให้จนเกิดความคล่องแคล่ว
11. ฝึกหาประโยค 2 ส่วนและ 3 ส่วนจากหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร
12. นักเรียนฝึกแต่งประโยคด้วยตนเองคนละ 5 ประโยคเป็นการบ้าน

สื่ออุปกรณ์ บัตรคำ บัตรข้อความ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ความตั้งใจเรียน	1. สังเกต	1. แบบบันทึกการสังเกต
2. การทำงานกลุ่ม	2. สังเกต	2. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
3. ตรวจผลงานการแต่งประโยค	3. ตรวจผลงาน	3. แบบบันทึกการตรวจงาน

แผนการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548
บทที่ 1	เรื่องสุภาสิตนิทานไทย	จำนวน 20 คาบ
แผนการเรียนรู้ที่ 7	เรื่องหลักและการใช้ภาษา (คำนาม)	จำนวน 2 คาบ

สาระสำคัญ คำนามคือคำที่ใช้เรียกชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ นักเรียนควรศึกษาเรื่องคำนามชนิดต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการพูดและเขียนอย่างถูกต้อง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มีความรู้และเข้าใจลักษณะของคำนามและใช้คำนามได้ถูกต้องทั้งในการเขียนและการพูด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกลักษณะของคำนามได้
2. บอกลักษณะและชนิดของคำนามได้
3. นำคำนามประเภทต่าง ๆ มาแต่งประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา คำนาม

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
2. นักเรียนช่วยกันระดมความคิดโดยบอกชื่อ เพื่อน สัตว์ หรือสิ่งของมาคนละ 1 ชื่อ เมื่อนักเรียนบอกแล้วครูตั้งคำถามให้นักเรียนพิจารณาว่าชื่อเหล่านี้มีความสำคัญอย่างไร และเป็นคำชนิดใด
3. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนศึกษาใบงานเรื่องคำนามจากใบความรู้ที่ครูแจกให้
4. เมื่อนักเรียนศึกษาใบงานแล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันค้นคว้าคำนามประเภทต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์โดยแบ่งประเภท คือคำนามทั่วไป คำนามที่เฉพาะ คำนามแสดงอาการ คำนามบอกหมวดหมู่และลักษณะนาม
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะของคำนามชนิดต่าง ๆ และให้นักเรียนแข่งขันกันแต่งประโยคจากบัตรคำนามที่ครูแสดงให้นักเรียนดู กลุ่มใดแต่งได้เร็วที่สุด ได้ 3 คะแนน ลำดับที่ 2 ได้ 2 คะแนน ลำดับที่ 3 ได้ 1 คะแนน จนนักเรียนเกิดความคล่องแคล่ว
6. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่งประโยคด้วยตนเองตามชนิดของคำนาม ชนิดละ 1 ประโยค และอ่านทบทวนความรู้จากแบบเรียน โดยบันทึกความรู้ที่ได้รับ (learning log)

สื่ออุปกรณ์

ใบความรู้ บัตรคำ หนังสือพิมพ์ แบบเรียนภาษาไทยชั้น ป.5

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ความตั้งใจเรียน	1. สังเกต	1. แบบบันทึกการสังเกต
2. การตอบคำถาม	2. สังเกต	2. แบบบันทึก
3. การทำงานกลุ่ม	3. สังเกต	3. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

แผนการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548
บทที่ 1 เรื่องสุภาสิตนิทานไทย		จำนวน 20 คาบ
แผนการเรียนรู้ที่ 8 หลักและการใช้ภาษา (คำสรรพนาม)		จำนวน 2 คาบ

สาระสำคัญ การรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาในเรื่องลักษณะของคำสรรพนามและการใช้คำสรรพนามชนิดต่าง ๆ เป็นพื้นฐานสำคัญสำคัญในการพูดและการเขียน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความรู้และเข้าใจลักษณะของประโยค คำสรรพนามและใช้คำสรรพนามได้ถูกต้องทั้งในการพูดและการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกลักษณะของคำนามได้
2. บอกชนิดของคำสรรพนามชนิดต่าง ๆ ได้
3. นำคำสรรพนามแต่ละชนิดมาแต่งประโยคได้
4. บอกส่วนประกอบของประโยคและจำแนกชนิดของประโยคได้

เนื้อหา ประโยคและคำสรรพนาม

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
 2. ครูพูดข้อความ ต่อไปนี้ให้นักเรียนฟัง "สมชายเป็นนักเรียนที่ดี ทุกวันสมชายจะตื่นแต่เช้ารีบอาบน้ำ แต่งตัว ทานข้าว กล่าวลาคุณพ่อ คุณแม่แล้วไปโรงเรียน เมื่อถึงโรงเรียนสมชายพบคุณครู จะกล่าวว่า สวัสดีครับคุณครู สมชายเป็นที่รักของคุณครูและเพื่อน ๆ "
 2. รับอาสาสมัครนักเรียน 2 คน ให้ออกมาสนทนา กัน ตามบทต่อไปนี้นักเรียน ๆ ฟัง
- ต้น : สวัสดีครับบวม เธอกำลังจะไปไหน
- บวม : ผมกำลังจะไปเล่นฟุตบอลกับบอยและเบิร์ตครับ
- ต้น : เธอชอบเล่นฟุตบอลหรือ ผมก็ชอบเหมือนกัน เวลายุ่ง ๆ แบบนี้ผมจะไปเล่นฟุตบอลกับภูมิ และพัฒน์ที่สนามฟุตบอลของโรงเรียน
- บวม : ดีเลย จ้าเราไปชวนเพื่อน ๆ มาเล่นฟุตบอลกันดีกว่า
- ต้น : ตกลงครับ ไปกันเถอะ
3. เมื่อนักเรียนอ่านบทสนทนาจบ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าระหว่างบทความที่ครูอ่านกับบทสนทนาที่เพื่อน ๆ อ่าน ว่างมีความแตกต่างกันอย่างไร
 4. ครูร่วมอภิปรายกับนักเรียนโดยใช้คำถามชี้แนะ เช่น บทความที่ครูอ่าน มีคำใดที่ซ้ำกัน บทสนทนาที่เพื่อน ๆ อ่าน มีคำประเภทใด เราเคยใช้ในการพูดไหม เรียกคำประเภทนี้ว่าอย่างไร

4. ครูอธิบายเพิ่มเติมเรื่องคำสรรพนามโดยบูรณาการกับวิชาภาษาอังกฤษที่นักเรียนเคยเรียนรู้ได้แก่ คำ I You He She It We You They และให้นักเรียนเปรียบเทียบวิธีใช้
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มยกตัวอย่างคำสรรพนามแทน พระมหากษัตริย์ พระสงฆ์ และสุภาพชน
6. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้เรื่องคำสรรพนามประเภทต่าง ๆ และร่วมกันอภิปราย ภายในเวลาที่กำหนด และครูอธิบายสรุป การใช้คำเหล่านี้ในการแต่งประโยค
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งกันแต่งประโยคโดยใช้คำสรรพนามประเภทต่าง ๆ ตามที่ครูกำหนด ถ้าผิดพลาดครูจะอธิบายแก้ไขเพิ่มเติมจนนักเรียนเกิดความคล่องแคล่ว
8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนและทำแบบฝึกหัดที่ครูกำหนดให้เป็นรายบุคคล และให้อ่านแบบเรียนเป็นการทบทวนและบันทึกความรู้

สื่ออุปกรณ์

บทความ บทสนทนา ใบความรู้ แถบประโยค แบบเรียนภาษาไทย
การวัดและประเมิน

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ความสนใจในการเรียน	1. สังเกต	1. แบบบันทึกการสังเกต
2. การตอบคำถาม	2. สังเกต	2. แบบบันทึก
3. ตรวจแบบฝึกหัด	3. ตรวจผลงาน	3. แบบประเมินการตรวจงาน

แผนการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548			
บทที่ 1	เรื่อง สุภาสิตนิทานไทย	จำนวน	20	คาบ
แผนการเรียนรู้ที่ 9	การอ่านบทร้อยกรองและแต่งคำประพันธ์	จำนวน	2	คาบ

สาระสำคัญ การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องจะช่วยให้ผู้อ่านและผู้ฟังเกิดความซาบซึ้งและเห็นความงามของภาษาไทย และยังเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมด้านการอ่านทำนองเสนาะไว้ด้วย เป็นการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่านยิ่งขึ้นด้วย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รู้หลักเกณฑ์การอ่านทำนองเสนาะและแต่งคำประพันธ์ ตลอดจนจับใจความสำคัญและถอดความจากคำประพันธ์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกหลักเกณฑ์ในการอ่านบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพได้
2. อ่านออกเสียงบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง
3. สรุปเนื้อหา บอกใจความสำคัญจากบทร้อยกรองที่อ่านได้
4. บอกความหมายของคำศัพท์ และความหมายของบทร้อยกรองที่อ่านได้
5. พูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นจากบทร้อยกรองที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล

เนื้อหา การอ่านบทร้อยกรองและคำประพันธ์

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูนำสนทนาและให้นักเรียนร่วมกันคิดและบอกความแตกต่างระหว่างบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง และร่วมกันสรุปลักษณะเด่นที่ทำให้เราทราบว่าบทความนั้นคือบทร้อยแก้วหรือบทร้อยกรอง
3. ให้นักเรียนอ่านในใจบทร้อยกรองเรื่องชีวิตปูจากบทเรียน แบบสำรวจ และช่วยกันสำรวจหาคำยากหรือคำที่นักเรียนไม่ทราบความหมาย โดยให้นักเรียนบอกคำ และครูเขียนคำที่นักเรียนบอกบนกระดาน เช่น ก้อมโกง โม่งโค้ง ลอกคราบ เพศพันธุ์ ยั่วเย้า จักจั่น วิญญูณณ์ ฯลฯ แล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่มช่วยกันค้นหาความหมายของคำจากพจนานุกรม โดยครูทบทวนความรู้เดิมเรื่องการใช้พจนานุกรม และให้นักเรียนบอกความหมายของคำ และครูเขียนให้นักเรียนดูบนกระดาน
4. ครูอ่านบทร้อยกรองเรื่องชีวิตปู ให้นักเรียนฟังเป็นจังหวะ และแบ่งวรรคตอนด้วยน้ำเสียงธรรมดา ให้นักเรียนอ่านตามและทำเครื่องหมายขีดคั่นเป็นการแบ่งวรรคตอนให้ถูกต้องดังต่อไปนี้

ไอ้เอ็นดู/ปูไม่มี/ซึ่งศิระ

เท้าระกะ/ก้อมโกง/โม่งโค้งชัน

5. นักเรียนสังเกตการเว้นวรรคและทำเครื่องหมาย จากการอ่าน
6. ครูนำแผนภูมิกลอนแปดมาให้นักเรียนดู และให้นักเรียนบอกลักษณะจากแผนผังที่ได้เห็น ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะของกลอนแปดร่วมกัน
7. ครูอ่านกลอนแปดเรื่องชีวิตปูเป็นทำนองเสนาะให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนอ่านตามครูพร้อมกัน 1 เที้ยว หลังจากนั้นนักเรียนฝึกอ่านเป็นรายกลุ่มและรายบุคคลจนกล่อง
8. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเนื้อหา ใจความสำคัญ และข้อคิดที่ได้รับจากการอ่าน
9. ครูทดสอบการอ่านทำนองเสนาะโดยประเมินเป็นรายบุคคล
10. ให้นักเรียนฝึกแต่งกลอนแปดคนละ 1 บท ตามหัวข้อที่ตนเองสนใจ

สื่อและอุปกรณ์

แผนภูมิกลอนแปด แบบเรียน พจนานุกรม บัตรคำ

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ความตั้งใจเรียน	1. สังเกต	1. แบบบันทึกการสังเกต
2. การอ่านบทร้อยกรอง	2. บันทึก	2. แบบประเมินการอ่าน
3. ตรวจผลงาน	3. ตรวจงาน	3. แบบบันทึกการตรวจงาน

แบบประเมินการพูด
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ประกอบแผนการสอนที่ วันที่..... เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การประเมิน							
เลขที่	ชื่อ-สกุล	เนื้อหา	ความถูกต้องและท่วงทำนอง	การใช้ภาษา	การลำดับเหตุการณ์	บุคลิกลักษณะ	รวม
	ระดับคะแนน	4	4	4	4	4	20

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนนการพูด

รายการ	คะแนน
1. เนื้อหา - พูดได้ตรงประเด็น มีเนื้อหาสาระชัดเจนและมีข้อเท็จจริงสนับสนุน 4 - พูดได้ตรงประเด็น มีเนื้อหาสาระชัดเจน แต่ไม่มีข้อเท็จจริงสนับสนุน 3 - พูดได้ตรงประเด็น มีเนื้อหาสาระบ้าง ไม่มีข้อเท็จจริงสนับสนุน 2 - พูดตรงประเด็น ขาดเนื้อหาสาระและข้อเท็จจริงสนับสนุน 1 - พูดไม่ตรงประเด็น ขาดเนื้อหาสาระและไม่มีข้อเท็จจริงสนับสนุน 0	
2. ความถูกต้องและท่วงทำนองในการพูด - พูดถูกต้องตามอักขรวิธี ไม่ติดขัด ออกเสียง ร,ล และคำควบกล้ำชัดเจน ผิดไม่เกิน 3 แห่ง เสียงดังชัดเจนและใช้น้ำเสียงเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 4 - พูดถูกต้องตามอักขรวิธี ออกเสียง ร,ล และคำควบกล้ำหรือพูดตะกุกตะกัก 4 – 6 แห่ง เสียงดังพอควร น้ำเสียงเหมาะกับเรื่อง 3 - พูดถูกต้องตามอักขรวิธี ออกเสียง ร,ล และคำควบกล้ำผิด 7 คำ ขึ้นไป เสียงไม่ชัดเจน 2 - พูดถูกต้องตามอักขรวิธี ออกเสียง ร,ล คำควบกล้ำไม่ถูกต้อง พูดติดๆ ขัดๆ มากกว่า 7 แห่ง เสียงไม่ชัดเจน 1 - พูดไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ออกเสียง ร,ล ควบกล้ำไม่ได้ เสียงเบาจนฟังไม่รู้เรื่อง หรือไม่พูด 0	
3. การใช้ภาษา - ใช้สำนวนภาษาได้สละสลวย รัดกุม สื่อความหมายได้ชัดเจนถูกต้อง 4 - ใช้สำนวนภาษาได้สละสลวย ไม่ค่อยรัดกุม สื่อความหมายได้ 3 - ใช้สำนวนภาษาไม่สละสลวย ไม่รัดกุม สื่อความหมายได้บ้าง 2 - ใช้ภาษาไม่เหมาะสม ไม่รัดกุม สื่อความหมายได้น้อยมาก 1 - ใช้สำนวนภาษาไม่ถูกต้อง สื่อความหมายไม่ได้เลย 0	

4. การลำดับเหตุการณ์ - พุดลำดับเหตุการณ์ตามเรื่องราว ได้ข้อความครบถ้วน - พุดลำดับเหตุการณ์ ตามเรื่องได้ต่อเนื่อง ขาดรายละเอียดบางแห่ง - พุดลำดับเหตุการณ์ ตามเรื่องได้ แต่ไม่ต่อเนื่องกัน - พุดลำดับเหตุการณ์ ตามเรื่องแต่วกวน - พุดโดยไม่ลำดับเหตุการณ์ตามเนื้อเรื่อง	4 3 2 1 0
5. บุคลิกภาพ - ทำทางการพูดเหมาะสมและมีความมั่นใจ - ทำทางการพูดเหมาะสม ประหม่าเล็กน้อย - ทำทางการพูดไม่เหมาะสม มีความมั่นใจ - ทำทางการพูดไม่เหมาะสม ขาดความมั่นใจในบางครั้ง - ทำทางการพูดไม่เหมาะสม และไม่มี ความมั่นใจ	4 3 2 1 0

แบบประเมินการฟัง
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ประกอบแผนการสอนที่ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

เกณฑ์การประเมิน							
เลขที่	ชื่อ-สกุล	จับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้	บอกข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้	เห็นคุณค่าของการฟัง	มีมารยาทในการฟัง	ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟังได้	รวม
	ระดับคะแนน	4	4	4	4	4	20

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนนฟัง

รายการ	คะแนน
1. การจับใจความสำคัญ - จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ โดยระบุประเด็นหลัก ตั้งคำถามหรือตอบคำถาม หรือตั้งชื่อเรื่อง ได้สอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง 4 - ระบุประเด็นหลักของเรื่อง ตั้งหรือตอบคำถามหรือตั้งชื่อเรื่อง ได้ใกล้เคียงกับเนื้อเรื่อง 3 - ระบุประเด็นสำคัญของเรื่องได้ ตั้งหรือตอบคำถามหรือตั้งชื่อเรื่องได้ไม่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน แต่ได้แสดงให้เห็นความพยายาม 2 - ระบุประเด็นสำคัญของเรื่องได้เล็กน้อย ตั้งหรือตอบคำถามหรือตั้งชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับเนื้อหา 1 - ไม่สามารถระบุประเด็นสำคัญหรือตั้งชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ฟัง 0	
2. เห็นคุณค่าการฟัง - มีความสนใจและตั้งใจฟังเป็นอย่างดี 4 - สนใจและตั้งใจฟังมีความวอกแวกบางครั้ง 3 - สนใจฟังแต่บางครั้งหันไปพูดคุยหรือทำสิ่งอื่น 2 - ไม่สนใจนั่งเฉยๆ หรือเหม่อลอย 1 - ไม่สนใจฟัง และคอยพูดสอดแทรก ขณะผู้อื่นพูด 0	
3. มีมารยาทในการฟัง - ฟังด้วยความตั้งใจ สบตาผู้พูด และแสดงอาการชื่นชม ด้วยการปรบมือและใจจดจ่อต่อเรื่องที่ฟัง 4 - ฟังอย่างดี แต่ไม่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ ต่อผู้พูด 3 - ตั้งใจฟังเป็นบางครั้ง หรือแสดงอาการเบื่อหน่าย 2 - ทำงานอย่างอื่น หรือพูดคุยขณะฟัง 1 - ไม่ฟัง และก่อกวนผู้พูด 0	

4. ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟังได้	
- ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟังหรือตอบคำถามได้ถูกต้องครบถ้วน	4
- ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟัง หรือตอบคำถามผิดพลาด 1 ข้อ	3
- ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟัง หรือตอบคำถามผิดพลาด 2 ข้อ	2
- ปฏิบัติตามสิ่งที่ฟัง หรือตอบคำถามผิดพลาด 3 ข้อ	1
- ปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือตอบคำถามไม่ได้เลย	0
5. บอกข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้	
- บอกข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้อย่างถูกต้องครบถ้วน	4
- บอกข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้ถูกต้องแต่ไม่ครบทุกประเด็น	3
- บอกข้อคิดได้แต่ไม่สอดคล้องกับเรื่องที่ฟังแต่แสดงถึงความพยายาม	2
- บอกข้อคิดได้แต่ไม่สอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	1
- ไม่สามารถบอกข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้	0

แบบประเมินการอ่านออกเสียง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประกอบแผนการสอนที่ วันที่..... เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การประเมิน							
เลขที่	ชื่อ-สกุล	ความถูกต้องชัดเจนในการอ่าน	การแบ่งวรรคตอน	ความคล่องแคล่วในการอ่าน	ท่าทางในการอ่าน	การใช้น้ำเสียง	รวม
	ระดับคะแนน	5	5	5	3	2	20

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนนการอ่านออกเสียง

รายการ	คะแนน
1. ความถูกต้องชัดเจน - อ่านได้ถูกต้อง ไม่ตกหล่น ไม่เพิ่มคำหรือตัดตัวออกเสียง ร,ล และคำควบกล้ำได้ถูกต้องชัดเจน - อ่านผิด 2 แห่ง หรืออ่านเพิ่มคำอ่านตัว หรือซ้ำคำ 2 แห่ง หัก 1 คะแนน	5
2. การแบ่งวรรคตอน - แบ่งวรรคตอนโดยหยุดอ่านในที่ที่ควรหยุดได้ถูกต้อง หรือแบ่งวรรคตอนในการอ่านผิดเป็นบางที่แต่ไม่ทำให้ข้อความที่อ่านมีความหมายผิดไป - แบ่งวรรคตอนไม่ถูกต้องหักจุดละ 1 คะแนน	5
3. ความคล่องแคล่วในการอ่าน - อ่านได้คล่องแคล่ว ไม่ตะกุกตะกัก ตกหล่นหรือเพิ่มคำ - อ่านตะกุกตะกัก อ่านซ้ำหรือค่อยๆ สะกดอ่าน 2 แห่ง หัก 1 คะแนน	5
4. ท่าทางในการอ่าน - จับหนังสือหรือกระดาษที่อ่าน ด้วยท่าทางที่เหมาะสมถูกต้อง เปิดปิดหนังสือ มือจับหนังสือห่างจากสายตา ในระยะที่เหมาะสม ขณะอ่านมีการสบตาผู้ฟัง บ้าง อย่างถูกต้อง - จับหนังสือไม่ถูก หรือเปิด ปิดหนังสือไม่ถูกต้อง วางหนังสือในระยะที่ไกล หรือชิดสายตาเกินไป หัก 1 คะแนนและก้มหน้าอ่าน โดยไม่ยอมสบตากับผู้ฟัง หัก 1 คะแนน	3
5. น้ำเสียง - อ่านชัดเจน น้ำเสียงดังพอเหมาะ และใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ได้ 2 คะแนน - อ่านด้วยน้ำเสียงราบเรียบตลอดเรื่อง หรือใช้น้ำเสียงไม่เหมาะสมหักแห่งละ 1 คะแนน	2

แบบประเมินการอ่านออกเสียง (ร้อยกรอง)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประกอบแผนการสอนที่ วันที่..... เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การประเมิน							
เลขที่	ชื่อ-สกุล	ฉันทลักษณ์	ความถูกต้องชัดเจน	การแบ่งวรรคตอน	ความคล่องแคล่ว	น้ำเสียงและการแสดงอารมณ์	รวม
	ระดับคะแนน	5	5	4	3	3	20

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนนการอ่านออกเสียง (ร้อยละ)

รายการ	คะแนน
1. จังหวะลักษณะ - อ่านได้ถูกต้องตามจังหวะลักษณะทุกแห่งได้ 5 คะแนน - อ่านไม่ถูก 2 แห่ง หัก 1 คะแนน หักได้ไม่เกิน 5 คะแนน	5
2. ความถูกต้องชัดเจน - อ่านได้ถูกต้องชัดเจน ออกเสียง ร,ล คำควบกล้ำได้ถูกต้อง 4 คะแนน - อ่านเพิ่มคำ ซ้ำคำหรืออ่านผิด 2 คำ หัก 1 คะแนน หักได้ไม่เกิน 5 คะแนน	5
3. การแบ่งวรรคตอนในการอ่าน - เว้นวรรคตอนถูกต้อง แบ่งคำในแต่ละวรรค ได้ถูกต้อง และมีการอ่านทอดจังหวะเสียงเพื่อความไพเราะ ได้ 4 คะแนน - อ่านเว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง 2 แห่ง หัก 1 คะแนน	4
4. ความคล่องแคล่วชัดเจน - อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระวรรณยุกต์ และข้อความได้ต่อเนื่อง ได้ 3 คะแนน - อ่านตะกุกตะกัก หรืออ่านซ้ำๆ สะกดคำที่ละคำ ไม่คล่องแคล่วชัดเจน 2 แห่ง หัก 1 คะแนน	3
5. น้ำเสียงและการแสดงอารมณ์ - อ่านดังพอเหมาะ ใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ได้สอดคล้องกับบทร้อยกรอง ได้ 3 คะแนน - อ่านออกเสียงค่อยๆ ไม่มั่นใจ ใช้น้ำเสียงและอารมณ์ไม่เหมาะสม 2 แห่ง หัก 1 คะแนน	3

แบบประเมินการอ่านในใจ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ประกอบแผนการสอนที่ วันที่ เดือน พ.ศ.

เกณฑ์การประเมิน							
เลขที่	ชื่อ-สกุล	ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน	ระบุประเด็นสำคัญและข้อคิด	จัดลำดับเรื่องราวได้	ระบุรายละเอียดของเรื่องได้	นิยักรักการอ่าน	รวม
	ระดับคะแนน	4	4	4	4	4	20

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนนการอ่านในใจ

รายการ	คะแนน
1. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ - ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องทุกข้อ - ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องประมาณ 7 – 8 ข้อ - ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องประมาณ 5 – 6 ข้อ - ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องประมาณ 3 – 4 ข้อ - ตอบคำถามไม่ได้เลย	4 3 2 1 0
2. ระบุประเด็นสำคัญและบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ - สามารถระบุประเด็นสำคัญและบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ครบถ้วน - ระบุประเด็นสำคัญและบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้แต่ไม่ครบถ้วน - ไม่สามารถระบุประเด็นสำคัญ แต่บอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ หรือ ระบุประเด็นสำคัญแต่บอกข้อคิดไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง - ต้องการความช่วยเหลือในการระบุประเด็นสำคัญ หรือบอกข้อคิดเห็นจากเรื่อง - ไม่สามารถระบุประเด็นสำคัญ หรือบอกข้อคิดจากเรื่อง	4 3 2 1 0
3. จัดลำดับเรื่องราว - สามารถจัดลำดับ เรื่องราว ตามเหตุการณ์ จากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง - จัดลำดับเรื่องราวและเหตุการณ์ ได้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องหรือ ผิดพลาด 1 แห่ง - จัดลำดับเรื่องราวและเหตุการณ์ผิดพลาดมากกว่า 2 แห่ง - จัดลำดับเรื่องราวและเหตุการณ์วกวนไปมา - จัดลำดับเรื่องราวและเหตุการณ์ไม่ถูกต้อง	4 3 2 1 0

รายการ	คะแนน
4. ระบุรายละเอียดของเรื่อง - ระบุรายละเอียดของเรื่องได้ถูกต้องครบถ้วน - ระบุรายละเอียดผิดพลาด 1 แห่ง - ระบุรายละเอียดของเรื่องราวผิดพลาด 2 แห่ง - ระบุรายละเอียดของเรื่องราวผิดพลาดมากกว่า 2 แห่ง - ระบุรายละเอียด ของเรื่องราวไม่ถูกต้อง หรือระบุไม่ได้เลย	4 3 2 1 0
5. นิสัยรักการอ่าน - มีการบันทึกการอ่าน บอกที่มาของเรื่องที่อ่านได้ครบถ้วน และแสดงถึงการแสวงหาความรู้อย่างหลากหลาย และรู้จักสรุปสาระสำคัญ - มีการบันทึกการอ่าน บอกที่มาของเรื่องที่อ่านได้ เฉพาะเรื่องที่ครูสั่ง และสรุปสาระสำคัญ - มีการบันทึกการอ่าน บอกที่มาของเรื่องที่อ่านได้ ตามปริมาณที่ครูสั่ง แต่ไม่มีการสรุปสาระสำคัญ - มีการบันทึกการอ่านแต่ในลักษณะที่คัดลอกมา - ไม่มีการบันทึกการอ่าน	4 3 2 1 0

แบบประเมินการเขียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ประกอบแผนการสอนที่ วันที่..... เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การประเมิน							
เลขที่	ชื่อ-สกุล	องค์ประกอบ	เนื้อหา	การใช้ภาษา	ความคิดสร้างสรรค์	การสะกดคำและความสะอาด	รวม
	ระดับคะแนน	3	5	4	4	4	20

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนนการเขียน

รายการ	คะแนน
1. องค์ประกอบ - มีองค์ประกอบในการเขียนถูกต้อง ครบถ้วนคือ คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป - มีเนื้อเรื่องและองค์ประกอบเพียง 2 ด้าน - มีเนื้อเรื่องแต่มีองค์ประกอบเพียงด้านเดียว - ไม่มีเนื้อเรื่อง	3 2 1 0
2. เนื้อหา - เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุนชัดเจน - เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุนบ้าง - เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่อง แต่ไม่มีข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติม - เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องเพียงบางส่วน และไม่มีข้อมูลสนับสนุน - เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่อง แต่มีข้อมูลสนับสนุนบ้าง - เนื้อหาไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องเลย	5 4 3 2 1 0
3. ความคิดสร้างสรรค์ - การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดข้อเสนอแนะ แนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม - การนำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม - มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม - มีแนวคิดแปลกใหม่ - ไม่มีแนวคิดหรือการสร้างสรรค์	4 3 2 1 0

รายการ	คะแนน
4. การใช้ภาษา - ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย มีสำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความราบรื่น - ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย มี สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน - ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน - ใช้ภาษาถูกต้อง - เขียนวกวน ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง	4 3 2 1 0
5. การเขียนสะกดคำและความสะอาด - เขียนสะกดคำถูกต้อง ใช้สัญลักษณ์อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอน ผิด 1 – 3 แห่ง เขียนสะอาด ลายมืออ่านง่าย เป็นระเบียบ - เขียนสะกดคำ ใช้สัญลักษณ์อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอน ผิด 4 – 6 แห่ง ลายมืออ่านง่าย ขาดความเป็นระเบียบ - เขียนสะกดคำ ใช้สัญลักษณ์อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอน ผิด 7 - 9 แห่ง ลายมืออ่านง่าย แต่มีรอยขีดฆ่า ขีดลบ ขาดความเป็นระเบียบ - เขียนสะกดคำ ใช้สัญลักษณ์อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอน ผิด 10 – 12 แห่ง ลายมืออ่านไม่ออก ทำงานสกปรก - ลายมืออ่านยากสกปรก	4 3 2 1 0

แบบสังเกตการทำงานกลุ่ม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

ประกอบแผนการสอนที่วันที่สอนเดือน.....พ.ศ.

กลุ่มที่

ชื่อ	รายการสังเกต	ผลการสังเกต	เลขที่							
1	ร่วมกันวางแผนการทำงานอย่างมีระบบ	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
2	มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
3	ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
4	ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
5	ยอมรับคำติชมและปรับปรุงให้ดีขึ้น	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
6	ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
7	เสนอแนวทางในการทำงานหรือปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
8	มีความสนใจและตั้งใจร่วมกิจกรรมกลุ่ม	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
9	สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำกิจกรรมกลุ่ม	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								
10	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	ปฏิบัติ								
		ไม่ปฏิบัติ								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

รายการ	คะแนน	การแปลผล
- ปฏิบัติได้ 9 – 10 รายการ	9 – 10	ดีมาก
- ปฏิบัติได้ 7 - 8 รายการ	7 - 8	ดี
- ปฏิบัติได้ 5 – 6 รายการ	5 - 6	พอใช้
- ปฏิบัติได้ 3 – 4 รายการ	3 - 4	ควรปรับปรุง
- ปฏิบัติได้ 1 – 2 รายการ	1 - 2	ไม่ผ่าน

แบบทดสอบวิชาภาษาไทย (ความเข้าใจในการอ่าน)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จำนวน 30 ข้อ

เวลา 50 นาที

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก. ข. ค. ง. จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยใช้เวลา 50 นาที ให้นักเรียนตอบคำถามให้ครบทุกข้อ
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถาม โดยพิจารณาข้อความที่อ่านเป็นหลัก
3. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่อง ☐ ของตัวเลือกนั้นในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0				X

4. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ง เป็นข้อ ข ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	X			*

5. หากนักเรียนมีข้อสงสัยใด ๆ ให้ถามผู้ควบคุม

๑ ขอให้นักเรียนทุกคนโชคดี

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 3

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 3

“โฟม” เป็นบรรจุภัณฑ์ยอดนิยมประจำยุคสมัยนี้พอ ๆ กับพลาสติก โดยมีความสะดวกใช้เหมือน ๆ กัน ขณะที่อีกด้านหนึ่งก็มีปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการกำจัดยาก เพราะโฟมเป็นขยะฟุ้งเฟ้อที่ใช้เพียงครั้งเดียวก็ต้องทิ้ง เมื่อทิ้งแล้วก็กลายเป็นขยะนิรันดร์ เพราะไม่ย่อยสลายด้วยการฝังกลบ ต้องกำจัดด้วยการเผาอย่างถูกต้อง ซึ่งต้องใช้ทุนสูง

1.. “ขยะนิรันดร์” หมายถึงข้อใด

- ก. ขยะที่คงสภาพไม่เปลี่ยนแปลง
- ข. ขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก
- ค. ขยะที่ไม่สามารถทำลายได้ด้วยกลวิธีใด ๆ
- ง. ขยะที่สามารถแปรสภาพได้ไม่ว่าสภาวะใดก็ตาม

2. ข้อความนี้สรุปได้ว่าอย่างไร

- ก. โฟมเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย
- ข. ขยะต้องกำจัดด้วยการเผาอย่างถูกต้อง
- ค. โฟมเป็นสาเหตุที่สำคัญของปัญหาสังแวดล้อม
- ง. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ทุกคนต้องช่วยดูแล

3. จากปัญหาที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่าจะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร

- ก. เผาโฟมอย่างถูกวิธี
- ข. ลดการใช้ภาชนะที่เป็นโฟม
- ค. ใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกแทนการใช้โฟม
- ง. เมื่อใช้โฟมแล้วควรนำกลับมาดัดแปลงเพื่อใช้ได้อีก

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 4 - 5

ปลวกเป็นสัตว์สังคม และเป็นหนึ่งในสถาปนิกเอกในการสร้างรังที่อยู่อาศัย ในเขตดินแดนเขตร้อน มีผู้สำรวจพบว่าจะมีรังปลวกประมาณ 10,000 รังต่อหนึ่งตารางเมตรตามพื้นดิน ปลวกเป็นสัตว์ที่สามารถสร้างรังได้สูงใหญ่และภายในรังมีห้องลิกลับเหมือนกับคอนโดมิเนียมทันสมัย จอมปลวกขนาดใหญ่อาจจะสูงถึง 12 เมตร ลึกลงไป 40 เมตร เมื่อวัดจากผิวดิน ฉะนั้นจึงไม่แปลกอะไรที่มนุษย์ชอบเรียกรังของปลวกว่าจอมปลวก

6. “สัตว์สังคม” หมายถึงอะไร

- ก. สัตว์ที่ช่วยกันสร้าง
- ข. สัตว์ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน
- ค. สัตว์ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน
- ง. สัตว์ที่อยู่ร่วมกันกับสัตว์อื่น

7. ข้อความนี้สรุปได้ว่าอย่างไร

- ก. ลักษณะของรังปลวก
- ข. การดำรงชีวิตของปลวก
- ค. วิธีการสร้างรังของปลวก
- ง. จำนวนประชากรของปลวก

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 6 - 8

“เราต้องยอมรับว่าทุกวันนี้ การเรียนการสอนของประเทศไทยยังเป็นแบบนกแก้ว
นกขุนทองอยู่เลยเด็กไม่มีวันที่จะประดิษฐ์คิดค้นถ้อยคำที่จะพูดเอง ต้องตามครูตลอด ยุคนี้เด็ก
ต้องมีความคิดเป็นของตัวเองแล้ว”

6. “เด็กต้องเดินตามครูตลอด” หมายถึงอะไร

- ก. การเดินตามครู
- ข. การเลียนแบบจากครู
- ค. การปฏิบัติตามคำสั่งของครู
- ง. การไม่มีความคิดเป็นของตนเอง

7. ผู้เขียนต้องการเสนอความคิดเรื่องใดแก่ผู้อ่าน

- ก. การสอนให้เด็กรู้จักคิด
- ข. การเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู
- ค. การเข้าใจธรรมชาติของเด็ก
- ง. การยอมรับสภาพการสอนในปัจจุบัน

8. ถ้าการเรียนการสอนยังเป็นแบบนกแก้วนกขุนทองอยู่ อนาคตเด็กไทยจะเป็นอย่างไร

- ก. ล้าหลัง
- ข. ชอบเลียนแบบ
- ค. ไม่มีระเบียบวินัย
- ง. ไม่กล้าแสดงออก

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 9 – 12

เสียงปืนที่ดังลั่น	ตัวแม่นั้นต้องสิ้นใจ
ลูกน้อยที่กอกไว้	กระดอนไปเพราะแรงปืน
ผืนใจเข้ากอดแม่	หวังจะแก้ให้แม่ฟื้น
แม่จำเพราะเสียงปืน	จึงไม่คืนชีวิตมา
โทษใดจึงประหาร	มาเป็นศาลพิพากษา
ถ้าลูกท่านเป็นสัตว์ป่า	ใครเข่นฆ่าท่านยอมไหม
ชีวิตใคร ใครก็รัก	ท่านประจักษ์บ้างหรือไม่
โปรดเถิดจงเห็นใจ	สัตว์ป่าไซ้รักก็เหมือนกัน

9. คำประพันธ์นี้มีความหมายตรงกับสำนวนใด ก. เอาใจเขามาใส่ใจเรา ข. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ค. ทำคุณบูชาโทษ โปรดสัตว์ได้บาป ง. ช้างตายทั้งตัว เอาใบบัวมาปิดไม่มีด 10. ผู้เขียนมีความรู้สึกอย่างไร<u>น้อยที่สุด</u> ก. กังวล ข. ห่วงใย ค. สลดใจ ง. สงสาร	11. การกระทำดังกล่าวแสดงว่าผู้กระทำ <u>ขาดคุณธรรมใด</u> ก. ความเสียสละ ข. ความกตัญญู ค. ความรับผิดชอบ ง. ความเมตตา 12. ถ้ายังมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำนักเรียนคิดว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร ก. คนชั่วจะมากขึ้น ข. สังคมจะปั่นป่วน ค. สัตว์ป่าจะสูญพันธุ์ ง. ธรรมชาติจะถูกทำลายหมดสิ้น

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 13 - 14

“ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น หากเยาวชนและประชาชนไม่ตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นแล้ว แนวทางแก้ไขก็คงจะเหลือน้อยเต็มที วิธีที่จะทำให้เยาวชนและประชาชนหันมารับรู้และช่วยแก้ไขนั้น การศึกษาดูจะมีบทบาทมากกว่าวิธีอื่น”

13. ข้อความนี้ กล่าวในลักษณะใด ก. คำสั่ง ข. ขอร้อง ค. ประกาศ ง. เสนอแนะ	14. ข้อความนี้ให้ข้อสรุปว่าอย่างไร ก. การศึกษาช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ ข. คนที่มีการศึกษาไม่มีปัญหาชีวิต ค. ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อการศึกษาไทย ง. เยาวชนและประชาชนยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 15 - 16

“ก่อนนี้โลกสวยด้วยป่า บัดนี้ป่าไม้ถูกโรมรัน ครุฑาป่าของหนูอยู่ที่ไหน หรือหนูจะได้ชมเพียงแต่	สดชื่นเย็นตาพาสุขสันต์ พรั่งนี้คงมีวันโลกสิ้นใจ ต้นไม้และใบอย่างไหนแท้ กาบแกใบแห้งแสร้างว่าจริง”
--	---

15. “บัดนี้ป่าไม้ถูกโรมรัน” มีความหมายตาม
ข้อใด

- ก. ไฟไหม้ป่า
- ข. สัตว์ป่าทำลายป่า
- ค. คนตัดไม้ทำลายป่า
- ง. ผู้ก่อการร้ายบุกรุกป่า

16. ใจความสำคัญของคำประพันธ์นี้คือข้อใด

- ก. เด็กอยากอยู่ในป่า
- ข. การทำใบไม้แห้งให้เป็นใบไม้จริง
- ค. ป่าไม่มีคุณค่าควรรักษาให้คงอยู่ต่อไป
- ง. ภัยธรรมชาติเป็นเหตุให้ป่าไม้ถูกทำลาย

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17 - 18

“ปากใจไม่ตรงกัน	ความสัมพันธ์ไม่ยั่งยืน
ใจเกลียดแต่ปากผิน	พูดแต่งล้นล้นความหมาย
ปากใจให้ตรงเถิด	ผลจักเกิดทั้งต้นปลาย
ผู้พูดใจสบาย	ผู้ฟังแล้วเข้าใจตรง

17. คนที่ปากพูดไม่ตรงกับใจจะมีโทษอย่างไร

- ก. ผู้ฟังไม่สบายใจ
- ข. บั่นทอนมิตรภาพ
- ค. ผู้ฟังเบื่อหน่าย
- ง. ทำให้คนอื่นเข้าใจผิดพลาด

18. ควรตั้งชื่อคำประพันธ์นี้ว่าอย่างไร

- ก. ต้นร้ายปลายดี
- ข. พูดแล้วให้แล้วไป
- ค. พูดดีมีมิตรมาก
- ง. คิดอย่างไรพูดอย่างนั้น

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 19 - 20

พร้อมเอ๋ย พร้อมเพรียง
ไม่ค่อยเกี่ยงกิจการงานทั้งผอง
ทำสิ่งใจหันหน้ามาปรองดอง
เห็นถูกต้องช่วยกันทำสำเร็จไป
อันกิจการงานใหญ่ในโลกนี้
ทำคนเดียวไม่มีแรงทำไหว
หากร่วมแรงพร้อมพริ้งสามัคคีใจ
ยากเท่าใดภารกิจสัมฤทธิ์เอ๋ย

19. การทำงานอย่างพร้อมเพรียงในข้อใดไม่ก่อให้เกิดประโยชน์

- ก. กิ่งกมลและเพื่อน ๆ ช่วยกันซ่อมแซมโต๊ะเก้าอี้ที่ชำรุด
- ข. ขจรและเพื่อน ๆ ช่วยกันจัดดอกไม้ในวันไหว้ครู
- ค. สิริพรและเพื่อน ๆ ช่วยกันขนขยะนำไปทิ้งในแม่น้ำลำคลอง
- ง. กนกและเพื่อน ๆ ช่วยกันทำความสะอาดโรงอาหาร

20. “ทำสิ่งใดหันหน้ามาปรองดอง เห็นถูกต้องช่วยกันทำสำเร็จไป” เป็นลักษณะของกลุ่มใด

- ก. กลุ่มของกวีทำตามคำแนะนำของครู
- ข. กลุ่มของนิสิตจะทำตามความคิดของหัวหน้ากลุ่ม
- ค. กลุ่มของวิทย์จะต้องปรึกษากันก่อนแล้วจึงลงมือทำงานร่วมกัน
- ง. กลุ่มของวินิดาตกลงกันไม่ได้จึงทำตามความคิดของตนเองเป็นหลัก

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 21 - 23

สายใจเป็นเด็กผู้หญิงตัวเล็ก ๆ เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หนูน้อยคนดีรูปร่างผิวดำกับเด็กทั่ว ๆ ไป เพราะผมมั่งมั่งมองเห็นสีโคร่งเป็นสี ๆ ใบหน้าไม่ผ่องใส แหวตาคมนมอมงฝ่ามือหยาบกร้านเพราะต้องตรากตรำงานหนักทุก ๆ เช้าหนูน้อยจะออกไปรับจ้างขายพวงมาลัย ขายหนังสือพิมพ์ เพื่อนำเงินที่ได้มาเลี้ยงยายที่เป็นอัมพาตลูกไปไหนไม่ได้วันใดที่หนูน้อยไม่ไปรับจ้างเธอก็จะไปเก็บเศษขยะไม่ว่าจะเป็นกระดาษ กระป๋อง ขวด ฯลฯ เพื่อมาจุนเจือครอบครัว เป็นผลให้มาโรงเรียนสาย จึงถูกครูทำโทษบ่อย ๆ แต่เธอไม่เคยได้เถียงหรือบ่นแม้แต่สักครั้งเดียว

21. กรณีใดที่เป็นสาเหตุให้ลักษณะรูปร่างของ

สายใจเป็นเช่นไร

- ก. เป็นโรค
- ข. ท้อแท้ต่อชีวิต
- ค. อายุยังน้อย
- ง. ขาดสารอาหาร

22. กรณีใดที่แสดงถึงความกตัญญูของ

สายใจอย่างชัดเจน

- ก. ไม่เถียงครู
- ข. รับจ้างขายของ
- ค. หาเงินมาเลี้ยงยาย
- ง. เรียนหนังสืออย่างตั้งใจ

23. เพราะเหตุใดหนูน้อยจึงต้องประกอบอาชีพด้วยตนเอง

- ก. ต้องการเงินมาเลี้ยงยาย
- ข. ต้องการมีเงินซื้อของเล่น
- ค. ต้องการเงินมาซื้อขนมให้เพื่อนกิน
- ง. ต้องการหารายได้พิเศษหลังเลิกเรียน

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 24 - 25

เกิดมาเท่าไรตายเท่านั้นเหมือนกันหมด
เร่งทำดีแต่วันนี้พี่น้องไทย

มิใช่ปิดให้หลงผิดคิดเหลวไหล
ไม่มีใครอยู่คำฟ้าทั่วหล้าเอ๋ย

24. ผู้พูดมีจุดประสงค์เพื่ออะไร

- ก. ให้ทำความดี
- ข. ไม่ให้พูดโกหก
- ค. ให้คิดแต่สิ่งที่ดี
- ง. ไม่ให้ทำตัวเหลวไหล

25. ใจความสำคัญของคำประพันธ์นี้คืออะไร

- ก. การพูดโกหกเป็นสิ่งที่ไม่ดี
- ข. ความสามัคคีของคนไทย
- ค. คนเราเกิดมาต้องตายทุกคน
- ง. การทำความดีควรเริ่มตั้งแต่วันนี้

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 26 - 27

“ถ้าต้นไม้เล็ก ๆ เหล่านี้ได้รับการดูแลเอาใจใส่ได้รับน้ำแห่งความรักและความอบอุ่นของโลก
รดได้รับปุ๋ยชั้นดีแห่งสติปัญญาและความนึกคิด ไม่นานนักมันก็จะผลิดอกแห่งความเป็นมนุษย์ที่
สมบูรณ์”

26. “ต้นไม้เล็ก ๆ” ในที่นี้หมายถึงอะไร

- ก. คนแก่
- ข. เด็ก ๆ
- ค. หนุ่มสาว
- ง. ผู้ใหญ่

27. จากข้อความที่ว่า “ได้รับปุ๋ยชั้นดีแห่ง
สติปัญญา” ข้อความที่ขีดเส้นใต้ น่าจะ
ได้มาจากอะไร

- ก. สิ่งแวดล้อมรอบตัว
- ข. พ่อแม่อบรมสั่งสอน
- ค. การได้รับการศึกษา
- ง. การส่งเสริมของสังคม

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 28 - 29

“เอ๊ะ ! นี่เธอผู้คนทำไมถึงได้เบียดเสียดเยียดอัดแบบนี้ น่าเบื่อออก ร้อนก็ร้อน ร้อนอย่างนี้ไม่
มาดูหรอก นอนอยู่กับบ้านดูทีวีดีกว่า นี่ถ้าไมไ่ชนักร้องคนโปรดของฉันไม่มาหรอก”

28. เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดขึ้นที่ไหน

- ก. ตลาดสด
- ข. โรงภาพยนตร์
- ค. เวทีคอนเสิร์ต
- ง. ห้างสรรพสินค้า

29. ทำไมผู้พูดถึงได้มาที่นี่

- ก. เพื่อนของเขาชวน
- ข. เบื่อการดูทีวีอยู่กับบ้าน
- ค. อยากออกมาเปิดหูเปิดตา
- ง. เป็นการแสดงของนักร้องที่ชอบ

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 30

บ้านเอียบ้านน้อย	แม้จะด้วยราคาที่อาศัย
หากเป็นที่รักรวมร่วมจิตใจ	เหนื่อยจากไหนมาที่บ้านสราญรมย์
พ่อแม่ลูกห้อมล้อมกันพร้อมหน้า	จ่านรจาเริงรินไม่ขึ้นชม
ถึงจนยากหากประจักษ์รักที่นรมย์	บ้านนั้นสมเป็นสถานวิมานเอย

30. ผู้เขียนบทกวีกรองนี้ต้องการเน้นเรื่องอะไร มากที่สุด

- ก. ความรื่นเริงของนักเรียน
- ข. ความกตัญญูของลูกต่อพ่อแม่
- ค. ความสามัคคีระหว่างพี่ ๆ น้อง ๆ
- ง. ความรักและผูกพันของคนทุกคนในบ้าน

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

วิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เวลา 50 นาที

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเขียนแบบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของวิชาภาษาไทย ตามขั้นตอนต่อไปนี้
 - 1.1 แสดงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่เขียน หรือแสดงความคิดเห็น เช่น เขียนแสดงให้เห็นประโยชน์หรือความสำคัญ
 - 1.2 มีข้อความหรือประโยคสนับสนุนเหตุผลและผลที่เสนอในแต่ละความคิด
 - 1.3 มีบทสรุปการแสดงความคิดเห็นของตน เพื่อบ่งชี้ความสำคัญของเรื่องให้น่าสนใจและน่าเชื่อถือ
2. เกณฑ์การพิจารณาในการให้คะแนน จะพิจารณาจากการนำเสนอรูปแบบการเขียน โครงสร้างการใช้ภาษา ความสมบูรณ์ของเนื้อเรื่อง และความคิดสร้างสรรค์ในการเขียน
3. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้ว ให้นักเรียนส่งกระดาษคำตอบพร้อมกับแบบทดสอบให้ผู้ควบคุมการสอบ

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 50 นาที

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของวิชาภาษาไทย ดังนี้

- 1.1 ระบุความสำคัญ ได้แก่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 1.2 เหตุผลสนับสนุน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค.
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล หวังพานิช
ที่ปรึกษางานด้านการศึกษา
ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพ
2. อาจารย์ราตรี รุ่งทวีชัย
อาจารย์ 3 ระดับ 9
โรงเรียนบ้านหนองกระเจา จังหวัดนครปฐม
3. อาจารย์ทิพวรรณ วงเย็น
ผู้จัดการศูนย์ประเมินคุณภาพการศึกษา
ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพ
4. อาจารย์วริยา อินพาเพียร
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่แผนก English Programme
โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ สามพราน จังหวัด
นครปฐม
5. อาจารย์สุขสราญ บัวทอง
หัวหน้างานวิชาการ
โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ (แผนกหญิง) สามพราน
จังหวัดนครปฐม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสุรินดา บรรจงรักษา
วันเดือนปีเกิด	27 กุมภาพันธ์ 2503
สถานที่เกิด	อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	38 หมู่ 4 ตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม 73110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	หัวหน้าวิชาการแผนก English Programme โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ 2 หมู่ 6 ตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม 73110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนนารีนุติ
พ.ศ. 2526	ประกาศนียบัตรพิเศษวิชาการศึกษา จากสำนักสมัครสอบจังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2527	ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม จากสำนักสมัครสอบจังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2529	ศษ.บ (การมัธยมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2549	กศ.ม (การวัดผลการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ